

TRUNG TÂM QUẢN LÝ BẢO TỒN DI SẢN VĂN HÓA HỘI AN

Địa chỉ: 10B - Trần Hưng Đạo - TP. Hội An - Tỉnh Quảng Nam

Điện thoại: 0510.3864625 - 0510.3862946 - 0510.3862367

Fax: 05103.861.779 - Email: ttqlbtdt@gmail.com

Website: hoianheritage.net

CHỈ ĐẠO NỘI DUNG

Nguyễn Chí Trung

CHỊU TRÁCH NHIỆM
NỘI DUNG

Trần Văn An

BIÊN TẬP

Đỗ Thị Ngọc Uyên

Võ Hồng Việt

Lê Thị Ngọc Hương

TRÌNH BÀY

Võ Hồng Việt

Lê Thị Ngọc Hương

Lưu hành nội bộ

BẢN TIN Số 04 (28) - 2014

Trao đổi chuyên môn nghiệp vụ:

- Di sản văn hóa thế giới Hội An – 15 năm bảo tồn vững chắc và phát huy bền vững03
- Hội An - Tình yêu của tôi12
- Công tác quản lý, bảo tồn di sản văn hóa thế giới Hội An trong 15 năm qua của Trung tâm QLBT DSVH Hội An16
- Công tác tuyên truyền, phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An của Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An trong 15 năm qua26
- Di sản văn hóa phi vật thể ở Hội An – 15 năm bảo tồn và phát huy33
- Di tích lịch sử cách mạng ở Hội An – Một số vấn đề về công tác quản lý trong thời gian qua42
- Công tác bảo tồn di sản văn hóa Khu phố cổ Hội An trong thời gian qua45
- Tu bổ di tích nhà ở của nhân dân tại Khu phố cổ Hội An – Những vấn đề cần quan tâm48
- Vài nét về các bảo tàng trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An54
- Vai trò của công tác đối ngoại của cơ quan đối với công tác quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An trong 15 năm qua60
- Ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác quản lý, bảo tồn và phát huy di sản tại Trung tâm QLBT DSVH Hội An63
- Hoạt động "Chúng em cùng nhau khám phá bảo tàng"67

Tin tức - Sự kiện

Bạn cần biết

Nhân kỷ niệm 15 năm ngày Đô thị cổ Hội An được UNESCO công nhận là Di sản Văn hóa thế giới (04/12/1999 - 04/12/2014) và 5 năm Cù Lao Chàm - Hội An được UNESCO công nhận là Khu Dự trữ Sinh quyển thế giới (26/5/2009 - 26/5/2014), thay mặt Thành ủy, HĐND, UBND TQVN thành phố Hội An, tôi thân ái gửi đến đồng bào, đồng chí, các nhà quản lý, nhà chuyên môn, các vị chức sắc tôn giáo, các nhà doanh nghiệp, quý vị chủ di tích... trên địa bàn thành phố Hội An lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

15 năm qua với sự chung tay góp sức của toàn thể cộng đồng, của các ban ngành, đoàn thể thành phố, sự hỗ trợ của Tỉnh, của Trung ương, sự động viên, cổ vũ của bạn bè trong nước và quốc tế, chúng ta đã bảo tồn thành công và phát huy đúng hướng di sản văn hóa của cha ông để lại, đưa các di tích kiến trúc trong khu di sản ra khỏi tình trạng xuống cấp nguy hiểm, nhiều hoạt động văn hóa truyền thống được phục hồi, nếp sống nhân văn, thuần hậu được chăm lo giữ gìn, bồi đắp, nhiều danh hiệu cao quý về quản lý, bảo tồn, phát huy di sản văn hóa được các tổ chức quốc tế và trong nước trao tặng, góp phần tôn vinh, khẳng định thành tựu của Đảng bộ, Chính quyền và nhân dân thành phố, đặc biệt là chủ nhân trực tiếp các di tích, đã đạt được trong thời gian qua.

Tôi nhiệt liệt chào mừng và cảm kích những thành quả đó của chúng ta và mong rằng trong thời gian đến quý vị tiếp tục có những đóng góp tích cực hơn để bảo tồn vững chắc và phát huy bền vững di sản văn hóa Hội An, góp phần cùng Đảng bộ, Chính quyền thành phố xây dựng thành công Hội An - Thành phố sinh thái, văn hóa, du lịch.

TM. UBND THÀNH PHỐ HỘI AN
CHỦ TỊCH

LÊ VĂN GIẢNG

DI SẢN VĂN HÓA THẾ GIỚI HỘI AN

15 NĂM BẢO TỒN VỮNG CHẮC VÀ PHÁT HUY BỀN VỮNG⁴

Nguyễn Chí Trung

Vào ngày 01/12/1999, khi vừa mới nghe tin Hội An đã được Hội đồng Di sản Thế giới chấp thuận ghi vào danh mục Di sản Thế giới, cả Hội An vui mừng như vỡ òa ra, từng đoàn người, xe với cờ hoa, biểu ngữ đã đổ ra đường chào mừng, mặc dù lúc bấy giờ đang mưa to, gió lớn, nước ngập lụt một số tuyến đường trong Khu phố cổ.

Rồi ngày 4/12/1999 là ngày UNESCO chính thức vinh danh Khu phố cổ Hội An trên danh mục Di sản văn hóa thế giới. Hôm nay, nhìn lại chặng đường 15 năm bảo tồn và phát huy giá trị, mặc dù còn có những điểm chưa thật hoàn hảo, chưa thật sự hài lòng nhưng mỗi chúng ta đều có quyền tự hào và phấn khởi bởi những nỗ lực phấn đấu, những thành quả đạt được đã đưa quê hương Hội An có nhiều thay đổi to lớn và rất rõ nét. Điều đáng mừng là những thay đổi đó về cơ bản đều theo chiều hướng khá tích cực, đảm bảo nguyên tắc theo công ước quốc tế về bảo tồn di sản, vừa đạt được mục tiêu phát triển kinh tế bền vững.

Điều chúng ta vui mừng, phấn khởi đáng ghi nhận đầu tiên đó là nhận thức của cả cộng đồng được nâng cao. Hầu như ở Hội An hôm nay, từ một cán bộ, công chức, viên chức đến từng người dân Hội An, cả hệ thống chính trị đến các ngành, các cấp chính quyền, mặt trận, hội - đoàn thể, đều nhận rõ về trách nhiệm, ý thức phải giữ gìn,

phát huy di sản văn hóa, di sản thiên nhiên để làm kinh tế du lịch, đem lại lợi ích cho cả cộng đồng. Và cũng đều hiểu rằng, sự mất còn của di sản chính là sự mất được về đời sống kinh tế, văn hóa, xã hội của người dân Hội An không chỉ hôm nay mà cho cả mai sau. Điều này được thể hiện rất rõ qua sự tham gia ủng hộ, ý thức chấp hành của cả cộng đồng với các chủ trương, đề án của thành phố như: Đền phố cổ, Phố đi bộ, hay Phố không có tiếng động cơ xe máy; đăng ký các điểm kinh doanh dịch vụ đạt chuẩn; tham gia giữ gìn môi trường, cảnh quan thành phố Xanh - sạch - đẹp theo đề án xây dựng thành phố sinh thái, hoặc xây dựng nếp sống, ứng xử văn minh, gia đình, tộc họ văn hóa trong đề án xây dựng thành phố văn hóa. Trong cả chương trình lớn của Đảng và nhà nước như xây dựng nông thôn mới, hay chương trình phát triển kinh tế vùng biển đảo - Khu dự trữ sinh quyển thế giới Cù Lao Chàm - Hội An... cũng gắn với bảo tồn di sản văn hóa, thiên nhiên, làng quê làng nghề, phát triển các dịch vụ để làm du lịch. Từng người dân đã có ý thức cao trong việc chấp hành các quy định về sửa chữa tu bổ các ngôi nhà, di tích. Các hành vi vi phạm di tích, vi phạm trong sửa chữa, tu bổ, xây dựng nhà ở trong Khu phố cổ giảm đi đáng kể. Nhiều chủ nhà, chủ kinh doanh đã biết lựa chọn cách làm đẹp ngôi nhà, cơ sở kinh doanh của mình theo xu hướng kiến trúc, môi trường cảnh quan truyền thống, sinh thái - văn hóa.

Điều thứ hai chúng ta cùng vui mừng nhìn thấy rằng, từ năm 1999 đến nay, cảnh quan từ đô thị đến nông thôn ngày càng có nhiều thay đổi khang

trang, sạch đẹp hơn. Đặc biệt, Khu phố cổ, di tích, làng quê, làng nghề ngày càng được thay đổi trở lại với nguyên gốc, đảm bảo nguyên tắc bảo tồn, vững chãi hơn, cổ kính hơn. Có được sự thay đổi này chính là nhờ vào ý thức, quan tâm đầu tư của từng nhà, từng cộng đồng, từng cấp chính quyền. Nhất là sự thường xuyên quan tâm đầu tư tu bổ, sửa chữa, nâng cấp cơ sở hạ tầng, cảnh quan đô thị, nông thôn, di tích từ nhiều nguồn (*vốn ngân sách nhà nước, trong nhân dân và tài trợ của các tổ chức quốc tế*), với tổng kinh phí là: Hơn 109 tỉ đồng (*Trung bình mỗi năm khoảng 7 tỉ đồng*) cho tổng số hơn 200 lượt di tích nhà nước và hơn 200 trường hợp di tích thuộc sở hữu tư nhân, tập thể (*hỗ trợ tu bổ di tích tập thể - tư nhân là 16 tỉ đồng*). Chưa kể số kinh phí các chủ di tích - nhà ở, các cơ sở tôn giáo được cấp giấy phép tự đầu tư tu bổ hàng năm (*theo số liệu bình quân mỗi năm có gần 200 lượt được cấp giấy phép sửa chữa, tu bổ*). Ở đây đã có sự gắn kết hiệu quả các chương trình đầu tư bảo tồn, phát triển kinh tế, văn hóa, giáo dục, y tế, xây dựng nông thôn, phát triển kinh tế vùng biển đảo... đều hướng đến cùng mục tiêu giữ gìn di sản văn hóa, thiên nhiên, phát triển kinh tế du lịch theo nghị quyết của Đảng bộ, HĐND thành phố là xây dựng thành phố Hội An, thành phố sinh thái - văn hóa - du lịch.

Đặc biệt, việc thực hiện dự án “*Đầu tư tu bổ khẩn cấp các di tích có nguy cơ sụp đổ trong Khu phố cổ*” từ năm 2005 đến nay cho gần 100 di tích - nhà ở từ nguồn vốn ngân sách 40% của tỉnh, 60% của thành phố, cùng với nguồn vốn chương trình mục tiêu quốc

gia về văn hóa, và tham gia đóng góp của các chủ nhà ở, di tích, quần thể kiến trúc Khu phố cổ Hội An đã vượt qua được giai đoạn nguy cơ khẩn cấp về sự sụp đổ, mất di tích và liên quan đến tính mạng con người. Hơn nữa, nói đến bảo tồn di sản văn hóa, phát triển du lịch ở Hội An, chúng ta không thể không nói đến thành quả to lớn trong việc nghiên cứu, giữ gìn, phát huy các giá trị văn hóa phi vật thể. 15 năm qua, ngân sách thành phố đã chi hàng tỉ đồng cho việc nghiên cứu, xuất bản hơn 30 đầu sách về lịch sử, khảo cổ, về văn hóa ẩm thực, lễ hội, phong tục tập quán, tín ngưỡng, nghề truyền thống; hàng chục đơn vị băng, đĩa phim, nhạc... trên cơ sở đó đã tạo ra được hàng loạt các sản phẩm du lịch độc đáo: đêm phố cổ, phố đi bộ, phố không có tiếng động cơ xe máy, gắn với nhiều lễ lệ, lễ hội, hoạt động văn hóa truyền thống và với việc tổ chức nhiều sự kiện văn hóa; những tuyến tham quan sông nước, làng quê, làng nghề truyền thống, biển - đảo... cùng với nhiều hoạt động hợp tác, giao lưu

văn hóa, kết nghĩa, lưu diễn nghệ thuật giữa Hội An với nhiều địa phương trong nước, và ở các nước: Hồng Kông - Trung Quốc, Ý, Thái Lan, Đức, Nhật Bản, Hàn Quốc... làm cho hình ảnh Hội An ngày càng lan tỏa khắp nơi trên thế giới, thêm hấp dẫn, độc đáo thu hút đông đảo du khách tham quan, hưởng thụ. Đặc biệt, Hội An có 6 bảo tàng, nhà lưu niệm, trưng bày, lưu giữ gần 10 ngàn hiện vật (*đây là trường hợp duy nhất ở Việt Nam, cấp huyện có được*), hàng năm tại đây đã đón gần 1 triệu lượt khách tham quan, nghiên cứu.

Điều thứ ba đáng phấn khởi là tốc độ phát triển kinh tế du lịch 15 năm qua tăng nhanh ngoạn mục, đời sống kinh tế, văn hóa, xã hội của nhân dân Hội An được thay đổi, nâng cao rõ rệt. Đến nay Di sản Văn hóa thế giới Hội An đã trở thành thương hiệu khá hấp dẫn đối với du khách quốc tế và trong nước. Hội An bây giờ như một cái tên quen thuộc chỉ cần vào mục tìm kiếm trong google đã có hơn 13,6 triệu

thông tin. Đồng thời Hội An cũng đạt được nhiều danh hiệu, giải thưởng do các tổ chức quốc tế bầu chọn về bảo tồn và phát huy Di sản, về du lịch, sinh thái. Chính vì thế, lượng du khách đến Hội An ngày một tăng nhanh. Trong năm 1999 chỉ có 160 ngàn lượt khách tham quan thì đến năm 2013 con số này đã lên đến hơn 1,5 triệu lượt khách và cũng theo Niên giám thống kê thành phố Hội An năm 1999 mới chỉ có 22 cơ sở khách sạn, nhà nghỉ, đến nay đã có hơn 124 cơ sở lưu trú (gồm 89 khách sạn với 4.119 phòng; 19 biệt thự du lịch với 130 phòng; và 106 cơ sở Homestay với 352 phòng). Có thể nói ở Hội An hiện nay, người người, nhà nhà từ vùng trung tâm - phố cổ đến thôn quê đều biết tham gia làm kinh tế trên nhiều lĩnh vực dịch vụ, du lịch, thương mại, đưa hoạt động du lịch ở Hội An trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Ti trọng GDP của nhóm ngành Dịch vụ - Du lịch - Thương mại năm 2013 chiếm 68,73%. Đời sống kinh tế của người Hội An được phát triển và đi theo là mức hưởng thụ đời sống văn hóa, tinh thần, phúc lợi xã hội của cả cộng đồng được thay đổi, nâng cao vượt bậc (thu nhập bình quân đầu người từ 417 USD năm 2000 đã tăng lên 1.558 USD/người/năm 2013). Bộ mặt đô thị, nông thôn ngày càng khang trang: xanh, sạch, đẹp theo định hướng xây dựng thành phố sinh thái - văn hóa - du lịch.

Có thể nói rằng, Di sản Văn hóa Hội An (bao gồm cả giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể) đã trở thành “thương hiệu du lịch” điểm đến khá hấp dẫn đối với du khách quốc tế và trong nước và thật sự trở thành động

lực của sự phát triển kinh tế - xã hội, góp phần đắc lực vào sự phát triển ngành kinh tế du lịch - dịch vụ Hội An, nâng cao thu nhập, cải thiện đời sống cho người dân - chủ di tích, đồng thời tăng thêm điều kiện để bảo tồn, tu bổ di tích. Nhờ vậy, Hội An đã bảo tồn nguyên vẹn những giá trị văn hóa của tổ tiên, Di sản văn hoá đã trở thành nền tảng, động lực, hành trang để Hội An vững bước đi lên xây dựng phát triển kinh tế - xã hội. Tại nhiều cuộc hội thảo trong nước và quốc tế các nhà khoa học đều thống nhất nhận xét: *“Hội An đã trở thành một trong những trường hợp thành công nhất ở Việt Nam trong việc đảm bảo sự tồn tại lâu dài của các di sản văn hóa và nâng cao chất lượng của cuộc sống người dân bằng định hướng phát triển du lịch. Lý do của thành công này là ở chỗ Hội An có một hệ thống các chính sách liên kết chặt chẽ quản lý di sản văn hóa và phát triển du lịch”*. Hay, Ông Richard Engelhardt - nguyên cố vấn văn hóa Khu vực Châu Á Thái Bình Dương nhận định: *“Thời kỳ phục hưng của Hội An có thể được coi là sự thành công trong công tác bảo tồn di sản địa phương, trong việc sử dụng truyền thống văn hóa, kỹ năng và những sản phẩm địa phương như là nền tảng cho sự phát triển kinh tế và xã hội. Hôm nay UNESCO chúc mừng những người dân Hội An - và tất cả những người đã ủng hộ họ về tầm nhìn đã mang quá khứ vào tương lai, và về cam kết những tiêu chuẩn kỹ thuật cao nhất của công tác bảo tồn di sản. Kết quả này là cả sự tuyệt vời và mẫu mực và chắc chắn rằng Di sản văn hóa và cộng đồng dân cư của phố cổ xinh đẹp này sẽ không bao giờ mất đi...”*

Từ những thành quả đạt được trong sự nghiệp bảo tồn và phát huy di sản văn hóa ở Hội An trong 15 năm qua chúng ta có thể rút ra những bài học quý báu đó là:

- Để quản lý, bảo tồn và phát huy tốt một Di sản Văn hóa, đòi hỏi phải có sự thống nhất điều hành của một cấp quản lý hành chính Nhà nước nhất định, toàn diện và trực tiếp (ở đây đó là UBND thành phố) đủ sức làm “nhạc trưởng” với sự lãnh đạo của Đảng bộ thành phố, tập hợp cả một hệ thống chính trị, các cấp, ngành vì mục tiêu bảo tồn di sản và phát huy du lịch và làm tốt vai trò gắn kết được giữa: **Nhà quản lý:** Các cấp chính quyền, cơ quan quản lý nhà nước; **Nhà khoa học:** các cơ quan chuyên môn, cơ quan nghiên cứu khoa học trong và ngoài nước; **Nhà dân:** các chủ di tích, chủ doanh nghiệp - kinh doanh. Mỗi gắn kết này được đặt trong những nguyên tắc, quan hệ lôgích - biện chứng giữa bảo tồn di sản văn hoá (cả vật thể và phi vật thể) với phát huy, phát triển kinh tế, có giao lưu hội nhập; Hơn nữa, mọi chủ trương, chính sách, định hướng phát triển phải làm rõ được trách nhiệm của từng cấp, ngành, cơ quan, đồng thời phải gắn chặt với ý thức trách nhiệm của cả cộng đồng, từng người dân, các tổ chức chính trị - xã hội. Đặt lợi ích của cả cộng đồng lên trên hết nhưng đồng thời cũng phải luôn

chú ý đến quyền, lợi ích thỏa đáng của nhóm, cá nhân trong cộng đồng. Đặc biệt, mọi vấn đề phải được thể hiện một cách cụ thể, công khai, dân chủ, công bằng thông qua các văn bản quy phạm pháp luật, được từng đối tượng trong cộng đồng tham gia, cam kết thực hiện, xem đây như là một quy ước cộng đồng. Muốn vậy, mọi việc phải được nghiên cứu một cách đầy đủ, thận trọng, khoa học và phải thường xuyên chú trọng đến công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao kiến thức hiểu biết về di sản - nhất là cho thế hệ trẻ. Phải xây dựng được một mạng lưới tuyên truyền viên, cộng tác viên bảo tồn di sản - phát huy du lịch xuống từng người dân, chủ di tích, chủ doanh nghiệp.

- Để bảo tồn di sản vững chắc, phát huy du lịch bền vững, điều cốt yếu đáng quan tâm trước hết phải xuất phát từ vấn đề: mỗi di tích - di sản ở mỗi địa phương ngoài cái chung, đều có những giá trị, nét đặc thù và sự hấp dẫn riêng - Cho nên trong quá trình quản lý, bảo tồn và phát huy cần lưu ý xác định và giữ cho được những giá trị

- nét đặc thù riêng của mình, kể cả phải có cách tổ chức quản lý, bước đi thích ứng, quy định phù hợp - Nghĩa là không được làm biến đổi - đánh mất những giá trị - nét đặc thù riêng có của di tích - di sản ở nơi địa phương mình. Bởi như chúng ta đã biết, sự sai lầm, mất mát về kinh tế, chúng ta có thể làm lại, bù đắp, mua lại được nhưng về di sản văn hóa - thiên nhiên thì khó có thể làm lại được, thậm chí có bao nhiêu tiền cũng không mua được. Trong hoạt động văn hóa, du lịch phải biết dựa vào các yếu tố truyền thống, lợi thế vốn có về di sản văn hóa mà sáng tạo ra những sản phẩm du lịch mới độc đáo, hấp dẫn thu hút du khách.

- Cần có sự gắn kết giữa các chương trình đầu tư, quy hoạch, các chương trình xây dựng kinh tế, văn hóa, xã hội, giáo dục, y tế... để hướng đến một mục tiêu chung về bảo tồn, giữ gìn di sản văn hóa, thiên nhiên, gắn với phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội, gắn với lợi ích của cả cộng đồng.

- Muốn quản lý, bảo tồn, phát huy tốt di sản cần phải tăng cường giao lưu, hợp tác với các nước, các tổ chức quốc tế để tranh thủ sự ủng hộ, giúp đỡ, học tập kinh nghiệm về mọi mặt: chuyên viên, đào tạo, nghiên cứu khoa học, trao đổi kinh nghiệm, kỹ thuật, tập huấn, hội thảo, giao lưu sự kiện văn hóa... và cũng không thể thiếu các thiết bị, phương tiện kỹ thuật chuyên dùng, đó là công cụ hỗ trợ đắc lực cho con người.

Những thành quả đạt được 15 năm qua ở Hội An là vô cùng to lớn, với nhiều bài học thiết thực, đáng quý.

Nhưng Hội An hôm nay bước vào một giai đoạn mới vẫn còn đó nhiều nguy cơ mất còn vốn có, đồng thời cũng nhiều nguy cơ, thách thức mới xuất hiện, tựu trung lại đó là: nguy cơ do biến đổi khí hậu toàn cầu mà khu vực Hội An cũng là trọng điểm ở miền Trung, Việt Nam, đáng quan tâm là bão, lụt đi theo là sóng và nước biển dâng, là sỏi lở bờ sông, bờ biển, là tình trạng bồi cạn, ngập úng, và cả hệ lụy bởi xả lũ, vỡ đập thủy điện ở đầu nguồn; rồi nguy cơ cháy nổ do hoạt động quá tải bởi các hoạt động dịch vụ của con người trong Khu phố cổ; những áp lực của vấn đề dân số, mật độ và thành phần dân cư trong đô thị, nhất là trong Khu phố cổ và tác động mặt trái của tốc độ đô thị hóa, phát triển du lịch lên tính toàn vẹn, tính chân xác của di sản văn hóa, cảnh quan môi trường sống, cảnh quan di tích và các quan hệ xã hội, gia đình, tộc họ.... Cho nên, trong việc quy hoạch bảo tồn, tu bổ và phát huy giá trị luôn đặt ra thách thức cần phải giải quyết về các mối quan hệ đó là: Bảo tồn và phát triển; bảo tồn vừa đảm bảo nguyên tắc về tính chân xác, vừa phải đáp ứng được nhu cầu cuộc sống của cư dân đương đại; mối quan hệ giữa vấn đề về dân số, dân cư trong sự biến động liên quan đến việc bảo tồn những giá trị di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, đến các giềng mối trong quan hệ xã hội, cộng đồng, trong tộc họ, gia đình; mối quan hệ giữa lợi ích của cả cộng đồng với quyền và lợi ích của từng nhóm cá nhân và từng cá thể. Rất may là những hạn chế bất cập nêu trên đã được Đảng

bộ, Hội đồng nhân dân, các cấp chính quyền, nhân dân thành phố Hội An sớm nhận thức một cách sâu sắc, nghiêm túc và đầy trách nhiệm đối với di sản của tiền nhân để lại cho mục tiêu phát triển bền vững vì thế hệ mai sau nên nhiều vấn đề đang được từng bước tháo gỡ, khắc phục. Và tất yếu, những vấn đề đặt ra không thể một sớm, một chiều có thể giải quyết ngay được, nhưng trách nhiệm trước hết thuộc về các chủ nhân của Di sản - về Đảng bộ Chính quyền và nhân dân Hội An, đồng thời cũng cần phải có sự quan tâm hơn nữa của Chính phủ, của các cấp, các ngành Trung ương, địa phương và những người yêu mến Di sản này.

Hôm nay, mặc dù còn nhiều khiếm khuyết, khó khăn, thách thức ở phía

trước, nhưng mọi người Hội An chúng ta với tất cả niềm tự hào và ý thức trách nhiệm cao của mình về di sản của cha ông để lại và được thiên nhiên ưu ái ban tặng; với những thành tựu mà chúng ta đã làm được, cùng với những bài học, kinh nghiệm quý báu của 15 năm qua; và cùng với sự quan tâm, ưu ái của các ngành, các cấp từ Trung ương đến địa phương, của các tổ chức quốc tế và bạn bè trong, ngoài nước... chúng ta có quyền hy vọng và tin tưởng rằng công cuộc bảo tồn di sản văn hóa, thiên nhiên và phát huy, phát triển du lịch, phát triển kinh tế của nhân dân Hội An sẽ tiếp tục gặt hái được những thành công lớn trong việc Bảo tồn vững chắc và phát triển bền vững♠

Bảng thống kê một số danh hiệu mà Hội An đạt trong 15 năm qua

TT	Năm công nhận	Danh hiệu	Tổ chức công nhận
1	1999	Đô thị cổ Hội An được vinh danh di sản văn hóa thế giới	UNESCO
2	2001	Giải thưởng công nhận nỗ lực bảo tồn di sản của địa phương (LEAP)	UNESCO Châu Á – TBD
3	2001	Giải thưởng công nhận nghệ nhận hợp tác trong bảo tồn di sản – ông Huỳnh Ri	UNESCO Châu Á – TBD
4	2004	Giải thưởng Công trạng cho nhà thờ tộc Trương về bảo tồn công trình văn hóa	UNESCO Châu Á – TBD
5	2005	Điểm du lịch được hài lòng	Báo Sài Gòn Tiếp thị
6	2008	Xếp hạng thứ 5 trong top 10 điểm du lịch tốt nhất ở Châu Á (<i>Top 10 Holiday Destination</i>)	Tạp chí trực tuyến Smart Travel Asia, trụ sở ở Hồng Kông
7	2009	Giải thưởng Danh dự cho nhà thờ tộc Tăng về bảo tồn công trình văn hóa	UNESCO Châu Á - TBD
8	2009, 2010	Xếp hạng thứ 5 trong top 10 điểm du lịch tốt nhất ở Châu Á (<i>Top 10 Holiday Destination</i>)	Tạp chí trực tuyến Smart Travel Asia, trụ sở ở Hồng Kông
9	2011	Xếp hạng thứ 7 trong top 10 điểm du lịch tốt nhất ở Châu Á (<i>Top 10 Holiday Destination</i>)	Tạp chí trực tuyến Smart Travel Asia, trụ sở ở Hồng Kông
10	2012	Dẫn đầu các điểm đến hấp dẫn nhất Việt Nam	Tạp chí trực tuyến Smart Travel Asia, trụ sở ở Hồng Kông
11	1/2/2012	Đô thị cổ Hội An là điểm đến hấp dẫn nhất năm 2011	the US Tourism Association
12	23/10/2012	Hội An là một trong những thành phố du lịch tốt nhất ở Châu Á.	Condé Nast Traveler
13	01/02/2013	Hội An, điểm đến yêu thích nhất của khách du lịch	The UK's travel magazine Wanderlust

14	6/2013	Giải thưởng Diễm đến Châu Á (xếp hạng 17 trong tổng số 25 điểm)	Trip Advisor
15	10/2013	Một trong 7 điểm đến đặc sắc và thu hút khách nhất ở Việt Nam	Huffington Post (America)
16	19/10/2013	Hội An là thành phố thứ hai trong 10 thành phố đứng đầu của các thành phố châu Á.	Conde Nast Traveller
17	10/10/2013	Đà Nẵng, Hội An nhận giải thưởng Cảnh quan đô thị châu Á 2013	Văn phòng UN-Habitat Châu Á
18	15/02/2014	Hội An, một trong những thành phố lãng mạn nhất thế giới	Indiatimes (Tập chí Indian)

Tổng hợp kinh phí tu bổ di tích

(ĐVT: triệu đồng)

TT	Năm	Tổng hợp		Nguồn vốn								
		Số lượng di tích	Tổng kinh phí đầu tư	Thành phố		Tỉnh, Trung ương		Tài trợ		Hỗ trợ di tích TN-TT		
				Số lượng	Kinh phí	Số lượng	Kinh phí	Số lượng	Kinh phí	Số lượng	Nhà nước tài trợ	Nhân dân đóng góp
1	1999	13	5,975.400	5	929.700	7	4,695.700	1	350.000			
2	2000	17	2,926.482	1	300.000	11	2,211.660	1	377.322	4	37.500	
3	2001	54	4,794.852	27	1,965.750	3	1,566.700	2	1043.102	22	219.300	
4	2002	25	4,883.801	10	1,351.600	7	3,181.400	1	297.201	7	53.600	
5	2003	34	6,357.400	11	1,205.000	10	4,097.200	1	910.000	12	145.200	
6	2004	36	11,092.316	17	3,814.000	13	7,061.610	1	140.706	5	68.700	7.300
7	2005	36	7,250.340	17	5,716.620				220.000	19	838.650	475.07
8	2006	46	7,203.526	6	3,975.757					40	1809.801	1,417.968
9	2007	21	5,946.111	3	3,534.106					18	1,534.299	877.706
10	2008	27	7,717.891	8	3,472.172					19	2,784.688	1,461.031
11	2009	16	2,068.437	7	1,220.802					9	469.639	377.996
12	2010	24	5,220.270	13	3,351.189			1	300.954	10	803.851	764.276
13	2011	31	9,817.978	10	6,347.830	3	1,000.000		159.9125	18	914.272	1,395.963
14	2012	14	7,940.017	4	5,462.743	2	1,600.000		137.795	8	364.860	374.619
15	2013	12	8,788.587		3,250.368	3	1,539.551			9	1,931.5147	2,067.1533
16	2014	19	11,468.846	4	3,407.056					15	4,309.130	3,752.660
	Tổng cộng	425	109,452.254	143	49,304.693	59	26,953.821	8	3,936.993	215	16,285.005	12,971.742

HỘI AN, TÌNH YÊU CỦA TÔI

Nguyễn Đình An

Trên hành trình đến với danh hiệu Di tích cấp Quốc gia, cấp Quốc gia đặc biệt, rồi Di sản Văn hóa Thế giới của khu phố cổ Hội An, và cũng như để Hội An có được khuôn mặt rạng ngời, cuộc sống tươi đẹp như hôm nay, có sự đóng góp không nhỏ của những người yêu Hội An, vì Hội An. Trong đó, có những người đầu tiên phải kể đến là nhà nghiên cứu văn hóa Nguyễn Đình An. Qua những bài viết của nhà nghiên cứu văn hóa Nguyễn Đình An trong “Nguyễn Đình An - ký và tùy bút” ta thấy tình yêu Hội An trong nhà nghiên cứu luôn trỗi dậy với bao nhiệt huyết mạnh mẽ, đầy ắp. Trong bản tin này, Ban biên tập xin trân trọng trích giới thiệu bài “Hội An, Tình yêu của tôi”

Những người sinh ra và lớn lên ở Hội An, hoạt động và lập nghiệp ở Hội An, có những kỷ niệm đầm thắm và những mối tình nồng nàn ở Hội An - những người con của phố Hội, yêu dào dạt và sâu thắm mảnh đất này âu cũng là đương nhiên, bởi có nơi nào đẹp hơn, đáng yêu hơn quê hương của mình.

Nhưng kỳ lạ thay với những người khác - với cả các bạn nước ngoài - dù

chỉ một lần đến Hội An, cũng đều bị quyến rũ, bị chinh phục bởi Hội An, cái đô thị cổ nhỏ bé và êm đềm này.

Những mái rêu mình như không đâu có.

Những bức tường cũ kỹ với những mảng vữa đã bong ra.

Những con phố hẹp, không thể hẹp hơn, với những căn nhà ống mà khi bước vào ta vừa thấy ấm áp vừa thấy mát lành.

Những con mắt cửa ngor ngát và thân tình.

Những bức chạm gỗ tinh mỹ, đen bóng, ánh lên bề dày năm tháng.

Dòng sông Thu Bồn, ghe thuyền tấp nập, tôm cá tươi ngon, ở bên kia sông, làng quê với những vườn cây sum suê xanh biếc, đất mịn mát chân, những trái bắp thơm ngọt những nhánh mai rục rở.

Và Cửa Đại sóng vỗ, tuyệt trời xanh

Chúng ta yêu vẻ đẹp hình hài của Hội An

Chúng ta yêu vẻ đẹp tâm hồn của Hội An.

Hội An chỗ nào cũng bắt gặp những nụ cười, những ánh mắt hồn

hậu mền khách, những gương mặt tin cậy, cởi mở, dịu dàng. Chúng ta mê đắm cùng người Hội An trong những lễ hội Long chu, Bả trạo đầy màu sắc, âm thanh và những giọng hò mênh mang sông nước. Ở đô thị cổ này vào thời kinh tế thị trường đang tràn ngập du khách bốn phương vẫn không hề có gái mại dâm, người sử dụng ma túy... Đường như môi trường không khí ở đây chồi từ, không dung chứa những gì ô tục, lố lằng.

Bùi Xuân Phái - Phái phố - đã đến đây. Ông đã thật sự phát hiện vẻ đẹp mới của Hội An. Phố cổ làm thăng hoa bút vẽ của ông hay chính ông đã làm phố cổ thêm đẹp mê hồn?

Với danh họa Lưu Công Nhân: “ở Hội An ngồi đâu cũng vẽ được tranh, đứng đâu cũng tìm ra góc đẹp. Hãy leo lên một cái gác cao nhìn xuống những

đầu hồi của hai dãy phố, mới thấy cái tài hoa của cha ông ta xưa về nghệ thuật đô thị hai đường phố cổ Hội An là bố cục chặt chẽ của những góc vuông vừa cổ điển lại vừa hiện đại của một Mondrian hay Juan Gris.

Toàn bộ đô thị cổ Hội An là những bức tranh đã vẽ sẵn.

Tôi đến Hội An một ngày mưa như trút nước. Định ở lại một tuần rồi đi. Thế mà chỉ vì mê vẻ đẹp của Hội An, tôi đã sống trọn một năm. Tết cũng không về nhà”.

Nhớ Lưu Công Nhân những ngày ấy. Hội An mưa se lạnh. Anh dậy rất sớm và lặng lẽ ôm giá vẽ đi khắp nơi. Có bà bán hàng ở chợ thương hại anh: “Ai hành ông mà ông dậy thiệt sớm, lui cui đây đó”. Chính tình yêu Hội An và niềm say mê nghệ thuật đã “hành” anh, đem đến cho anh bút lực để làm

cho bút lực Lưu Công Nhân đầy sức sống tươi mới cho đến hôm nay.

Nhà thơ tài hoa Chế Lan Viên, ở Hội An hồi sáu, bảy tuổi, hình như chỉ có vậy mà viết nên những dòng kỳ bút.

Hội An chẳng là quê

Mà là hương, khổ thế.

Quên quê ai có thể

Hương ư, ôi dễ gì

Yêu ở đâu thì yêu

Về Hội An xin nhớ

Hôn một lần ở đó

Một đời vang thủy triều

Thay tất cả những người “*Hội An chẳng là quê*”, nhà thơ phát hiện Hội An tình yêu của chúng ta, đã thành mùi hương theo suốt cả cuộc đời, nhà thơ “*Khuyên*” chúng ta chớ yêu ở Hội An song ngược lại, Hội An tình yêu của chúng ta thành khúc hát vô tận vô biên của thủy triều.

Đô thị cổ mà có bao nhiêu năm tuổi? Người ta đã tìm thấy ở đây dày

đặc những di chỉ của nền văn hóa Sa Huỳnh thời tiền sử. Thuở xa xưa, Hội An từng có tên Đại Chiêm - một cảng thị của Marco Polo. Bốn thế kỷ trước, Hội An đã trở thành một trung tâm thương mại quốc tế lớn của Đông Nam Á với những thương thuyền, thương điếm của Anh, Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha, Hà lan... những khu phố của người Nhật, người Tàu.

Có lẽ đây là nơi “*mở cửa*” sớm nhất và khá thành công ở nước ta. Gắn liền với sự giao lưu văn hóa mà qua đan xen của nhiều dòng đã hiển hiện một bản sắc dân tộc đậm đà, Hội An đang là đề tài cho biết bao luận văn, công trình nghiên cứu về khảo cổ, lịch sử, văn hóa, nghệ thuật, kiến trúc, về kinh tế, du lịch, xã hội khác...

Hội An đã và sẽ là nguồn cảm hứng phong phú của các nhà văn, nhà thơ, các nhạc sĩ, họa sĩ, các nhà điện ảnh, nhiếp ảnh, các nhà nghệ thuật... Anh bạn kiến trúc sư Ba Lan Kazimier Kwiatkowski sau khi lững thững đi qua nhiều con phố Hội An cổ đã thốt lên “*Với tôi đến Hội An là khám phá, tôi vui mừng như Christophe Colombus khi tìm ra Mỹ châu*”.

Ông R. Burns, Chủ tịch Hội đồng Du lịch và Lữ hành thế giới (WTTC) xem “*Hội An là một Venice*” ở phương Đông” và đoán chắc “*Hội An sẽ là một*

giữ cho hôm nay và ngày mai một quần thể di tích mang trong lòng nó cuộc sống đời thường của hàng ngàn người.

Sẽ là vô nghĩa nếu không nói là có tội, nếu như Hội An - một may mắn lịch sử - còn tồn

trong những điểm du lịch hấp dẫn nhất ở vùng Đông Nam Á”.

Nghe những lời ca ngợi Hội An, chúng ta càng nhớ Nguyễn Tuân. Năm 1985, khi gặp lại Hội An sau gần nửa thế kỷ xa cách. Nguyễn Tuân từng sở *“Hội An vẫn còn nguyên vẹn như xưa bất chấp bom đạn hai cuộc chiến tranh chống Pháp, chống Mỹ... Quê hương ta đã đổ vỡ nhiều quá. Nhỏ như cái bát, cái chén nay còn giữ được vẫn là quý. Huống hồ đây là một thị trấn, một thành phố”.*

Chúng ta đang có trong tay một tài sản vô giá. Không kỳ vĩ như Angkor, như Vạn Lý Trường Thành, như Borobudur, Hội An có nét độc đáo của nó. Các chuyên gia UNESCO, bằng trí tuệ và tâm huyết giúp chúng ta đưa Hội An vào danh sách các di sản Văn hóa thế giới. Các bạn Nhật đã hết mình lao động nghiên cứu, tài trợ hợp tác với chúng ta tu sửa một số ngôi nhà cổ, không chỉ để lại đôi dấu xưa của khu phố Nhật, mà để cùng chúng ta

tại qua biết bao biến động giờ đây lại bị chúng ta làm cho nó biến dạng, tiêu vong và rồi từ trong các cao ốc bê tông chúng ta nuôi tiếc *“phố cũ đâu rồi, bóng tịch dương”.*

Sẽ là không thể chấp nhận được nếu như tham vọng bảo tồn Hội An mà không đem lại cuộc sống ngày càng đầy đủ, văn minh hơn cho những con người, những gia đình đã bao đời sinh sống trong đô thị cổ, bởi vì chính họ đã gìn giữ cho Hội An có vẻ đẹp hôm nay.

Chúng ta đã nghe những lời kêu cứu từ Hội An, những lời cảnh báo về sự ra đi của Hội An. Trước mắt chúng ta - bảo tồn, tôn tạo, phát huy di sản văn hóa Hội An là sự nghiệp đầy thử thách. Nhất định chúng ta, những người con Hội An, những người bạn của Hội An sẽ nắm vòng tay lớn vượt qua thử thách, bởi lẽ từ nơi trái tim mình chúng ta đều chung một tiếng nói: *Hội An - tình yêu của chúng ta* ♠

CÔNG TÁC QUẢN LÝ, BẢO TỒN DI SẢN VĂN HÓA THẾ GIỚI HỘI AN TRONG 15 NĂM QUA CỦA TRUNG TÂM QUẢN LÝ BẢO TỒN DI SẢN VĂN HÓA HỘI AN

Uõ Hồng Việt

Vào ngày 04/12/1999, trong Hội nghị lần thứ 23 của Ủy ban Di sản Thế giới thuộc UNESCO tại thành phố Marrakesh – Morocco, cùng với Khu đền tháp Mỹ Sơn, Đô thị cổ Hội An của tỉnh Quảng Nam đã chính thức được vinh danh là Di sản Văn hóa Thế giới. Trải qua chặng đường 15 năm, mặc dù chịu áp lực mạnh mẽ của quá trình đô thị hóa, hiện đại hóa, tác động mặt trái của phát triển du lịch, tác động nguy hiểm khó lường của biến đổi khí hậu và hỏa hoạn,... nhưng với sự chỉ đạo sâu sát, đúng hướng, kịp thời của chính quyền các cấp từ trung ương đến địa phương, sự nỗ lực của cơ quan quản lý và chuyên môn các cấp, sự đồng thuận chung sức của toàn thể nhân dân, sự hỗ trợ, hướng dẫn của UNESCO, sự giúp đỡ tận tình đầy thiện chí của các nhà khoa học, các tổ chức và bè bạn quốc tế, đến nay công tác quản lý, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa thế giới Hội An đạt được nhiều thành tựu nổi bật. Hội An được trao tặng nhiều giải thưởng quan trọng, được bình chọn nhiều danh hiệu quý giá, được đánh giá là mẫu kinh nghiệm điển hình về công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa. Với tư cách là đơn vị được giao thực hiện công tác quản lý, bảo tồn di sản văn hóa Hội

An, trong 15 năm qua, tập thể cán bộ, đảng viên và công nhân viên Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An luôn nêu cao tinh thần đoàn kết, sáng tạo, nỗ lực để có những đóng góp đặc biệt quan trọng vào thành tựu chung đó. Điều này được thể hiện trên các lĩnh vực công tác như:

***Về nghiên cứu khoa học và xuất bản**

Với hơn 2/3 cán bộ, công nhân viên có trình độ cao đẳng, đại học và trên đại học, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An được xem là một trong những đơn vị có nguồn lực dồi dào về nghiên cứu khoa học. Phát huy ưu thế này, đồng thời cũng nhận thức rằng nghiên cứu khoa học sẽ tạo điều kiện thuận lợi để quản lý, bảo tồn di sản văn hóa Hội An, vì vậy, cán bộ, công nhân viên Trung tâm đã mạnh dạn đăng ký, chủ trì, phối hợp thực hiện nhiều chương trình, đề tài nghiên cứu các cấp. Từ năm 1999 đến nay, cán bộ, công nhân viên Trung tâm đã phối hợp tiến hành 08 đợt khai quật, thám sát khảo cổ tại Hội An và hàng chục cuộc nghiên cứu, thám sát khảo cổ học gắn với việc triển khai thực hiện các dự án tôn tạo cơ sở hạ tầng phố cổ Hội An, góp phần làm sáng tỏ

nhiều vấn đề liên quan đến lịch sử Hội An qua các thời kỳ. Nhiều chương trình điều tra khảo sát về kiến trúc, văn hóa ở Hội An được thực hiện như chương trình nghiên cứu văn hóa phi vật thể, chương trình kiểm kê nghề truyền thống ở Hội An, kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể ở Cù Lao Chàm,... Về đề tài nghiên cứu khoa học, đã thực hiện 03 đề tài nghiên cứu Quốc tế, 04 đề tài nghiên cứu cấp ngành, 3 đề tài nghiên cứu cấp Tỉnh và nhiều đề tài nghiên cứu cấp cơ sở. Trong số các đề tài nghiên cứu cấp cơ sở, nổi bật là:

TT	Tên đề tài/dự án	Ghi chú
01	Văn hóa ẩm thực ở Khu phố cổ Hội An	Cấp ngành
02	Công cụ đánh bắt sông nước truyền thống ở Hội An	nt
03	Điều tra hoạt động mùa Thiên cầu ở Hội An	nt
04	Tục thờ cúng ở Khu phố cổ Hội An	Cơ sở
05	Khảo sát nghiên cứu về bảng hiệu buôn trong Khu phố cổ	nt
06	Sưu tầm bổ sung hồ sơ cho các di tích lịch sử cách mạng	nt
07	Điều tra nghiên cứu bước đầu về mộ cổ ở Hội An	nt
08	Sao chép và dịch thuật các hoành phi - liễn đối tại một số di tích ở Hội An	nt
09	Khảo sát, nghiên cứu hoạt động Du hồ	nt
10	Một số nghề truyền thống ở Hội An	Thành phố
11	Điều tra, sưu tầm, dịch thuật tư liệu nghề yến Thanh Châu ở Hội An	nt

12	Sưu tầm, khảo sát trò chơi dân gian ở Hội An	nt
13	Sưu tầm, khảo sát địa danh ở Hội An	nt
14	Biến dạng di tích ở Khu phố cổ Hội An – Thực trạng và giải pháp	nt
15	Nghiên cứu, biên soạn địa chí Hội An	nt

Song song với nghiên cứu khoa học là hoạt động in ấn xuất bản. Trong 15 năm qua, Trung tâm đã tổ chức bản thảo và in ấn xuất bản hơn 30 đầu mục sách, bản tin, gồm:

TT	Tên sách	Năm xuất bản
01	Danh mục Di tích – Danh thắng Hội An	2000
02	Văn hóa ẩm thực phố cổ Hội An	2002
03	Công cụ đánh bắt sông nước truyền thống ở Hội An	
04	Hướng dẫn Bảo tồn Di tích kiến trúc gỗ	2003
05	Kỷ yếu Lịch sử - Khảo cổ Hội An	2003
06	Văn hóa Sa Huỳnh ở Hội An	2004
07	Đô thị cổ Hội An – 5 năm quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị	2004
08	Cư dân Faifo Hội An trong lịch sử	2005
09	Di sản Văn hóa Văn nghệ dân gian Hội An	2005
10	Nhà gỗ Hội An – Những giá trị và giải pháp bảo tồn	2005
11	Xã Minh Hương với thương cảng Hội An thế kỷ XVII-XIX	2005

12	Kỷ yếu Cù Lao Chàm - Vị thế, Tiềm năng và Triển vọng	2007
13	Di tích - Danh thắng Hội An	2007
14	Di tích - Danh thắng Cù Lao Chàm	2007
15	Kỷ yếu Hội nghị khoa học về Khu phố cổ Hội An	2008
16	Một số nghề truyền thống ở Hội An	2008
17	Cẩm Nang bảo tồn dành cho các chủ di tích	2008
18	Tác động - Những ảnh hưởng của du lịch đối với Văn hóa và Môi trường ở Di sản Văn hóa Hội An	2008
19	Lễ lệ, lễ hội ở Hội An	2008
20	Hình ảnh Giao lưu văn hóa Việt Nam – Nhật Bản tại Hội An	2009
21	Sách ảnh về giao lưu văn hóa Việt Nam - Nhật Bản	2009
22	Sách ảnh: Di sản văn hóa Hội An - Nhìn lại một chặng đường	2009
23	Những hình ảnh về lịch sử đấu tranh cách mạng của Đảng bộ và nhân dân Hội An (giai đoạn 1930-1975)	2010
24	Múa Thiên Cầu ở Hội An	2010
25	Ghe bầu trong đời sống văn hóa ở Hội An – Quảng Nam	2011
26	Trần Quý Cáp - Ngàn năm gương sáng	2012
27	Dạy tiếng Anh về Di sản trong học đường	2013
28	Di tích – Danh thắng Cẩm Thanh	2014
29	Sách ảnh: Hội An – Ngày ấy	2014
30	Thông tin nghiên cứu Cù Lao Chàm	2014

31	Bản tin Bảo tồn Di sản	28 số từ năm 2008-2014
----	------------------------	------------------------

Ngoài ra, đã phối hợp với với UNESCO Hà Nội sưu tầm, biên soạn 02 ấn phẩm về một số loại hình văn hóa phi vật thể ở Hội An.

***Về công tác quản lý và tu bổ di tích**

Công tác quản lý và tu bổ di tích là hai nhiệm vụ trọng tâm của Trung tâm. Vì vậy, trong 15 năm qua, Trung tâm đã luôn nỗ lực phấn đấu để thực hiện tốt hai nhiệm vụ này.

- Về mặt quản lý:

Để thực hiện tốt công tác quản lý, bảo tồn di tích nói riêng, di sản văn hóa Hội An nói chung trong bối cảnh đặc thù của Hội An và xu hướng của thời đại, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa đã tham mưu UBND thành phố Hội An ban hành 02 quy chế quan trọng gồm: Quy chế Quản lý, bảo tồn, sử dụng di tích trong khu phố cổ Hội An; Quy chế quản lý, bảo tồn làng gốm Thanh Hà. Trung tâm cũng đã tham mưu UBND Thành phố ban hành cơ chế hỗ trợ bảo vệ di tích, cơ chế hỗ trợ tu bổ di tích, đề án vay vốn không lãi trong vòng 3 năm dành cho các chủ di tích thuộc sở hữu tư nhân thực sự khó khăn để tu bổ di tích; Thành lập thành lập Mạng lưới cộng tác viên bảo tồn di sản văn hóa trong Khu phố cổ Hội An; Phê duyệt Phương án bảo tồn và phát huy di sản văn hóa trên địa bàn xã Cẩm Thanh; Xây dựng trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “Quy hoạch đầu tư tổng thể bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị di

sản văn hóa thế giới đô thị cổ Hội An gắn với phát triển thành phố Hội An và du lịch giai đoạn 2012-2025”. Trung tâm đã xây dựng hoàn thành kế hoạch quản lý nguy cơ thảm họa đối với khu phố cổ Hội An; đang xúc tiến xây dựng kế hoạch quản lý di sản văn hóa khu phố cổ Hội An,... Tham gia cùng với các ngành tham mưu UBND thành phố ban hành nhiều quy chế khác có liên quan đến công tác bảo tồn và phát huy di sản văn hóa Hội An như: Quy chế quản lý hoạt động sản xuất, kinh doanh hàng hóa, dịch vụ thương mại trong khu phố cổ và một số vùng phụ cận; Quy chế hoạt động tham quan du lịch; Quy chế tạm thời về quản lý hoạt động vận chuyển du khách bằng đường thủy; Quy chế quản lý hoạt động quảng cáo, viết đặt biển hiệu.

Bên cạnh việc tham mưu UBND thành phố ban hành các văn bản, chính sách về quản lý, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa, công tác nghiên cứu lập hồ cũng được quan tâm thực hiện. Từ năm 1999 đến nay đã xây dựng hồ sơ xếp hạng 07 di tích cấp quốc gia, nâng tổng số di tích cấp quốc gia trên địa bàn thành phố Hội An lên 28 di tích, gồm:

TT	Tên di tích	Địa chỉ	Năm xếp hạng/cấp bằng
1	Khu phố cổ Hội An	Thành phố Hội An	1985
2	Hội quán Phúc Kiến	Minh An	1990
3	Lai Viễn	Minh	1990

	Kiêu (Chùa Cầu)	An	
4	Nhà cổ Tấn Ký	Minh An	1990
5	Chùa Quan Âm (Bảo tàng LS-VH)	Minh An	1991
6	Quan Công Miếu (Chùa Ông)	Minh An	1991
7	Nhà thờ tộc Phan Xuân	Cẩm Kim	1991
8	Đình Cẩm Phô	Cẩm Phô	1991
9	Chùa Viên Giác (Cẩm Lý Tự)	Cẩm Phô	1991
10	Đình Sơn Phong	Sơn Phong	1991
11	Đình Đế Võng	Cẩm Châu	1991
12	Mộ ông Banjiro	Cẩm Châu	1991
13	Mộ ông Yajirobei	Cẩm Châu	1991
14	Chùa Chúc Thánh	Tân An	1991
15	Chùa Phúc Lâm	Cẩm Hà	1991

16	Chùa Vạn Đức (Chùa Cây Cau)	Cẩm Hà	1991
17	Mộ tổ tộc Lê	Cẩm Thanh	1991
18	Khu mộ Thứ phi Quang Trung và các tướng Tây Sơn	Cẩm Thanh	1991
19	Minh Hương Tuy Tiên Đường	Minh An	1993
20	Đình Xuân Mỹ	Thanh Hà	1993
21	Nhà cổ Phùng Hưng	Cẩm Phô	1993
22	Di chỉ Bãi Ông	Tân Hiệp	2006
23	Di chỉ Bãi Làng	Tân Hiệp	2006
24	Giếng Xóm Cẩm	Tân Hiệp	2006
25	Lăng Tiên Hiền	Tân Hiệp	2006
26	Chùa Hải Tạng	Tân Hiệp	2006
27	Lăng Ông	Tân	2006

	Ngư	Hiệp	
28	Miếu tổ nghề yến	Tân Hiệp	2006

Đã xây dựng hồ sơ xếp hạng 44 di tích cấp tỉnh, gồm:

TT	Tên di tích	Địa chỉ	Năm xếp hạng
1	Cơ quan Thị uỷ Hội An (Khu vườn Xã Tiếp)	Cẩm Thanh	2005
2	Đình Thanh Nhất	Cẩm Thanh	2005
3	Nhà lao Thông Đăng	Cẩm Phô	2005
4	Nhà Đức An	Minh An	2005
5	Hiệu sách Vạn Sanh	Minh An	2005
6	Cây Thông Một (nơi thành lập Đảng bộ Quảng Nam)	Tân An	2005
7	Nhà ông Huỳnh Tải	Cẩm Châu	2005
8	Di tích khảo cổ Trảng Sỏi	Thanh Hà	2005
9	Di tích khảo cổ An Bang	Thanh Hà	2005
10	Nhà ông Lê Bàn	Thanh Hà	2005
11	Nhà lao Hội An	Sơn Phong	2007
12	Chiến thắng tại thôn Trà Quế	Cẩm Hà	2008
13	Di tích khảo cổ Hậu Xá I	Thanh Hà	2008
14	Di tích khảo cổ Hậu Xá II	Thanh Hà	2008

15	Nhà thờ tộc Nguyễn Tường	Cẩm Phô	2008
16	Đình Sơn Phô	Cẩm Châu	2008
17	Lăng Bà	Cẩm Thanh	2008
18	Rừng Dừa Bảy Mẫu	Cẩm Thanh	2008
19	Khu miếu tổ nghề gốm Nam Diêu	Thanh Hà	2008
20	Đình tiền hiền Kim Bồng	Cẩm Kim	2008
21	Địa điểm cơ quan bí mật tỉnh uỷ Quảng Nam (Nhà ông Nguyễn Gừng)	Cẩm Phô	2008
22	Nhà ông Huỳnh Đủ (cơ sở cách mạng)	Cẩm Phô	2008
23	Nhà thờ Thiên Chúa Giáo và Khu mộ các giáo sĩ Phương Tây	Cẩm Phô	2008
24	Nhà thờ tộc Nguyễn Viết	Thanh Hà	2008
25	Đình Thanh Hà	Thanh Hà	2008
26	Đình ấp Xuân Lâm	Cẩm Phô	2008
27	Mộ ông Nguyễn Văn Diên	Cẩm Hà	2008
28	Nhà thờ tộc Trần Thanh	Cẩm Phô	2008
29	Mộ tổ tộc Trần Văn	Cẩm Thanh	2008
30	Đình ấp Tu Lễ	Cẩm Phô	2008
31	Chiến thắng Xóm Chiêu	Cẩm Châu	2008

32	Trường Viên Minh	Minh An	2008
33	Mộ ông Chu Kỳ Sơn	Sơn Phong	2008
34	Mộ ông Khổng Thiên Như	Minh An	2008
35	Miếu Ông Tiến	Cẩm Thanh	2011
36	Lăng Trà Quân	Cẩm Thanh	2011
37	Lăng Ông	Cẩm An	2011
38	Khu lăng Ông	Cẩm Nam	2011
39	Văn Thánh miếu	Cẩm Phô	2011
40	Đình An Mỹ	Cẩm Châu	2011
41	Chùa Kim Bửu	Cẩm Kim	2011
42	Mộ Nguyễn Duy Hiệu	Cẩm Hà	2013
43	Nhà thờ tộc Đình	Cẩm Nam	2013
44	Khổng Tử miếu và Đài kỷ niệm danh nhân chí sĩ Quảng Nam	Cẩm Phô	2013

Đặc biệt, Trung tâm đã phối hợp xây dựng hồ sơ trình Thủ tướng Chính phủ xếp hạng Khu phố cổ Hội An là di tích cấp quốc gia đặc biệt vào năm 2009.

Việc lập hồ sơ quản lý di tích được thực hiện thường xuyên. Đến nay, đã lập 900 hồ sơ khoa học cho các loại hình di tích/nhà ở trong khu vực I khu phố cổ Hội An. Đối với di tích nằm ngoài khu phố cổ, có khoảng hơn

150/259 di tích được lập hồ sơ quản lý, dựng - gắn bia cho 38 di tích lịch sử cách mạng và dựng bia cắm mốc cho 19 di tích khảo cổ - kiến trúc, thực hiện trích lục sơ đồ đất cho 147 di tích.

Thông kê trích lục sơ đồ đất qua các năm

Năm	2011	2012	2013	2014	Tổng cộng
Số lượng	22	45	68	12	147

Ngày từ 15/6/2008, Trung tâm được UBND thành phố giao nhiệm vụ tham mưu cấp phép tu bổ, xây dựng trong Khu phố cổ. Tính đến nay, Trung tâm đã hướng dẫn, khảo sát và tham mưu cho UBND thành phố Hội An cấp phép cho 1670 trường hợp, cụ thể:

Năm	Khu vực I	Khu vực IIA	Khu vực IIB	Tổng cộng
2008	67	74	40	181
2009	116	90	85	291
2010	73	59	85	217
2011	93	70	100	263
2012	92	69	90	251
2013	78	75	80	233
2014	73	77	84	234
Tổng cộng	592	514	564	1670

- Về mặt tu bổ

Liên tục trong 15 năm qua, nhiều di tích trên địa bàn thành phố Hội An đã được đầu tư tu bổ, tôn tạo từ vốn chương trình mục tiêu của Chính phủ, ngân sách của tỉnh, thành phố Hội An, kinh phí hỗ trợ của các tổ chức trong

nước và quốc tế, kinh phí đóng góp của chủ di tích. Tính đến nay, có 425 công trình tu bổ di tích do nhà nước đầu tư hoặc hỗ trợ thực hiện với tổng kinh phí hơn 109 tỷ đồng. Trong đó, ngân sách thành phố đầu tư hơn 49 tỷ đồng và hỗ trợ tu bổ hơn 16 tỷ đồng; ngân sách tỉnh và trung ương hơn 26 tỷ; tài trợ từ nước ngoài gần 4 tỷ đồng. Kinh phí tu bổ di tích do nhân dân đóng góp gần 13 tỷ đồng. Ngoài ra nhân dân tự đầu tư tu bổ theo giấy phép được cấp là 3.093 lượt di tích trong khu vực I và II khu phố cổ Hội An với số lượng kinh phí không hề nhỏ.

Với sự quan tâm đầu tư tu bổ di tích của các cấp và cộng đồng nhân dân, đến nay Hội An đã thoát khỏi nguy cơ báo động về tình trạng xuống cấp di tích như những năm thập niên đầu thế kỷ XXI.

Bên cạnh công tác đầu tư tu bổ di tích, công tác chống đỡ di tích trong mùa mưa bão cũng được đặc biệt quan tâm nhằm giảm thiểu nguy cơ sụp đổ mỗi khi có bão lụt. Thực hiện dự án chống mối cho các di tích vùng ven và trong khu phố cổ bước đầu đã đem lại những kết quả tích cực.

***Về công tác tuyên truyền, phát huy giá trị di tích:**

Năm vững nguyên tắc, bảo tồn di sản văn hóa phải đi đôi với công tác phát huy, và ngược lại, thực hiện tốt công tác phát huy mới có điều kiện tốt hơn để bảo tồn di sản văn hóa. Do vậy, trong chặng đường 15 năm, Trung tâm đã không ngừng nỗ lực đổi mới, sáng tạo, thực hiện nhiều hình thức tuyên truyền, phát huy giá trị di sản văn hóa

thế giới đô thị cổ Hội An. Đã tổ chức và phối hợp tổ chức 120 cuộc hội thảo và triển lãm chuyên đề về di sản văn hóa và lịch sử Hội An. Ngoài triển lãm, công tác bảo tàng được chú trọng đầu tư. Hiện nay, dù chỉ là đô thị nhỏ nhưng ở Hội An có đến 01 bảo tàng tổng hợp, 04 bảo tàng chuyên đề và 01 nhà lưu niệm trưng bày giới thiệu 3482 hiện vật về lịch sử, văn hóa Hội An, cụ thể:

TT	Tên bảo tàng	Năm thành lập	Tổng số hiện vật		
			2002	2012	2014
01	Phòng Truyền thống cách mạng	1977	300	377	377
02	Bảo tàng Lịch sử Văn hóa	1989	292	434	434
03	Bảo tàng Văn hóa Sa Huỳnh	1994	919	946	946
04	Bảo tàng Gốm sứ Mậu dịch	1995	334	328	478
05	Bảo tàng Văn hóa Dân gian	2005		830	831
06	Nhà lưu niệm Cao Hồng Lãnh	2010		416	416
	Tổng cộng		1845	3331	3482

Các bảo tàng/nhà lưu niệm trên là những điểm tham quan hấp dẫn tại khu phố cổ Hội An, hằng năm thu hút lượng lớn trong tổng số lượt khách đến tham quan Hội An nói chung, khu phố cổ Hội An nói riêng. Từ năm 1999 đến nay, các điểm bảo tàng/nhà lưu niệm trên cùng với di tích chùa Cầu và Quan Công miếu do Trung tâm trực tiếp quản lý, đã đón 8.302.537 lượt khách tham quan, trong đó khách quốc tế là 5.664.080 lượt, khách nội địa là 2.638.457 lượt. Cụ thể:

Năm	Quốc tế	Nội địa	Tổng cộng
1999	104.406	98.262	202.668
2000	104.755	121.815	226.570
2001	181.421	124.775	306.196
2002	187.942	151.201	339.143
2003	145.517	181.083	326.600
2004	163.275	172.783	336.058
2005	157.228	73.941	231.169
2006	184.684	94.312	278.996
2007	413.237	137.665	550.902
2008	508.400	179.300	687.700
2009	418.744	242.740	661.484
2010	480.360	194.850	675.210
2011	579.100	235.550	814.650
2012	631.350	245.280	876.630
2013	750.400	142.600	893.000
2014 (đến tháng 11)	653.261	242.300	895.561
Tổng cộng	5.664.080	2.638.457	8.302.537

Hiện nay, được sự thống nhất của UBND Thành phố, Trung tâm đang xúc tiến các thủ tục để thiết lập Bảo tàng nghề Y truyền thống ở Hội An để đa dạng hóa loại hình bảo tàng chuyên đề và tăng sức hấp dẫn của Hội An đối với du khách.

Đã phối hợp với UBND xã Tân Hiệp trưng bày hình ảnh và hiện vật liên quan đến lịch sử, văn hóa Cù Lao Chàm tại nhà đón tiếp khách tham quan. Dựng các cụm pano chiến lược, bảng thuyết minh di tích giới thiệu về Cù Lao Chàm và các di tích ở Cù Lao Chàm.

Để nâng cao nhận thức của thiếu nhi về di sản văn hóa Hội An, từ năm 2014, Trung tâm đã tổ chức hoạt động “Chúng em cùng nhau khám phá bảo tàng” dành cho 11 lớp ở khối 4 của các Trường Tiểu học trên địa bàn Thành phố.

Trung tâm đã mở và duy trì thường xuyên chuyên mục phát thanh Bảo tồn Di sản trên sóng Đài Truyền thanh - Truyền hình thành phố, đến nay đã phát 199 chuyên mục với gần hàng nghìn tin, bài. Phối hợp với các kênh truyền hình Việt Nam, truyền hình địa phương xây dựng và phát sóng nhiều phim tài liệu, phóng sự chuyên đề về lịch sử văn hóa Hội An như về giếng cổ, các nghề truyền thống, các di tích Nhật,...; thực hiện DVD phim Hội An - vùng đất anh hùng, Hành trình Faifo – Hội An,... Đã thiết lập và duy trì hiệu quả trang web Hoianheritage.net với 854.103 lượt truy cập tính đến nay.

Các lễ hội, lễ lệ tại các di tích và cộng đồng đang được phục hồi và phát huy giá trị trong đời sống tinh thần của cộng đồng và tăng sức hấp dẫn của di tích đối với du khách. Nhiều lễ hội đã trở thành sản phẩm du lịch thu hút sự

quan tâm tham quan, tìm hiểu của du khách như lễ hội cầu bông ở Trà Quế, cầu ngư ở Cửa Đại, các lễ giỗ tổ nghề Mộc, nghề Gốm... Tại khu phố cổ Hội An, các lễ hội Nguyên Tiêu và Trung Thu, đêm rằm phố cổ, phố dành cho người đi bộ và xe thô sơ, lễ hội giao lưu văn hóa Hội An – Nhật Bản,... đã trở thành sản phẩm du lịch độc đáo, riêng có của Hội An.

*** Về hoạt động đối ngoại - hợp tác quốc tế:**

Với vai trò của đô thị thương cảng quốc tế sầm uất vào thời kỳ Trung đại, trong quá khứ, Hội An đã từng giao lưu với nhiều nước trên thế giới. Và ngày nay, Hội An trở thành di sản văn hóa thế giới, là trung tâm du lịch nổi tiếng của khu vực. Do vậy, để bảo tồn và phát huy tốt di sản văn hóa Hội An, công tác đối ngoại, hợp tác quốc tế đóng vai trò rất quan trọng. Với định hướng, chính sách cởi mở của Thành phố, trong thời gian qua, hoạt động đối ngoại, hợp tác quốc tế của Trung tâm được chú trọng thực hiện nhằm học tập trao đổi kinh nghiệm, kỹ thuật quản lý, bảo tồn và phát huy di sản nói chung, di tích nói riêng. Trong 15 năm qua, Trung tâm đã đón tiếp và làm việc với hơn 250 lượt đoàn khách quốc tế đến hợp tác nghiên cứu khoa học, trao đổi kinh nghiệm quản lý, bảo tồn di sản văn hóa, hợp tác tổ chức lễ hội,... Thực hiện thủ tục xuất cảnh đi học tập trao đổi kinh nghiệm, tập huấn ở nước ngoài cho hơn 53 lượt lãnh đạo thành phố, lãnh đạo và cán bộ Trung tâm.

Trung tâm đã tiếp nhận nhiều chuyên gia và ít nhất 14 tình nguyện viên (*Nhật Bản, Đức, Úc*) đến giúp đỡ các hoạt động quản lý, tu bổ và phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An. Phối hợp tổ chức hàng chục hội thảo và tập huấn quốc tế về quản lý, bảo tồn, tu bổ các di tích kiến trúc gỗ tại di sản văn hóa Hội An. Ngoài ra còn phối hợp với các chuyên gia UNESCO, Nhật Bản, Hàn Quốc... và các chuyên gia văn hóa trong nước thực hiện nhiều dự án hợp tác bảo tồn, phát huy giá trị khu phố cổ.

Thông qua các hoạt động giao lưu, hợp tác quốc tế đã góp phần nâng cao năng lực chuyên môn, kinh nghiệm quản lý, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa Hội An của đội ngũ cán bộ Trung tâm nói riêng và ở Hội An nói chung. Cũng thông qua hoạt động hợp tác này mà hình ảnh của Hội An được giới thiệu nhiều hơn đến bạn bè quốc tế, uy tín của Hội An ngày càng cao.

Có thể nói, trong 15 năm qua, cán bộ và công nhân viên Trung tâm đã nỗ lực hết mình vì sự nghiệp quản lý, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa Hội An. Mặc dù còn khiêm khuyết ở một số mặt, đang đứng trước những thách thức, nguy cơ mới, nhưng tin tưởng rằng, với sự chỉ đạo đúng đắn, xuyên suốt, Trung tâm sẽ khắc phục những khó khăn, tranh thủ các thời cơ để hoàn thành tốt sự nghiệp bảo tồn và phát huy di sản văn hóa Hội An♠

CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HOÁ HỘI AN CỦA TRUNG TÂM QUẢN LÝ BẢO TỒN DI SẢN VĂN HÓA TRONG 15 NĂM QUA

Đỗ Thị Ngọc Uyển

Trong tuyên bố phát động thập kỷ văn hóa, ông Federico Mayor, Tổng giám đốc UNESCO (1987 – 1999) đã nêu ra ba vấn đề sau:

“- Kinh nghiệm hai thập kỷ vừa qua cho thấy rằng trong mọi xã hội ngày nay, bất luận ở trình độ phát triển kinh tế nào, hoặc xu hướng chính trị và kinh tế nào, văn hóa và phát triển là hai mặt gắn liền với nhau;

- Nước nào tự đặt cho mình mục tiêu phát triển kinh tế mà tách rời môi trường văn hóa thì nhất định sẽ xảy ra những mất cân đối nghiêm trọng cả về kinh tế lẫn văn hóa và tiềm năng sáng tạo của nước ấy sẽ bị suy yếu rất nhiều;

- Các trọng tâm, các động cơ và các mục đích của sự phát triển phải được tìm trong văn hóa,... Phát triển cần được thừa nhận văn hóa giữ một vị trí trung tâm, một vai trò điều tiết xã hội”.

Văn hóa có một vai trò rất quan trọng trong sự phát triển kinh tế - xã hội như vậy nên việc bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa là việc làm hết sức cần thiết. Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa là hai mặt của một vấn đề.

Bảo tồn văn hóa không phải là hoạt động cản trở việc phát huy văn hóa, mà lại là cơ sở cho việc phát huy giá trị văn hóa theo đúng hướng. Nhận thức được mối quan hệ này mà trong 15 năm qua kể từ khi Đô thị cổ Hội An được công nhận là Di sản Văn hoá thế giới, Đảng bộ và nhân dân thành phố Hội An đã tích cực tuyên truyền, phát huy giá trị di sản văn hoá Hội An, trong đó Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã đóng vai trò rất quan trọng trong việc tham mưu cho UBND thành phố Hội An tuyên truyền, phát huy tốt giá trị di sản văn hoá này trên cả hai lĩnh vực vật thể và phi vật thể.

1. Công tác tuyên truyền giá trị di sản văn hóa Hội An

Để có cơ sở tuyên truyền giá trị di sản văn hóa Hội An đến với bạn bè trong nước và thế giới, thúc đẩy ngành kinh tế địa phương phát triển, trong nhiều năm qua, với nhiệm vụ của mình, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã thực hiện nhiều công trình nghiên cứu khoa học phục vụ cho công tác quản lý, bảo tồn, tuyên truyền và phát huy giá trị di sản văn hoá Hội An. Trong đó, đội ngũ cán

bộ nghiên cứu của Trung tâm đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan Trung ương tiến hành 08 cuộc khai quật khảo cổ học, góp phần làm sáng tỏ nhiều thông tin quan trọng về các thời kỳ lịch sử Hội An. Đặc biệt là kết quả khảo cổ chứng minh về thời Tiền - Sơ sử (*cách đây hơn 3.000 năm*), về thời kỳ vương quốc Champa (*thế kỷ IX - X*), về tàu đắm thế kỷ XV ở vùng biển Cù Lao Chàm, và trong lòng đất khu phố cổ Hội An (*thế kỷ XVII*),...; Bên cạnh đó còn chủ trì thực hiện 03 đề tài nghiên cứu quốc tế, 04 đề tài nghiên cứu cấp ngành, 3 đề tài nghiên cứu cấp Tỉnh, 15 đề tài nghiên cứu cấp cơ sở và tổ chức hàng chục hội thảo về bảo tồn di sản, kiểm kê 17 nghề thủ công truyền thống ở Hội An,... Những kết quả này, cung cấp nhiều thông tin khá chuẩn xác về vùng đất và con người Hội An và được tuyên truyền rộng rãi thông qua việc in ấn, xuất bản các ấn phẩm như: Danh mục Di tích Hội An, Hướng dẫn bảo tồn di tích kiến trúc gỗ, Nhà gỗ Hội An, Kỷ yếu Hội thảo

Quốc gia Hội An, Kỷ yếu Cù Lao Chàm - Vị thế, Tiềm năng và Triển vọng, Di tích - Danh thắng Hội An, Di tích - Danh thắng Cù Lao Chàm, Cẩm Nang bảo tồn dành cho các chủ di tích, Tác động - Những ảnh hưởng của du lịch đối với văn hóa và môi trường ở Di sản Văn hóa Hội An, Di sản Hội An - Nhìn lại một chặng đường, Di tích - danh thắng Cẩm Thanh, Văn hóa ẩm thực ở phố cổ Hội An, Công cụ đánh bắt sông nước truyền thống ở Hội An, Văn hóa Sa Huỳnh ở Hội An, Hội An - Thị xã Anh hùng tập I và II, Kỷ yếu Lịch sử - Khảo cổ Hội An, Sách ảnh “Kỷ niệm 30 năm quan hệ ngoại giao Việt Nam - Nhật Bản tại Hội An - Quảng Nam, Cư dân Faifo Hội An trong lịch sử, Di sản Văn hóa Phi vật thể Hội An, Vai trò của xã Minh Hương trong lịch sử, Một số nghề truyền thống ở Hội An, Lễ lệ, lễ hội ở Hội An, Sách ảnh về giao lưu văn hóa Việt Nam - Nhật Bản,...

Ngoài ra còn biên soạn, ban hành 28 bản tin phục vụ cho công tác trao đổi chuyên môn nghiệp vụ. Tuyên truyền hàng trăm chuyên mục phát thanh về bảo tồn và phát huy di sản. Xây dựng website tuyên truyền, quảng bá di sản Hội An đến với đông đảo du khách gần xa,... Việc biên soạn các ấn phẩm này góp phần rất lớn

cho công tác tuyên truyền các giá trị di sản văn hóa vật thể và phi vật thể ở Hội An.

Bên cạnh việc nghiên cứu, xuất bản các ấn phẩm, trong 15 năm qua, nhiều chương trình giáo dục về di sản cho cộng đồng dân cư cũng như thế hệ trẻ được Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An triển khai có hiệu quả. Hàng năm đều tổ chức gặp mặt các chủ di tích để đánh giá tình hình quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An trong một năm qua, đồng thời đây cũng là dịp tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho chủ di tích về những vấn đề đặt ra ở Khu phố cổ. Ngoài ra, Trung tâm cũng đã tổ chức nhiều cuộc thi vẽ, thi tìm hiểu về di sản, tour “*chúng em cùng khám phá bảo tàng*”,... cho đối tượng học sinh để các em nhận thức được những giá trị của Khu phố cổ và ý thức hơn trong việc góp phần vào bảo vệ môi trường khu phố cổ, bảo tồn được giá trị văn hóa truyền thống. Các hoạt động này được học sinh hưởng ứng mạnh mẽ và nhận thức của tầng lớp này ngày càng tăng cao. Thêm vào đó, để tuyên truyền, quảng bá giá trị di sản văn hóa Hội An ra đông đảo dân chúng và du khách, Trung tâm cũng đã tổ chức được 120 đợt triển lãm về di sản văn hóa Hội An, thu hút hàng ngàn lượt khách tham quan triển lãm.

Qua những đợt tuyên truyền, người chủ di tích cũng như các thế hệ trẻ đang sinh sống tại Hội An nhận thức được tầm quan trọng trong việc bảo tồn và gìn giữ các giá trị di sản

văn hóa Hội An. Họ hiểu được trách nhiệm của họ trong việc bảo tồn và phát huy di sản nhưng họ cũng không khỏi lo lắng cho những đổi thay của lối sống truyền thống, những tệ nạn xã hội và vấn nạn ô nhiễm môi trường khi mà khu di sản giờ đây trở thành điểm du lịch nổi tiếng trong nước và trên thế giới. Việc bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa ở Hội An trong tương lai không chỉ là sự tận tâm của chính quyền địa phương, của người già mà hơn hết chính là thế hệ trẻ. Di sản văn hóa Hội An nằm trong tay thế hệ trẻ. Chính vì vậy, nhận thức của nhóm cộng đồng này rất là quan trọng và quyết định đến sự tồn vong của khu di sản Hội An trong tương lai.

Công tác tuyên truyền giá trị di sản văn hóa nói chung và di sản văn hóa Hội An nói riêng, vấn đề đặt ra là tuyên truyền giá trị di sản văn hóa trong cộng đồng, nhất là thế hệ trẻ, để họ hiểu biết về di sản văn hóa. Bởi vì di sản văn hóa không phải là những dạng thái bất biến mà luôn thay đổi, nên việc bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa hết sức khó khăn, cần phải biết chọn lọc cho phù hợp với hoàn cảnh hiện thời và sự chọn lọc đó chính là do cộng đồng quyết định, đặc biệt là văn hóa phi vật thể, chính vì vậy mà trong Công ước Di sản Văn hóa Phi vật thể cũng đặc biệt nhấn mạnh “*chỉ bản thân cộng đồng mới có thể quyết định cái gì là hoặc không là một phần trong di sản của họ*”.

2. Về công tác phát huy các giá trị di sản văn hóa ở Hội An

Quần thể kiến trúc khu phố cổ ở Hội An là di sản văn hóa vật thể đặc biệt được du khách chú ý nhiều nhất. Đó không chỉ là công trình kiến trúc Việt - Hoa - Nhật - Pháp tuyệt đẹp, những trang trí ở hoành phi, liên đối, vì kèo chạm trổ tinh vi còn lưu lại; mà còn có sự hiện hữu của các hộ gia đình sống trong các ngôi nhà cổ đó, nó làm sống động khu di sản mà nhiều người nói rằng Khu phố cổ Hội An là một “*bảo tàng sống*”.

Với những giá trị văn hoá vật thể như vậy, để bảo tồn và phát huy tốt giá trị này, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã tham mưu cho thành phố phát huy giá trị các ngôi nhà cổ, biến mỗi ngôi nhà trở thành điểm tham quan, mua sắm cho du khách. Đối với các ngôi nhà sở hữu của nhà nước, sau khi tu bổ, các ngôi nhà này

được tái sử dụng để sử dụng làm các bảo tàng chuyên đề gồm: Bảo tàng Lịch sử Văn hóa, Bảo tàng Gốm sứ Mậu dịch, Bảo tàng Văn hóa Sa Huỳnh, Bảo tàng Văn hóa Dân gian; mở 01 nhà triển lãm, 01 văn phòng tư vấn thông tin di sản,... và nhiều ngôi nhà khác cho thuê để kinh doanh, buôn bán lấy kinh phí phục vụ lại việc tu bổ. Đối với các di tích tư nhân - tập thể, nhiều ngôi nhà cổ giờ đây nằm trong điểm tham quan của du khách như nhà cổ Tấn Ký, nhà cổ Phùng Hưng, nhà Quân Thắng,... các hội quán của người Hoa như Hội quán Phúc Kiến, hội quán Hải Nam, hội quán Triều Châu, hội quán Quảng Đông,... đều có trong ô vé tham quan và các nhà thờ của tộc họ như nhà thờ tộc Trần, tộc Nguyễn Tường cũng vậy,... và cộng đồng được hưởng lợi chính từ di sản

của mình. Những ngôi nhà khác không được nằm trong ô vế cũng trở thành những cửa hàng quần áo may sẵn, cửa hàng bán đồ lưu niệm... cho du khách. Từ đó, đời sống của người dân tăng lên và họ có khả năng đóng góp trong việc tu sửa ngôi nhà của mình, góp phần gìn giữ các giá trị truyền thống mà tổ tiên để lại.

Mặc dù có những thành tựu nhất định trong lĩnh vực phát huy văn hóa vật thể ở Hội An, tuy nhiên, vẫn còn nhiều vấn đề còn bỏ ngỏ, chưa có biện pháp phù hợp để giải quyết. Mục đích của việc phát huy giá trị di sản là nhằm bảo tồn tốt di sản và đáp ứng nhu cầu sống của cộng đồng người dân. Tuy nhiên, trong quá trình phát huy, phát triển di sản văn hóa vật thể thì lợi ích mang lại cho các chủ di tích cũng chưa thật công bằng. Ai cũng biết rằng mỗi ngôi nhà, mỗi công trình kiến trúc đều góp phần tạo nên giá trị chung của quần thể kiến trúc khu phố cổ. Thế nhưng, trên thực tế, trách nhiệm và quyền lợi của chủ nhân các ngôi nhà đều không được đồng đều như nhau. Sự chênh lệch về thu nhập, về lợi ích mang lại từ khu phố cổ đang diễn ra giữa những ngôi nhà được phát huy và chưa được phát huy hiệu quả, những ngôi nhà mặt tiền trên các trục đường chính với những ngôi nhà nằm trong hẻm, hẻm. Rõ ràng là, nếu trách nhiệm bảo tồn di sản là như nhau thì việc phát huy những tài nguyên du lịch đặc biệt này cũng phải được giải quyết một cách hài hòa, hợp lý. Nhận thấy được điều này, Trung tâm cũng đã

tham mưu chính sách hỗ trợ tối đa cho các ngôi nhà trong hẻm mỗi khi tu bổ; giảm thuế trong kinh doanh; hỗ trợ nơi buôn bán;... cho các gia đình sống trong hẻm, hẻm. Nhìn chung thì đời sống của cộng đồng tăng lên, nhưng cũng không tránh khỏi sự mất cân đối trong thu nhập, lợi ích vẫn thuộc về những người giàu hơn người nghèo. Tình trạng một người sở hữu rất nhiều ngôi nhà cổ vẫn có ở khu phố cổ Hội An.

Việc khai thác ngôi nhà cổ phục vụ cho kinh doanh buôn bán của các chủ di tích quá mức đã dẫn đến tình trạng biến dạng di tích, biến đổi môi trường văn hoá. Qua đợt khảo sát năm 2009, chỉ trên đường Trần Phú, số cửa hiệu có trước năm 1999 là 92 cửa hiệu, nhưng đến năm 2009 thì số cửa hiệu đã tăng lên 229 cửa hiệu và hiện nay thì hầu hết tuyến đường này đều là cửa hiệu. Số cửa hiệu phát triển nhanh sẽ giúp đời sống cộng đồng nâng lên nhưng lại dẫn đến việc làm biến dạng các chi tiết kiến trúc, biến đổi công năng sử dụng của các ngôi nhà.

Còn đối với giá trị văn hóa phi vật thể, nếu xét theo 7 loại hình theo Thông tư 04 của Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch ban hành thì như Hội An có đầy đủ 7 loại hình này. Nếu biết sử dụng, khai thác và phát huy chúng thì Hội An sẽ có một khối lượng lớn sản phẩm du lịch để thu hút du khách đến Hội An và cũng chính nhờ chúng mà tạo cho Hội An một nét đặc trưng vừa riêng vừa chung trên nền văn hóa dân tộc. Trong 15 năm qua, trên nền tảng các loại hình lễ hội truyền thống,

Trung tâm cũng đã cùng với các ban ngành tham mưu sáng tạo thêm một số loại hình lễ hội mới như “Tái hiện đêm phố cổ”, lễ hội “Quảng Nam - Hành trình Di sản”, lễ hội “Giao lưu Văn hóa Việt Nam - Nhật Bản”,... làm tăng giá trị văn hóa tinh thần cho cộng đồng sống trong khu di sản, đồng thời thu hút lượng khách tham gia đông đảo trong những dịp này. Đó là một sự

sáng tạo, biết sử dụng giá trị truyền thống làm nền tảng, mở rộng giao lưu với các luồng văn hóa khác để làm giàu thêm bản sắc văn hóa Hội An như trong quá khứ tổ tiên đã từng thực hiện và để lại những giá trị văn hóa đặc sắc cho đến ngày hôm nay.

Ngoài ra, Trung tâm cũng đã tham mưu tổ chức khôi phục lại một số lễ lệ, lễ hội truyền thống ở các địa phương như dựng cây Nêu ngày tết, tổ chức lễ rước Long Chu,... Nhiều công trình nghiên cứu về lĩnh vực văn hóa phi vật thể được Trung tâm triển khai như nghiên cứu các loại hình ẩm thực ở Hội An, về tri thức dân gian trong nghề trồng rau Trà Quế, về các loại hình văn hóa phi vật thể tại Cù Lao Chàm, về các trò chơi dân gian, về nghề thủ công truyền thống,... Các công trình nghiên cứu này đã góp phần khôi phục lại một số loại hình văn hóa cổ truyền như hát bội, hát đồng dao, hát hò khoan, chơi bài chòi,... mà để

dàng bắt gặp đâu đó ở từng góc phố, ven sông vào mỗi tối; Nhiều sản phẩm của nghề thủ công truyền thống được khôi phục và phát huy có hiệu quả, trở thành những sản phẩm du lịch phục vụ nhu cầu thị hiếu của du khách khi đến với Hội An như sản phẩm của nghề làm lồng đèn, nghề may, nghề gốm, nghề tranh tre dừa,... Đặc biệt nghề làm đèn lồng phát triển nở rộ, góp

phần làm tôn thêm vẻ đẹp lung linh, huyền diệu của khu phố cổ; Những món ăn đặc sản trong số hơn 60 món ăn của người Hội An như: Cao Lầu, Mì Quảng, Xí Mà, Đậu Hũ, bánh Bao, bánh Vạc, chè bắp, bánh đập,... được bày biện đẹp mắt và hấp dẫn ở một khu phố dành cho ẩm thực truyền thống, đáp ứng nhu cầu thưởng thức của thực khách gần xa; Nhiều tuyến tham quan về làng nghề truyền thống như tour tham quan nghề mộc Kim Bồng, tour tham quan làng gốm Thanh Hà, tour một ngày làm nông dân làng rau Trà Quế, tour chài lưới trên sông, tour đạp xe về làng quên sinh thái Cẩm Thanh,... lần lượt được xây dựng nhằm quảng bá các làng nghề, giúp

người dân ở vùng quê tăng thu nhập, ổn định cuộc sống và khuyến khích người dân gìn giữ nghề thủ công truyền thống của ông cha. Việc tổ chức những tour tuyến này vừa tăng sức hấp dẫn cho du khách khi đến phố cổ Hội An, vừa giảm bớt áp lực lượng khách ở khu trung tâm. Điều quan trọng hơn nữa chính các tour này bổ sung hiểu biết về di sản văn hóa Hội An; kéo dài thời gian lưu trú của khách; tạo thêm một mặt trận du lịch dịch vụ đồng bộ, giải quyết công ăn việc làm cho nhiều đối tượng lao động.

Khu phố cổ Hội An vẫn có người dân sinh sống và làm ăn nên nếp sống, phong tục, tập quán, tín ngưỡng của người dân phố cổ vẫn còn được duy trì. Tuy nhiên, hiện nay, các nhà quản lý đang lo lắng cho việc chuyển nhượng nhà cổ xảy ra trong khu phố cổ sẽ làm thay đổi nếp sống, phong tục tập quán nơi đây. Nhiều gia đình vì lợi ích kinh tế, vì cuộc sống hiện đại đã bán nhà hoặc cho thuê nhà để di chuyển ra bên ngoài khu phố cổ sinh sống. Điều này có nguy cơ làm biến đổi giá trị văn hóa phi vật thể ở Hội An. Những gia đình với nhiều thế hệ sinh sống trong cùng một căn nhà đã từng tạo ra những giá trị văn hóa trong cách ứng xử giữa người với người, giữa gia đình với dòng tộc, giữa bà con xóm giềng,... và góp phần tạo nên giá trị văn hóa chung của cả một dòng họ, một khu phố, một khu di sản, vậy mà số thế hệ này có nguy cơ giảm dần trong tương lai.

Một vấn đề nữa có nguy cơ làm thay đổi giá trị văn hóa phi vật thể ở

Hội An đó là những người ở nơi khác đến và người sống bên ngoài khu phố cổ vào mua lại ngôi nhà hoặc thuê làm nơi kinh doanh buôn bán. Những người này không hiểu được giá trị của ngôi nhà cổ, họ không sống trong ngôi nhà cổ mà chỉ đến để kinh doanh buôn bán nên họ không còn giữ nếp sinh hoạt trong gia đình giống như người chủ trước đây, họ không tạo mối quan hệ hàng xóm láng giềng, đồng thời văn hóa kinh doanh của người bên ngoài cũng khác với người sống trong khu phố cổ,... chính vì vậy mà những giá trị văn hóa đó dần dần thay đổi.

Hội An là một trong những nơi hội tụ văn hóa từ hàng ngàn năm trước. Đặc biệt, trong thời kỳ đô thị - thương cảng phát triển thịnh đạt (*thế kỷ XVI - XIX*), Hội An là nơi tiếp nhận, giao lưu mạnh mẽ giữa các nền văn hóa trong nước và quốc tế, giữa văn hóa phương Đông và văn hóa phương Tây. Quá trình đó tất yếu để lại cho hôm nay một kho di sản văn hóa vật thể và phi vật thể vô cùng phong phú, đa dạng. Quá trình giao lưu, tiếp biến đó luôn giữ gìn được những giá trị truyền thống và tiếp thu có chọn lọc những tinh hoa của nhân loại để làm giàu thêm bản sắc văn hóa Việt Nam. Và ngày nay, Hội An lại tiếp tục gìn giữ và phát huy những giá trị văn hoá tinh hoa của Hội An, để những giá trị đó lan toả đến bạn bè trong nước và thế giới, đồng thời đi vào chiều sâu của cộng đồng, để mãi mãi là di sản văn hoá của nhân loại♣

DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ Ở HỘI AN 15 NĂM BẢO TỒN, PHÁT HUY

Trương Hoàng Vinh

Di sản văn hóa phi vật thể ở Hội An được hình thành, phát huy qua nhiều thời kỳ, thể hiện ở nhiều lĩnh vực, đã được quản lý, bảo tồn, phát huy trong nhiều năm qua với rất nhiều hoạt động và thành quả. Trong bài viết này, chúng tôi xin điểm lại một số nét nổi bật trong công tác bảo tồn phát huy di sản văn hóa phi vật thể Hội An kể từ khi Đô thị cổ Hội An được công nhận là di sản văn hóa thế giới.

I. Kết quả công tác bảo tồn, phát huy di sản văn hóa phi vật thể ở Hội An trong 15 năm qua

Trong 15 năm qua, Đảng bộ, Ủy ban Nhân dân thành phố Hội An luôn chú trọng chỉ đạo các cơ quan chức năng khảo sát, nghiên cứu xác định các giá trị của các hình thái, loại hình văn hóa phi vật thể của địa phương, xem đây là cơ sở bước đầu, quan trọng của công tác bảo tồn, phát huy di sản văn hóa Hội An nói chung.

Để hỗ trợ hoạt động nghiên cứu, từ năm 2004 đến nay, mỗi năm UBND thành phố phê duyệt riêng một phần kinh phí Nghiên cứu Văn hóa Phi vật

thể để Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa chủ trì thực hiện hàng năm. Bên cạnh đó, đã tiến hành 22 đề tài nghiên cứu ở cấp ngành, cấp tỉnh, cấp thành phố. Từ những kết quả nghiên cứu đó, lý giải được những đặc trưng cốt cách văn hóa con người Hội An, những giá trị đặc trưng của di sản văn hóa phi vật thể của Hội An.

Từ kết quả khảo sát, nghiên cứu đó, cho đến nay, đã có 50 hồ sơ về di sản văn hóa phi vật thể trong đó tập trung vào các loại hình nghề truyền thống, lễ hội, tri thức dân gian, di sản Hán Nôm làm cơ sở bước đầu cho việc quản lý di sản văn hóa phi vật thể; đã có 10 ấn phẩm trực tiếp, gián tiếp nghiên cứu sâu về di sản văn hóa dân gian Hội An đã được xuất bản thông qua các chương trình nghiên cứu khác nhau do Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An chủ trì tạo cơ sở tư liệu quan trọng phục vụ cho công tác phát huy. Bên cạnh đó, còn có một số ấn phẩm nghệ thuật dân gian cũng được Trung tâm Văn hóa Thể thao đầu tư nghiên cứu, phát hành để quảng bá đến đông đảo người dân, du

khách¹. Những thành quả nghiên cứu về bảo tồn, phát huy di sản văn hóa dân gian này đã được quảng bá rộng rãi trên website hoianheritage.net, Chuyên mục phát thanh Bảo tồn Di sản Văn hóa của Đài Truyền thanh Truyền hình Hội An. Từ đó, một số hoạt động văn

hóa dân gian đã được Trung tâm Văn hóa thể thao Hội An đầu tư phục hồi, phát huy hiệu quả như: Hô hát bài chòi, Hát bội, múa Thiên cầu...để phục vụ trong Đêm phố cổ. Trong giáo dục, Hội An cũng đã lồng ghép hoạt động bảo tồn văn hóa dân gian vào chương giáo dục Trung học cơ sở từ năm 2004 đến nay và mở lớp dạy nhạc cụ dân tộc cho tất cả các đối tượng với chủ trương giáo dục lòng yêu âm nhạc dân gian truyền thống trong thế hệ trẻ.

Công tác lập hồ sơ tôn vinh các làng nghề, các nghệ nhân tiêu biểu cũng được UBND thành phố Hội An chú trọng. Đã có 2 làng nghề ở Hội An được công nhận là làng nghề tiêu biểu quốc gia (*làng mộc Kim Bồng, làng gốm Thanh Hà*), đã có 3 nghệ nhân nhân dân ưu tú (*nghệ nhân mộc Kim Bồng Huỳnh Ri, nghệ nhân Huỳnh*

Sương, nghệ nhân làm đèn lồng Nguyễn Văn Ba).

UBND thành phố Hội An còn đẩy mạnh xã hội hóa các hoạt động bảo tồn, phát huy di sản văn hóa phi vật thể ở nhiều lĩnh vực, hình thức. Hàng năm, Phòng Văn hóa Thông tin thành phố ban hành kế hoạch tổ chức các lễ hội lớn do UBND thành phố, xã phường trong đó có 12 lễ lệ, lễ hội truyền thống trực tiếp quản lý, hỗ trợ công tác tổ chức. Các hoạt động lễ hội nằm ngoài kế hoạch vẫn được quan tâm tổ chức với sự đóng góp của các người dân, cộng đồng doanh nghiệp.

Đẩy mạnh quảng bá quốc tế về di sản văn hóa phi vật thể luôn được duy trì thường xuyên, hiệu quả trong và ngoài nước. Riêng tại Hội An, lực lượng diễn viên chuyên nghiệp, quần chúng của Hội An đã 6 lần tham gia *Quảng Nam hành trình di sản*, 11 lần tham gia *Những ngày giao lưu văn hóa Việt - Nhật*, 3 lần trong hội thi Hợp

¹ Tập thơ nhạc "Đêm hội phố Hoài" đĩa CD, VCD Dân ca Quảng Nam "Khúc tự tình Hội An", CD "Về phố xưa"...

xướng quốc tế, Hoa hậu Hoàn Vũ, Hoa hậu Việt Nam. Đội ngũ diễn viên Hội An đã biểu diễn hàng trăm tiết mục văn nghệ dân gian Hội An thông qua các làn điệu Múa hát sắc bùa, Bài Chòi, Bả trạo, Đồng Dao, Hò Khoan, Múa Lân - sư - rồng (*của các võ đường Kỳ Sơn, Vạn Xuân, Hoàng Lộc, Thiếu Lâm Hồng Gia...*). Với phong cách trình diễn tràn đầy cảm xúc, điêu luyện trong nghệ thuật, các diễn viên, nghệ nhân của Hội An đã truyền tải được giá trị văn hóa phong phú, giàu bản sắc của Hội An và qua đó, tạo nên mối quan hệ tốt giữa các đoàn nghệ thuật truyền thống các nước để hợp tác, giao lưu tại các nước. Một đơn vị chủ công thực hiện nhiệm vụ này là Nhà Biểu diễn Nghệ thuật cổ truyền. Kể từ năm 2004 đến nay đã có 6 lần biểu diễn, quảng bá tại nước ngoài thông qua các hoạt động giao lưu đối ngoại, quảng bá du lịch². Các tiết mục văn hóa dân gian là dân ca, múa dân gian, bài chòi, các trò chơi dân gian đập nôi, bịt mắt đánh trống... được chọn là tiêu điểm để quảng bá.

² Lãnh sự quán Việt Nam tại Hồng Kông mời biểu diễn tại Hội nghị kỷ niệm 50 năm ngày quốc tế nói tiếng Pháp tại Hồng Kông (2004), biểu diễn tại Hội nghị quảng bá Du lịch miền Trung tại Thái Lan (2007), đặc biệt được Hiệp hội mặt trời thứ 6 mời biểu diễn tại Lễ hội hành tinh tại quốc gia Italia (2011) và gần đây nhất là được tình cử sang biểu diễn tại thành phố Osan - Hàn Quốc (2012), Biểu diễn tại Lễ hội đèn lồng Hội An tại thành phố cổ Wernigerode thuộc bang Sachsen Anhalt, Đức (2013).

Từ năm 2001, lần lượt các làng nghề truyền thống là Làng gốm Thanh Hà, Làng mộc Kim Bồng, Làng trồng rau Trà Quế và đến nay là Làng nghề tranh tre dừa Cẩm Thanh được đưa vào tuyến tham quan du lịch. Các nghệ nhân được thường xuyên trình diễn nghề, hướng dẫn du khách thực hành, tìm hiểu tri thức dân gian về nghề, được chia sẻ lợi ích cộng đồng, tiêu thụ sản phẩm tại chỗ để an tâm gìn giữ lâu dài nghề nghiệp.

II. Một số vấn đề cần quan tâm

Những thành tựu đạt được trong công tác bảo tồn và phát huy di sản văn hóa phi vật thể là khá lớn, có hệ thống tuy nhiên với chặng đường phía trước vẫn còn nhiều việc, nhiều lĩnh vực phải quan tâm, thực hiện.

Tiếp tục thực hiện thường xuyên hàng năm việc kiểm kê di sản văn hoá phi thể ở từng địa phương, loại hình đề theo tinh thần của Thông tư 04/2010 của Bộ Văn hóa thể thao du lịch. Qua đó, xây dựng có hệ thống và đầy đủ hồ sơ ở các loại hình di sản để phục vụ công tác quản lý, nghiên cứu, bảo tồn, phát huy. Trong đó, tập trung kiểm kê, xây dựng các loại hình khó như tiếng nói chữ viết, ngữ văn dân gian, trình diễn dân gian, tín ngưỡng dân gian.

Lập danh sách nghệ nhân, rà soát, lấy ý kiến ở cộng đồng, các cơ quan, đề xuất các nghệ nhân tiêu biểu để lập hồ sơ tôn vinh các nghệ nhân theo tinh thần nghị định 62/2014/NĐ-CP, ngày

25/6/2014 của Chính phủ về xét tặng danh hiệu nghệ nhân nhân dân, nghệ nhân ưu tú và theo tinh thần qui chế xét tặng danh hiệu nghệ nhân, thợ giỏi, người có công đưa nghề về địa phương được ban hành theo quyết định số 35/2013/QĐ-UBND ngày 26/12/2013 của Ủy ban Nhân dân tỉnh Quảng Nam.

Trong công tác nghiên cứu, cần có những đề tài, hội thảo chuyên sâu về lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể nói chung và các loại hình di sản văn hóa vật thể nói riêng để có những cơ sở khoa học, thực tiễn đầy đủ hơn về di sản văn hóa phi vật thể. Từ đó, tạo cơ sở vững chắc, thống nhất trong quản lý, phát huy.

Trong công tác phát huy, cần đẩy mạnh việc phục hồi, bảo tồn, phát huy các di sản văn hóa phi vật thể với không gian văn hóa gốc, không gian di tích đồng thời chọn lọc một số di sản đặc trưng cụ thể để đưa giáo dục trong học đường, bảo tàng và gắn với phát huy phục vụ phát triển du lịch, trình diễn.

Công tác xã hội hoá bảo tồn phát huy di sản văn hóa phi vật thể cũng cần quan tâm thực hiện tốt để phát huy tính tự chủ trong quản lý, bảo tồn di sản của chủ thể di sản, qua đó góp phần nâng cao việc chia sẻ lợi ích cộng đồng trong phát huy di sản.

Nhìn chung, di sản văn hóa phi vật thể ở Hội An là một bộ phận quan trọng góp phần làm nên phần cốt lõi, tinh túy nhất của di sản văn hóa Hội An, là một trong những động lực văn hóa để phục vụ phát triển kinh tế địa phương. Xuất phát từ định hướng này, từ rất sớm khi mà Công ước về di sản văn hóa phi vật thể của UNESCO chưa được đưa ra vào năm 2003, Đảng bộ, chính quyền, nhân dân Hội An đã có nỗ lực bảo tồn ở nhiều loại hình, hình thái văn hóa phi vật thể của địa phương bằng nhiều biện pháp, tập nhiều lực lượng để thực hiện tốt nhiệm vụ này. Đặc biệt, Hội An đã gắn chặt công tác bảo tồn, phát huy di sản văn hóa phi vật thể với di sản văn hóa vật thể, với giao lưu quan hệ quốc tế. Qua đó tạo nên những cơ hội hợp tác mới trên con đường bảo tồn, phát huy di sản văn hóa phi vật thể trong không gian văn hóa Đô thị cổ Hội An - Di sản văn hóa thế giới♠

*** Danh mục các chương trình, đề tài, sưu tầm, khảo sát, biên khảo về văn hóa phi vật thể ở Hội An do Trung tâm QLBTDS Văn hóa Hội An thực hiện**

TT	Tên đề tài	Người chủ trì	Năm thực hiện	Kết quả/ sản phẩm
I. Các chương trình khảo sát, điều tra				
01	Chương trình nghiên cứu khảo cổ về văn hóa Sa Huỳnh ở Hội An	Nhóm nghiên cứu Ban Quản lý Di tích	1992 - 1995	Đã xuất bản kỷ yếu Hội thảo quốc gia về văn hóa Sa Huỳnh ở Hội An – 2005 (<i>TTQLBT Di tích Hội An xuất bản</i>)
02	Chương trình điều tra khảo sát văn hóa phi vật thể ở Hội An	Tập thể các Phòng thuộc Trung tâm QLBTDS Văn hóa	2004 - 2009	Những hoạt động khảo sát, nghiên cứu, phục hồi đã được thực hiện
03	Chương trình điều tra, khảo sát về văn hóa phi vật thể Hội An (<i>Phối hợp với Viện Văn hóa nghệ thuật Việt Nam</i>)	Các cán bộ nghiên cứu của Trung tâm	2003	Báo cáo khảo sát, kỷ yếu Hội thảo về văn hóa phi vật thể Hội An, Viện Văn hóa nghệ thuật Việt Nam đã xuất bản ấn phẩm Văn hóa phi vật thể Hội An – 2005.
04	Đăng cai tổ chức tập huấn Kiểm kê di sản văn hóa Phi vật thể (<i>Phối hợp với Cục Di sản Văn hóa tổ chức</i>)		2012	
05	Tổ chức kiểm kê di sản văn hóa Phi vật thể làng nghề truyền thống Hội An (<i>17 nghề và làng nghề truyền thống</i>) – thực hiện theo sự phân	Trần Văn An	2013, 2014	Đã có báo cáo kiểm kê 12 nghề và làng nghề (cùng các tư liệu phim, ảnh), đang lập hồ sơ đề nghị công nhận 2 di sản văn hóa phi vật

	công của Sở Văn hóa Thể thao Du lịch Quảng Nam			thể quốc gia cho nghề khai thác yến Thanh Châu, nghề mộc Kim Bồng
06	Điều tra khảo sát, đánh giá, đề xuất phương hướng bảo tồn, phát huy di sản văn hóa phi vật thể Cù Lao Chàm	Đỗ Thị Ngọc Uyển, Trương Hoàng Vinh	2014	Báo cáo kết quả thực hiện và xuất bản Thông tin nghiên cứu Cù Lao Chàm
II. Đề tài cấp Ngành:				
01	Văn hóa ẩm thực ở phố cổ Hội An	Trần Văn An và các thành viên	1999	Đã được Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam hỗ trợ in ấn, phát hành
02	Công cụ đánh bắt sông nước Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Nguyễn Chí Trung	2000	Đã được Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam hỗ trợ in ấn, phát hành
03	Múa Thiên cầu ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Trần Văn An – Trương Hoàng Vinh	2003	Đã được Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam hỗ trợ in ấn, phát hành
04	Lễ lễ, lễ hội ở Hội An	Các cán bộ nghiên cứu của Trung tâm	2008	Trung tâm QLBT Di tích xuất bản, ngoài ra đã được Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam hỗ trợ in ấn, phát hành
05	Kỷ yếu Hội nghị khoa học về Khu phố cổ Hội An năm 1985	Nhiều tác giả	2008	Xuất bản kỷ yếu tập hợp các bài tham luận trong Hội nghị khoa học quốc gia về Hội An năm 1985
06	Ghe bầu trong đời sống văn hóa ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Trần Văn An	2009	Đã được Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam hỗ trợ in ấn, phát hành

07	Sinh hoạt văn hoá người Hoa ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Trần Văn An – Tổng Quốc Hưng	2010	Đã gửi bản thảo cho Hội Văn nghệ dân gian
08	Tên bảng hiệu buôn và nghề buôn ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Trần Ánh – Lê Thị Tuấn	2012	Đã được Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam hỗ trợ in ấn, phát hành
09	Biển đảo trong văn hóa dân gian Hội An 2014	Trần Văn An	2014	Đang chuẩn bị bản thảo

III. Đề tài cấp Tỉnh:

01	Đề tài Bước đầu tìm hiểu về Folklore ở Hội An	Trần Văn An	1987	Báo cáo đề tài
02	Bước đầu tìm hiểu về làng xã Hội An	Nguyễn Chí Trung	1987	
03	Bước đầu tìm hiểu về kinh tế ngoại thương ở Hội An	Trần Ánh	1987	
04	Điều tra khảo sát lập kho tư liệu về Đô thị cổ Hội An	Tập thể cán bộ nghiên cứu Ban Quản lý Di tích	1993 - 1994	
05	Vai trò của Minh Hương xã ở Hội An thế kỷ XVII - XIX	Trần Văn An, Nguyễn Chí Trung, Trần Ánh	1999 - 2000	Báo cáo đề tài, đã xuất bản năm 2005
06	Văn hoá Hội An	Cơ quan quản lý đề tài	2007 - 2010	Báo cáo đề tài

IV. Đề tài cấp thành phố:

01	Nghiên cứu, biên soạn bản thảo in sách: Một số Nghề truyền thống Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Trương Hoàng Vinh	2006 - 2009	Báo cáo đề tài, đã xuất bản sách nghề truyền thống Hội An
02	Điều tra, sưu tầm, dịch thuật tư liệu về nghề yến Thanh Châu	Chủ nhiệm đề tài: Tổng Quốc Hưng	2007 – 2010	Báo cáo đề tài

03	Trò chơi dân gian ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Lê Thị Tuấn	2009 – 2013	Báo cáo đề tài
04	Sưu tầm, khảo sát Địa danh ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Võ Hồng Việt	2010 - 2013	Báo cáo đề tài
05	Nghiên cứu, biên soạn địa chí Hội An	Chủ nhiệm đề tài: ThS. Nguyễn Chí Trung	2012- 2017	
06	Biến dạng di tích ở khu phố cổ Hội An	Chủ nhiệm đề tài: ThS. Võ Đăng Phong	2012- 2014	

V. Đề tài do Trung tâm QLBT Di tích nay là Trung tâm QLBTDS Văn hoá Hội An tổ chức thực hiện

01	Điều tra nghiên cứu tục thờ cúng trong Khu vực I phố cổ Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Tống Quốc Hưng	2001	Báo cáo đề tài
02	Điều tra khảo sát về hoạt động múa Lân – sư tử - Thiên cầu ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Trương Hoàng Vinh	2001	Báo cáo đề tài
03	Khảo sát tên hiệu buôn trong khu phố cổ	Chủ nhiệm đề tài: Lê Thị Tuấn	2002	Báo cáo đề tài
04	Sao chép, dịch thuật liên đối, hoành phi một số di tích ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Tống Quốc Hưng	2002	Báo cáo đề tài
05	Điều tra nghiên cứu bước đầu về mộ cổ ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Tống Quốc Hưng	2002	Báo cáo đề tài
06	Điều tra khảo sát một số nghề truyền thống ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Trương Hoàng Vinh	2003	Báo cáo đề tài
07	Lễ vía Lục tánh vương gia	Chủ nhiệm đề tài: Tống Quốc Hưng	2004	Báo cáo đề tài
08	Lễ vía Quan Công	Chủ nhiệm đề	2004	Báo cáo đề tài

		tài: Tổng Quốc Hưng		
09	Lễ Tết Nguyên tiêu	Chủ nhiệm đề tài: Tổng Quốc Hưng	2004	Báo cáo đề tài
10	Lễ tết Trung Thu	Chủ nhiệm đề tài: Tổng Quốc Hưng	2004	Báo cáo đề tài
11	Lễ Phật đàn	Chủ nhiệm đề tài: Tổng Quốc Hưng	2004	Báo cáo đề tài
12	Sưu tầm khảo sát nghề làm nhà tranh tre dừa ở Cẩm Thanh	Chủ nhiệm đề tài: Quảng Văn Quý	2004	Báo cáo đề tài
13	Khảo sát nghề đánh bắt sông nước ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Quảng Văn Quý	2004	Báo cáo đề tài
14	Điều tra, khảo sát nghề chế biến cau truyền thống ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Lê Thị Tuấn	2004	Báo cáo đề tài
15	Điều tra, khảo sát nghề thêu ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Lê Thị Tuấn	2004	Báo cáo đề tài
16	Điều tra khảo sát nghề trồng rau Trà Quế ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Lê Thị Tuấn	2005	Báo cáo đề tài
17	Điều tra khảo sát nghề mộc Kim Bồng ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Trương Hoàng Vinh	2005	Báo cáo đề tài
18	Điều tra khảo sát nghề gốm Thanh Hà ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Trương Hoàng Vinh	2005	Báo cáo đề tài
19	Điều tra nghiên cứu về hoạt động du hồ ở Hội An	Chủ nhiệm đề tài: Tổng Quốc Hưng	2007	Báo cáo đề tài

DI TÍCH LỊCH SỬ CÁCH MẠNG Ở HỘI AN MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ CÔNG TÁC QUẢN LÝ TRONG THỜI GIAN QUA

Nguyễn Cường

Di tích lịch sử cách mạng là bộ phận cấu thành nên giá trị của di tích ở Hội An nói riêng, của Di sản văn hóa Hội An nói chung.

Theo số liệu thống kê, đến nay đã xác định được 71 di tích lịch sử cách mạng để ghi vào danh mục di tích bảo vệ của Thành phố. Các di tích này nằm trong khung thời gian từ năm 1927 đánh dấu sự ra đời của tổ chức Hội Việt Nam cách mạng thanh niên ở Hội An đến năm 1975 kết thúc cuộc trường chinh kháng chiến chống Mỹ cứu nước, giải phóng quê hương. Mỗi di tích phản ánh một khía cạnh riêng. Đó có thể là nơi ghi dấu về tội ác của địch; là căn cứ địa, nơi đóng quân, trú chân của lực lượng cách mạng; là nơi ghi dấu các chiến công, các sự kiện cách mạng.

Có thể nhận thấy bên cạnh giá trị về vật thể biểu hiện qua những công trình kiến trúc hiện còn, di tích lịch sử cách mạng còn chứa đựng giá trị về phi vật thể cũng hết sức to lớn, nhất là tính giáo dục về truyền thống. Nó giúp cho thế hệ hôm nay và mai sau cảm nhận sâu sắc về sự hy sinh vô bờ bến của lớp lớp cha anh đi trước, từ đó

động viên tinh thần, ý chí vươn lên, tạo động lực để vượt qua mọi khó khăn, thử thách tiếp tục có những cống hiến cho công cuộc xây dựng và bảo vệ tổ quốc.

Xuất phát từ giá trị lớn lao của bộ phận di tích này, trong thời gian qua, nhiều biện pháp về mặt quản lý đã được triển khai thực hiện.

Trước tiên là việc rà soát để đưa vào danh mục di tích bảo vệ của Thành phố. Từ năm 2000, qua đợt điều tra trên phạm vi toàn Thành phố, 70 di tích lịch sử cách mạng ở hầu khắp các địa phương đã được xác định giá trị để đưa vào danh mục di tích chung được bảo vệ. Đến năm 2013, Thành phố bổ sung thêm 01 di tích vào danh mục, nâng tổng số di tích được bảo vệ hiện nay là 71 di tích. Đây là cơ sở pháp lý quan trọng đầu tiên để các cấp, các ngành thực hiện công tác quản lý đối với bộ phận di tích này.

Song song với đó, công tác điều tra, khảo sát, sưu tầm tư liệu về di tích cũng được thực hiện thường xuyên qua từng năm. Qua đó đã lập hồ sơ cho 71/71 di tích nhằm hệ thống thông tin liên quan thuận tiện cho việc quản lý

thường xuyên. Đặc biệt trong khoảng thời gian từ năm 2002 đến năm 2003, một đợt điều tra, khảo sát, sưu tầm tương đối toàn diện đã được thực hiện và thu được những kết quả quan trọng, trong đó có 100 phiếu điều tra điều tra thông tin và tư liệu, 80 phiếu khảo sát hiện trạng di tích, 60 sơ đồ vị trí di tích. Riêng đối với di tích nhà lao Hội An, từ năm 2012 đã phát động đợt việc sưu tầm tư liệu và hiện vật liên quan phục vụ cho dự án tu bổ, tôn tạo và phát huy và cũng đạt được những kết quả bước đầu. Đây là việc làm hết sức cần thiết và cấp bách bởi đa phần bộ phận di tích này hiện chỉ còn là dấu tích trong khi sự biến đổi cảnh quan và quá trình đô thị hóa đang diễn ra ngày càng nhanh; hơn nữa nhiều nhân chứng lịch sử tuổi ngày càng cao, khả năng ghi nhớ cũng ngày càng suy giảm dẫn đến mất dần những thông tin quý.

Xét về mặt ý nghĩa, không chỉ mang tính chất địa phương, nhiều di tích lịch sử cách mạng ở Hội An còn có tính tiêu biểu, mang tầm ảnh hưởng lớn, góp phần cung cấp tư liệu vào lịch sử đấu tranh cách mạng chung của cả Tỉnh. Vì thế việc làm hồ sơ xếp hạng di tích cấp Tỉnh cho những di tích này

cũng được chú trọng và kết quả đã có 15 di tích được xếp hạng, chiếm 34% tổng số di tích các loại được xếp hạng cấp Tỉnh trên địa bàn Thành phố. Kết quả này là sự tôn vinh, khích lệ lớn, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi để việc quản lý loại hình di tích này ngày càng được tốt hơn.

Một kết quả quan trọng khác là việc triển khai công tác dựng bia lưu niệm về di tích. Để thực hiện công việc này, nhiều vấn đề liên quan về mặt đầu tư như xác định vị trí dựng bia, xây dựng nội dung bia, thiết kế mẫu bia, kinh phí, ... được thực hiện cẩn trọng và đầy tâm huyết. Tùy theo giá trị, đặc điểm hiện trạng của di tích

mà hình thức bia thuộc 1 trong 3 loại: dựng bia ngoài trời, gắn bia trên tường, gắn bia trên cột mốc. Từ năm 2002, công tác này được triển khai. Đến nay đã có 38/71 di tích được thực hiện (chưa kể 06 di tích đang thực hiện năm 2014), trong đó có 13 di tích dựng bia ngoài trời, 19 di tích gắn bia trên tường, 06 di tích gắn bia trên cột mốc. Nguồn kinh phí thực hiện do nhà nước đầu tư 100%, không phân biệt cấp xếp hạng của di tích. Trên 180 triệu đồng là khoảng kinh phí Thành phố đã đầu tư thực hiện trong thời gian qua, chưa

kể kinh phí tương đối lớn cho việc cải tạo bia di tích nhà ông Huỳnh Đủ trong năm 2013. Một số di tích cũng được Tỉnh quan tâm hỗ trợ đầu tư, gần đây nhất là dựng bia ngoài trời cho di tích Rừng dừa bảy mẫu với kinh phí hơn 39,5 triệu đồng vào năm 2013. Bia di tích sau khi được dựng thể hiện được sự trang nghiêm, trân trọng; riêng với bia ngoài trời có thêm tiểu công viên tạo nên khoảng không gian thoáng đãng, có thể tổ chức một số hoạt động ngay tại di tích.

Trên lĩnh vực tu bổ, tôn tạo đã có 02 công trình trọng điểm được đầu tư thực hiện. Đó là di tích nhà cổ Đức An và di tích nhà lao Hội An – hai di tích cơ bản còn lưu giữ được nhiều giá trị cả về vật thể và phi vật thể liên quan, đồng thời có thể đưa vào tham quan, giới thiệu đến đông đảo du khách. Nhà Đức An là một trong số những ngôi nhà cổ có giá trị cao về mặt kiến trúc nghệ thuật trong quần thể kiến trúc khu phố cổ, còn là nơi ghi dấu sự thành lập tổ chức Hội Việt Nam cách mạng thanh niên ở Hội An và gắn liền với quá trình hoạt động cách mạng của đồng chí Cao Hồng Lãnh. Từ năm 2007 đến năm 2010, di tích đã được đầu tư dự án trùng tu, trưng bày và thích nghi trở thành nhà lưu niệm đồng chí Cao Hồng Lãnh với tổng kinh phí hơn 2,4 tỉ đồng. Sau khi đưa vào tuyến tham quan, mỗi năm, di tích đón tiếp hàng ngàn du khách trong và ngoài nước đến tham quan, nghiên cứu, học tập. Đối với nhà lao Hội An, đây là nơi ghi dấu về tội ác của địch gây ra cho

hàng ngàn đồng bào ta trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ. Hiện nhà lao vẫn còn giữ được những kiến trúc cơ bản của một công trình nhà lao thời đế quốc. Di tích này được UBND tỉnh phê duyệt dự án để trùng tu, tôn tạo, hướng đến mục đích đón tiếp khách tham quan. Dự án đã được triển khai từ đầu năm 2012, đến nay đã hoàn thành giai đoạn đầu với tổng kinh phí thực hiện hơn 2,9 tỉ đồng.

Những kết quả đạt được trên đây thể hiện sự nỗ lực lớn của các cấp chính quyền Thành phố trong thời gian qua. Kết quả đó là rất cơ bản để có thể tiếp tục triển khai nhiều nội dung khác về mặt quản lý. Dẫu vậy, với giá trị vốn có của bộ phận di tích này thì những gì đạt được hãy còn khiêm tốn. Vẫn còn nhiều vấn đề cần tiếp tục quan tâm, trong đó việc nghiên cứu, bổ sung tư liệu để làm rõ giá trị của di tích và việc tạo ra hình thức phù hợp gắn kết giữa công tác quản lý, bảo tồn và phát huy có thể xem như định hướng vừa mang tính cấp thiết, vừa mang tính lâu dài. Hy vọng với sự chung tay của các cấp chính quyền, các tầng lớp nhân dân trên tinh thần trách nhiệm và lòng tự hào, công tác này sẽ đạt được nhiều kết quả lớn hơn, tiếp tục khẳng định giá trị của bộ phận di tích này trong kho tàng Di sản văn hóa Hội An, hướng đến phục vụ đắc lực cho nhiệm vụ phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội của địa phương trong thời gian đến♣

CÔNG TÁC BẢO TỒN DI SẢN VĂN HÓA KHU PHỐ CỔ HỘI AN TRONG THỜI GIAN QUA

Uõ Đăng Phong

Kiến trúc phố cổ Hội An, sự tổng hòa của các loại hình kiến trúc đã tạo nên diện mạo một đô thị đặc thù đậm nét cổ xưa. Chỉ với diện tích chưa đầy 0,6 km², nhưng khu phố cổ là nơi phân bố của hàng ngàn di tích có niên đại hàng trăm năm. Hầu hết di tích kiến trúc khu phố cổ được xây dựng với kết cấu chịu lực chính bằng gỗ, tường gạch, mái lợp ngói cong đất nung truyền thống. Trải qua hàng trăm năm, do ảnh hưởng của điều kiện thời tiết khắc nghiệt (*mưa bão, lũ lụt*), các di tích đã và đang xuống cấp nghiêm trọng, công tác tu bổ di tích là cấp thiết nhằm chống xuống cấp di tích, bảo tồn nguyên vẹn giá trị của khu phố cổ, đồng thời đảm bảo nhu cầu ở, sinh hoạt của người dân sống trong di tích.

Hàng năm, nhu cầu tu bổ, sửa chữa, gia cố thường xuyên các di tích của người dân là rất lớn. Việc tu bổ đòi hỏi nguồn kinh phí bên cạnh yêu cầu cao về mặt kỹ thuật, vật liệu tu bổ đã tạo ra không ít khó khăn cho người dân trong việc giữ gìn giá trị vốn có của từng di tích.

Công tác bảo tồn luôn được coi trọng, tu bổ di tích với mục tiêu bảo tồn tối đa các yếu tố gốc, giữ gìn nguyên vẹn giá trị của từng di tích sau tu bổ, nhưng phải đáp ứng được nhu cầu sinh hoạt hiện nay của người dân

sống trong di tích đó. Khác với các khu di sản khác, di sản khu phố cổ là một đơn vị hành chính cấp phường, một khu di sản sống mà trong đó, các hoạt động của người dân vẫn đang diễn ra, nhu cầu ở, phát triển kinh doanh du lịch vẫn là những nhu cầu thường nhật của người dân phố cổ. Bởi vậy, công tác bảo tồn vẫn là một trong những thách thức đối với chính quyền Hội An hiện nay.

Trong những năm qua, với sự hỗ trợ của các cấp chính quyền, các tổ chức trong và ngoài nước, sự quan tâm, nỗ lực của chính quyền, nhân dân Hội An, nhiều di tích có giá trị đã được cứu nguy trước nguy cơ xuống cấp, bảo tồn được nguyên vẹn được giá trị phố cổ, tạo mục tiêu, động lực để phát triển kinh tế du lịch của địa phương.

Để có được những thành quả như vậy, công tác quản lý, bảo tồn giá trị di sản luôn được Thành phố quan tâm, Thành phố đã có nhiều chính sách, giải pháp trong công tác bảo tồn, đồng thời có kế hoạch phát huy giá trị khu phố cổ một cách bền vững.

+ Về công tác quản lý:

Do đặc thù khu phố cổ Hội An là một đơn vị hành chính, một khu phố mà người dân đã và đang sinh sống, kinh doanh mua bán, là một khu di

sản, tham quan du lịch của du khách trong và ngoài nước, do đó, không như những khu di sản khác, công tác quản lý phố cổ Hội An phải được tổ chức trên nhiều lĩnh vực; từ công tác quản lý xã hội, trật tự địa phương của một đơn vị hành chính cấp phường, đến công tác quản lý đô thị, kinh doanh của một khu du lịch, công tác quản lý, bảo tồn của một khu di sản, vì lẽ đó, với sự quan tâm chỉ đạo của Đảng bộ, chính quyền Hội An, sự phối hợp đồng bộ của các ngành, công tác quản lý khu phố cổ đã mang lại hiệu quả rõ rệt, giá trị của khu di sản được phát huy, kinh tế của người dân Hội An nói chung, khu phố cổ nói riêng trong những năm qua được cải thiện đáng kể.

Song song với các cơ chế chính sách quản lý phù hợp, chính quyền Hội An cũng đề cao công tác vận động tuyên truyền. Để người dân - những chủ nhân của di tích cùng với nhà nước giữ gìn di sản của tiền nhân, trong những năm qua, các cơ quan quản lý đã không ngừng tuyên truyền, vận động người dân tham gia giữ gìn di sản. Tùy từng lĩnh vực quản lý, các cơ quan chuyên môn đã tham mưu cho

Thành phố tổ chức các hoạt động tuyên truyền, cung cấp thông tin cho người dân và cả du khách về giá trị di sản để qua đó, người dân hiểu biết hơn về giá trị khu phố cổ và góp sức giữ gìn. Công tác tuyên truyền trong học đường thông qua các buổi sinh hoạt ngoại khóa của học sinh cũng được các trường học quan tâm. Đội ngũ Công tác viên bảo tồn di sản được thành lập tháng 6/2011 bao gồm các khối trưởng, tổ trưởng dân phố trong khu di sản với sự điều hành trực tiếp của Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản văn hóa là một tổ chức đặc thù mà thông qua những cộng tác viên này, công tác quản lý, tuyên truyền vận động người dân bảo tồn di sản cũng được hiệu quả hơn, sâu sát hơn.

+ Về chính sách hỗ trợ trong công tác bảo tồn:

Để tạo điều kiện cho người dân trong việc tu bổ các di tích, Hội An đã chủ trương chỉ đạo các ngành chuyên môn tổ chức khảo sát tình trạng các di tích, điều tra điều kiện, nhu cầu sửa chữa của các chủ di tích và có kế hoạch lập dự án tổng thể bảo tồn nhằm tranh thủ nguồn vốn từ Trung ương, Tỉnh, hỗ trợ tối đa về mặt kinh phí cho

các chủ di tích khi có nhu cầu sửa chữa. Tỷ lệ kinh phí hỗ trợ tùy thuộc vào giá trị, vị trí tọa lạc của di tích (*kiệt hẻm hay mặt tiền đường chính*) mà mức tỷ lệ hỗ trợ từ 40% - 75%. Bên cạnh đó, chính sách hỗ trợ thường xuyên trong việc tu bổ hệ mái ngói âm dương của di tích cũng được Thành phố quan tâm. Hằng năm, hàng trăm di tích trong Khu phố cổ có nhu cầu tu bổ, trong đó hạng mục sửa chữa

hệ mái ngói âm dương truyền thống chiếm một tỉ lệ kinh phí khá lớn trong tổng chi phí tu bổ một di tích, chính vì vậy, việc hỗ trợ thường xuyên kịp thời về mặt kinh phí của chính quyền Hội An đã giúp cho người dân có được nguồn kinh phí đảm bảo để phục hồi lại hệ mái ngói truyền thống, hạn chế việc tự ý thay đổi chủng loại vật liệu hệ mái của di tích bằng các vật liệu hiện đại, góp phần bảo tồn nguyên vẹn giá trị di tích, đồng thời giữ gìn nguyên vẹn tổng thể cảnh quan khu phố cổ.

Vật liệu truyền thống trong tu bổ di tích cũng được chính quyền Hội An hết sức chú trọng. Các làng nghề truyền thống như mộc Kim Bồng, gốm Thanh Hà... được chính quyền quan tâm gìn giữ, tạo điều kiện phát huy. Các làng nghề truyền thống được giữ gìn không chỉ nhằm mục tiêu phát triển dịch vụ du lịch cộng đồng mà còn là cơ sở sản xuất, nguồn cung cấp vật liệu truyền thống để phục vụ cho công tác tu bổ di tích tại địa phương.

+ Về công tác triển khai tu bổ:

Với nguồn kinh phí thu được từ vé tham quan phố cổ, từ nguồn vốn hỗ trợ của Trung ương, Tỉnh và các nguồn tài trợ khác, hằng năm, Ủy Ban Nhân Dân thành phố Hội An đã giao cho Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa triển khai hàng chục di tích có giá trị. Công tác triển khai tu bổ được thực hiện một cách khoa học từ những công đoạn nghiên cứu chuẩn bị đầu tư cũng như trong suốt quá trình tu bổ. Đối với các di tích do nhà nước quản lý hoặc di tích thuộc sở hữu tập thể, việc triển khai tu bổ được thực hiện một cách

khoa học với sự tham gia của nhiều ngành, nhiều chuyên gia trên các lĩnh vực kiến trúc, khảo cổ, lịch sử, đồng thời có sự tham gia của đại diện cộng đồng địa phương. Do vậy, di tích sau tu bổ không những đảm bảo về tính chân xác mà còn mang lại hiệu quả về mặt kinh tế, xã hội.

Đối với di tích chưa có điều kiện kinh phí tu bổ hoặc xuống cấp nhẹ, qua công tác khảo sát, điều tra, Trung tâm đã lập danh sách để có kế hoạch nhằm chủ động trong công tác quản lý, cụ thể là công tác phòng chống lụt bão, công tác chống đỡ nhằm hạn chế nguy cơ tiếp tục xuống cấp cho di tích. Công tác phòng chống bão lụt thời gian qua đã mang lại những hiệu quả thiết thực, hơn 60 di tích xuống cấp được kiểm tra, chống đỡ hằng năm đã đứng vững qua những đợt bão tại khu vực Hội An, đảm bảo an toàn về tính mạng, tài sản của người dân sống trong di tích.

Những thành quả đã đạt được trong thời gian qua trong công tác bảo tồn giá trị khu phố cổ Hội An là một sự quyết tâm, nỗ lực không ngừng nghỉ của các cấp chính quyền, của người dân Hội An trong công tác bảo tồn di sản. Kể từ khi được công nhận là di tích Quốc gia năm 1985, được công nhận là Di sản văn hóa thế giới năm 1999 và được công nhận là di tích cấp Quốc gia đặc biệt năm 2009, công tác bảo tồn giá trị khu di sản luôn được chú trọng, mục tiêu bảo tồn Di sản Phố cổ, di sản của tiền nhân là trách nhiệm của cả xã hội, của chính quyền và nhân dân Hội An, là động lực phát triển du lịch bền vững, phát triển kinh tế của địa phương♠

TU BỔ DI TÍCH NHÀ Ở CỦA NHÂN DÂN TẠI KHU PHỐ CỔ HỘI AN – NHỮNG VẤN ĐỀ CẦN QUAN TÂM

Uõ Duy Trung

Không chỉ dừng lại ở những giá trị tiêu biểu của đô thị cổ Hội An được UNESCO công nhận là di sản của nhân loại, Hội An còn được biết đến như là một phức hợp các yếu tố đặc trưng về di tích, cảnh quan, hệ thống sông nước và biển. Khu phố cổ Hội An trải qua hàng trăm năm lịch sử, các ngôi nhà, mái phố trải qua nhiều cung bậc thăng trầm của thời gian, cũng đã đến lúc không đủ sức chống chọi được với cái khí hậu khắc nghiệt của miền Trung, để tiếp tục đứng vững trên cuộc hành trình dài hoàn thành xứ mệnh của mình, không cách nào khác chúng cần sự che chở của bàn tay con người. Kể từ khi khu phố cổ Hội An được công nhận là Di sản nổi bật toàn cầu, công tác giữ gìn, sửa chữa, tu bổ các di tích trong khu phố cổ dần được quan tâm, chính quyền thành phố đã đề ra nhiều chương trình, hành động, các dự án được thực hiện từ nhiều nguồn kinh phí khác nhau để bảo tồn nguyên vẹn các giá trị của khu phố cổ. Với hơn 1100 di tích/nhà ở trong khu phố cổ, trong đó có đến 90% di tích thuộc sở hữu tư nhân, tập thể, trong những năm qua, bên cạnh việc xúc tiến các dự án đầu tư tu bổ, tôn tạo các di tích thuộc sở hữu nhà nước từ nguồn ngân sách,

thì việc đầu tư tu bổ các di tích sở hữu tư nhân tập thể bằng nguồn vốn của nhân dân hoặc có sự hỗ trợ của nhà nước đóng vai trò hết sức quan trọng, góp phần lớn vào việc bảo tồn khu phố cổ Hội An.

Vào thời gian đầu trên con đường tái hội nhập, phát triển kinh tế của Hội An, đời sống nhân dân còn nhiều khó khăn, việc đầu tư kinh phí tu bổ trong lĩnh vực tư nhân còn hạn chế, với nguồn ngân sách hạn hẹp của địa phương lúc bấy giờ, chủ yếu được sử dụng cho việc chống đỡ để hạn chế các di tích tiếp tục xuống cấp, chờ cơ hội tu bổ. Trải qua 15 năm kể từ khi Hội An được công nhận là di sản văn hóa của nhân loại, bằng sức sáng tạo, chịu khó của người dân cùng chính quyền địa phương với những hành động cụ thể Hội An đã chuyển mình trên con đường hội nhập quốc tế, các giá trị nổi bật dần được phát huy, kinh tế địa phương được phát triển mạnh mẽ. Từ những thành tựu chung của địa phương, kinh tế của người dân cũng được hưởng lợi và khá lên, đã tạo cơ hội cho các di tích trong khu phố cổ được tái đầu tư tu bổ chính từ nguồn kinh phí của chủ nhân các ngôi nhà - di tích. Chỉ tính riêng việc đầu tư tu bổ

cho các di tích trong khu phố cổ bằng nguồn kinh phí của người dân qua thống kê số giấy phép được cấp từ năm 1999 đến nay là 1248 trường hợp, chứng tỏ rằng trong những năm qua, việc đưa khu phố cổ Hội An ra khỏi tình trạng xuống cấp có sự đóng góp hết sức to lớn của bản thân người dân là chủ nhân của các di tích. Thực tiễn trong công tác tu bổ di tích của người dân trong những năm qua, những thuận lợi là có, nhưng vẫn còn nhiều khó khăn, nhiều vấn đề chúng ta cần quan tâm hơn, cần tiếp tục có những giải pháp trong thời gian đến để công

tác tu bổ di tích của người dân đạt được những kết quả cao hơn, nhằm góp phần bảo tồn nguyên vẹn giá trị vốn có của khu phố cổ Hội An.

Tính pháp lý và nguồn gốc sở hữu của một số di tích vẫn còn là vấn đề cần được tháo gỡ làm cơ sở pháp lý cho công tác đầu tư tu bổ và đảm bảo quyền lợi sau này của chủ nhân di tích. Căn cứ theo các văn bản luật hiện hành, một di tích được đầu tư tu bổ, trước hết phải được các cơ quan thẩm quyền cấp giấy phép theo quy định. Tuy nhiên, trên thực tế hiện nay, một số di tích trong khu phố cổ là tài sản chung của nhiều người đồng thừa kế, của tộc họ... vì vậy, việc thỏa thuận cho người đứng ra làm các thủ tục pháp lý tiến hành tu bổ di tích, nhà ở của họ vẫn còn nhiều vướng mắc và khó khăn, điều này dẫn đến việc kéo dài thời gian hoặc không thực hiện được các thủ tục pháp lý theo quy định để triển khai tu bổ di tích. Để tạo điều kiện thuận lợi cho người dân, có lẽ chúng ta cần tính đến một cơ chế đặc thù cho những trường hợp này, nhằm tạo điều kiện cho di tích sớm được tu bổ.

Việc lập quy hoạch kiến trúc, cảnh quan cho công tác tu bổ di tích đối với khu phố cổ là cần thiết, là công cụ đắc lực cho công tác quản lý tu bổ di tích. Với quy chế quản lý hiện hành như hiện nay, bên cạnh

các di tích thuộc loại đặc biệt, loại I, loại II chiếm 34% tổng số di tích trong khu phố cổ, phần lớn được tu bổ theo nguyên trạng, các di tích còn lại loại III, IV chiếm 66%, được tu bổ theo hướng phục hồi hoặc phù hợp với cảnh quan khu phố cổ, có nghĩa là đối với từng trường hợp cụ thể, các di tích thuộc các loại này có thể không được cấp phép hoặc được cấp phép tu bổ theo hướng được coi nói diện tích, nâng số tầng so với hiện trạng. Tuy nhiên, việc quản lý của chúng ta hiện nay chỉ mới dừng lại từ những đề xuất của cá nhân người phụ trách, của một cơ quan quản lý tại một thời điểm theo ý chủ quan, nhưng không theo một quy hoạch chuyên môn được xác lập trước. Thiết nghĩ, việc coi nói, làm thay đổi không gian đối với khu phố cổ, có thể dẫn đến sự tác động tích cực, nhưng cũng có thể là tiêu cực đối với không gian và hình thái khu phố cổ, vì vậy, việc thay đổi này phải được định hình dài hạn, cần phải có một quy hoạch cụ thể và được đánh giá một cách tổng quan về sự phù hợp của việc thay đổi đó, đồng thời, quy hoạch được phê duyệt phải công khai cho người dân là chủ nhân của di tích biết nhằm tạo sự công bằng, tin tưởng và làm cơ sở cho công tác quản lý tu bổ là hết sức cần thiết.

Chất lượng đối với hồ sơ thiết kế tu bổ chỉ mới dừng lại như một hồ sơ thiết kế xin phép xây dựng công trình thông thường, chưa đảm bảo làm cơ sở cho công tác thi công tu bổ di tích. Thiết kế tu bổ di tích là cơ sở đầu tiên

và hết sức quan trọng trong công tác tu bổ di tích, thông qua hồ sơ thiết kế, tính chân sát của di tích, cấu kiện cấu thành di tích được xác định, chỉ định về hình dáng, kích thước kể cả công nghệ xử lý để tiến hành tu bổ đảm bảo đúng với nguyên tắc bảo tồn di tích. Tuy nhiên, phần lớn các di tích thuộc sở hữu tư nhân tập thể hiện nay khi tiến hành tu bổ chỉ dựa trên những bản vẽ thiết kế xin phép tu bổ theo quy định, là những định hình sơ bộ về hình dáng kiến trúc của di tích, chưa đảm bảo các bản vẽ thiết kế kỹ thuật cần thiết làm cơ sở để tiến hành tu bổ một di tích, việc tu bổ chủ yếu được dựa trên kinh nghiệm và cảm tính của người thợ, ít nhiều sẽ dẫn đến sự sai lệch về tính chân sát và nguyên tắc tu bổ.

Ý thức tự giác của một bộ phận người dân trong công tác sửa chữa, tu bổ, sử dụng di tích còn hạn chế. Sự gia tăng số dân lưu trú trong khu phố cổ, dẫn đến nhu cầu sử dụng diện tích trong các di tích tăng theo, chính vì vậy khi tiến hành tu bổ di tích, nhà ở, một bộ phận người dân thường tự phát xây dựng một số hạng mục để đáp ứng cho nhu cầu sinh hoạt, sử dụng không có trong nội dung giấy phép được cấp hoặc che chắn các khoảng sân trời, sân vườn là những lá phổi cho mỗi di tích và khu phố cổ, dẫn đến sự sai lệch, biến dạng di tích, thay đổi cảnh quan và vi khí hậu trong khu phố cổ. Mỗi không gian trong một di tích ở Hội An có một chức năng, công năng sử dụng, sự phối kết hợp các công năng, chức

năng đó tạo nên tính đặt thù của di tích ở Hội An, khách du lịch tham quan khu phố cổ ngày càng nhiều, dẫn đến nhu cầu kinh doanh buôn bán ngày càng tăng, các không gian chính yếu cấu thành di tích như không gian thờ tự, không gian sinh hoạt gia đình... cũng dần được người dân thay thế bằng các không gian dành thương mại, nếu sự thay đổi này tiếp tục diễn ra, sẽ đến lúc khu phố cổ sẽ trở thành một siêu thị, chúng sẽ nuốt chửng dần những giá trị đặt trưng của khu phố cổ là nếp sống sinh hoạt của con người, là những không gian truyền thống trong mỗi di tích.

Vật liệu tu bổ chưa đáp ứng được nhu cầu tu bổ di tích của người dân và chưa phù hợp với nguyên tắc tu bổ di tích. Trong những năm qua, việc đầu tư vào công tác tu bổ di tích trong khu

phố cổ của chính quyền địa phương và người dân là rất lớn, tuy nhiên nguồn vật liệu cho công tác tu bổ còn hạn chế, chưa được đầu tư nghiên cứu một cách bài bản, khoa học, phần lớn được khai thác từ các nguồn vật liệu có sẵn của địa phương hoặc từ các địa phương khác mang đến, chưa được kiểm nghiệm về sự phù hợp cho sự thay thế trong công tác tu bổ, vì vậy, các di tích được tu bổ trong một thời gian ngắn đã có dấu hiệu xuống cấp, hư hỏng. Phải chăng đã đến lúc chúng ta phải đặt vấn đề cho công tác quy hoạch tu bổ di tích cho tương lai như một số nước khác đã thực hiện, trong đó, việc đầu tư cho việc sử dụng nguồn vật liệu dự trữ được hoạch định dài hạn, nhằm đảm bảo cung cấp đủ cho nhu cầu tu bổ di tích trong tương lai.

Việc thay thế các cấu kiện cấu

thành di tích trong công tác tu bổ của người dân một cách tùy tiện có nguy cơ làm trẻ hóa di tích. Tu bổ di tích là hoạt động mang tính đặc thù chuyên ngành, vì vậy để việc tu bổ đảm bảo đúng nguyên tắc, các công đoạn phải được thực hiện theo đúng trình tự và phải được đánh giá sự phù hợp. Thông thường, khi tu bổ di tích do nhà nước đầu tư phần lớn các công đoạn được thực hiện đảm bảo, trong đó công đoạn hạ giải và đánh giá cấu kiện sau hạ giải được thực hiện thận trọng, nhằm giữ lại tối đa các cấu kiện hoặc một phần cấu kiện tái sử dụng lại cho di tích bằng các giải pháp kỹ thuật tu bổ khác nhau. Tuy nhiên trong thời gian qua, đối với các di tích thuộc sở hữu tư nhân, tập thể nếu rơi vào các chủ di tích có điều kiện kinh tế thì phần lớn, thậm chí toàn bộ các cấu kiện được hoàn toàn thay mới nhằm đảm bảo tuổi thọ di tích được sử dụng lâu hơn. Vì vậy, các di tích có tuổi đời hàng trăm năm tuổi đó, thay vì phải được tu bổ đúng với nguyên tắc để tiếp tục gìn giữ những giá trị, thì được người dân xây dựng với vật liệu hoàn toàn mới, có chăng chỉ giữ lại hình dáng ban đầu của di tích. Vậy công tác tu bổ di tích có nên giao cho người dân hoàn toàn quyết định, thiết nghĩ cần phải có một cơ chế, giải pháp phù hợp hơn để giải quyết vấn đề này một cách hài hòa giữa nhu cầu của người dân với bảo tồn giá trị khu phố cổ.

Một số đội ngũ thợ được sử dụng cho công tác tu bổ các di tích chưa có nhiều kinh nghiệm. Đối với di tích được nhà nước làm chủ đầu tư, đứng

ra tổ chức thi công tu bổ, việc lựa chọn những công ty có những đội thợ phần lớn đã trải qua nhiều kinh nghiệm trong công tác tu bổ di tích của địa phương được quan tâm và cân nhắc kỹ, trong đó các di tích do nhân dân tự tổ chức tu bổ, phần lớn các đơn vị thi công được chọn lựa còn thiếu kinh nghiệm trong lĩnh vực tu bổ di tích do thiếu đội thợ lành nghề, có thể do nhiều nguyên nhân dẫn đến sự lựa chọn này như: giá thành rẻ, chưa tìm hiểu kỹ về hồ sơ năng lực của đơn vị thi công... chính vì vậy chất lượng các di tích được tu bổ còn hạn chế, không đảm bảo đúng nguyên tắc thậm chí gây phản cảm, không phù hợp. Vì vậy, việc quy định đối với việc lựa chọn công ty cho công tác tu bổ di tích trong thời gian đến là cần thiết, nhằm giảm tình trạng di tích được tu bổ không đảm bảo chất lượng.

Di sản được chú trọng đầu tư tu bổ, tôn tạo, các chương trình quảng bá được xúc tiến du lịch, Hội An dần đến gần với du khách trong và ngoài nước, khách du lịch đến ngày một đông hơn đó là niềm khích lệ rất lớn cho lãnh đạo và nhân dân Hội An. Hơn ai hết, chính người dân địa phương là những người được hưởng lợi đầu tiên từ Di sản, nhưng bản thân Di sản cũng đang đối mặt với nhiều nguy cơ mà nguyên nhân có thể xuất phát từ chính những người là chủ nhân của nó, của chính chúng ta. Di sản có mãi mãi tồn tại, có tiếp tục đứng vững trên đôi chân của mình với thời gian hay không rất cần đến ý thức, trách nhiệm và hành động của cả cộng đồng♣

TỔNG HỢP TÌNH HÌNH CẤP PHÉP VÀ QUYẾT ĐỊNH XỬ PHẠT

NĂM 2008 (6 tháng)	PHƯỜNG			TỔNG CỘNG	KHU VỰC			TỔNG CỘNG	LOẠI DI TÍCH					TỔNG CỘNG
	MINH AN	CẨM PHỐ	SƠN PHONG		I	IIA	IIB		ĐB	I	II	III	IV	
CẤP PHÉP	99	45	37	181	67	74	40	181	1	7	18	25	15	66
QĐXP	15	7	10	32	16	9	7	32	0	0	5	8	3	16
NĂM 2009	PHƯỜNG			TỔNG CỘNG	KHU VỰC			TỔNG CỘNG	LOẠI DI TÍCH					TỔNG CỘNG
	MINH AN	CẨM PHỐ	SƠN PHONG +CN		I	IIA	IIB		ĐB	I	II	III	IV	
CẤP PHÉP	150	98	43	291	116	90	85	291	3	13	20	32	47	115
QĐXP	8	6	1	15	9	3	3	15	0	0	1	5	3	9
NĂM 2010	PHƯỜNG			TỔNG CỘNG	KHU VỰC			TỔNG CỘNG	LOẠI DI TÍCH					TỔNG CỘNG
	MINH AN	CẨM PHỐ	SƠN PHONG +CN		I	IIA	IIB		ĐB	I	II	III	IV	
CẤP PHÉP	95	86	36	217	73	59	85	217	1	6	13	8	45	73
QĐXP	5	3	0	8	5	1	2	8	0	1	0	1	3	5
NĂM 2011	PHƯỜNG			TỔNG CỘNG	KHU VỰC			TỔNG CỘNG	LOẠI DI TÍCH					TỔNG CỘNG
	MINH AN	CẨM PHỐ	SƠN PHONG +CN		I	IIA	IIB		ĐB	I	II	III	IV	
CẤP PHÉP	129	96	38	263	93	70	100	263	5	7	15	31	35	93
QĐXP	1	1	1	3	2	1	0	3	0	0	0	2	0	2
NĂM 2012	PHƯỜNG			TỔNG CỘNG	KHU VỰC			TỔNG CỘNG	LOẠI DI TÍCH					TỔNG CỘNG
	MINH AN	CẨM PHỐ	SƠN PHONG +CN		I	IIA	IIB		ĐB	I	II	III	IV	
CẤP PHÉP	139	71	41	251	92	69	90	251	1	4	16	28	43	92
QĐXP	0	3	0	3	3	1	0	4	0	0	1	0	2	3
NĂM 2013	PHƯỜNG			TỔNG CỘNG	KHU VỰC			TỔNG CỘNG	LOẠI DI TÍCH					TỔNG CỘNG
	MINH AN	CẨM PHỐ	SƠN PHONG +CN		I	IIA	IIB		ĐB	I	II	III	IV	
CẤP PHÉP	131	68	34	233	78	75	80	233	5	2	8	28	35	78
QĐXP	2	1	1	4	3	1	0	4	0	0	1	1	1	3
NĂM 2014	PHƯỜNG			TỔNG CỘNG	KHU VỰC			TỔNG CỘNG	LOẠI DI TÍCH					TỔNG CỘNG
	MINH AN	CẨM PHỐ	SƠN PHONG +CN		I	IIA	IIB		ĐB	I	II	III	IV	
CẤP PHÉP	131	79	24	234	73	77	84	234	4	4	15	23	27	73
QĐXP		1		1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0

VÀI NÉT VỀ CÁC BẢO TÀNG TRONG BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HOÁ HỘI AN

Lê Thị Juấn

Bảo tàng là nơi cung cấp những tài liệu lịch sử cho các nhà nghiên cứu, là nơi tích cực góp phần giáo dục, hoàn thiện nhân cách con người bằng nhiều hình thức khác nhau... Với Hội An, bên cạnh những di tích cổ kính rêu phong đi vào lòng người, các nhà trưng bày bảo tàng cũng góp phần không nhỏ trong việc thu hút khách tham quan du lịch. Để hiểu rõ hơn vai trò công tác bảo tàng trong việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hoá Hội An, chúng tôi xin giới thiệu đôi nét về hoạt động bảo tàng Hội An trong thời gian qua.

Ngay sau ngày giải phóng, để kịp thời sưu tầm, trưng bày, giới thiệu về truyền thống yêu nước cách mạng của quân và dân Hội An, vào ngày 02/9/1977, Phòng Truyền thống Cách mạng Hội An được khánh thành, tại địa điểm 12 Phan Châu Trinh do Phòng Văn hoá Thông tin quản lý. Tháng 10/1982, Phòng Truyền thống Cách mạng này được nâng cấp lần thứ nhất. Đến tháng 2/1986, Ban Quản lý Di tích và Dịch vụ Du lịch thành lập, Phòng Truyền thống Cách mạng được Phòng Văn hóa Thông tin giao về cho Ban Di tích và Dịch vụ Du lịch. Năm 1992, Ban Di tích và Dịch vụ Du lịch

nhập vào Phòng Văn hóa Thông tin, phòng Truyền Thống Cách mạng chuyển về 149 Trần Phú và do Ban Di tích và Dịch vụ Du lịch quản lý. Năm 1996, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di tích thành lập và quản lý Phòng Truyền thống đến nay. Năm 1998, Phòng Truyền thống Cách mạng được nâng cấp, bổ sung hiện vật lần 2 để phục vụ đón nhận Hội An Thị xã Anh hùng.

Năm 2010, Phòng Truyền thống Cách mạng chuyển về Bảo tàng Hội An - 10B Trần Hưng Đạo, được trưng bày tại tầng 2 với tổng cộng 377 hiện vật giới thiệu về lịch sử đấu tranh anh hùng của quân và dân Hội An từ thời tiền khởi nghĩa đến năm 1975.

Kể đến là Bảo tàng Lịch sử Văn hoá Hội An ra đời vào ngày 10/11/1989. Từ khi mới thành lập, Bảo tàng có 292 hiện vật, đến nay là 434 hiện vật. Bảo tàng này tại số 07 Nguyễn Huệ. Nguyên xưa đây là ngôi chùa thờ phật Bà Quan Âm, được xây dựng vào thế kỷ XVII. Đến năm 1989, di tích được kết hợp để trưng bày hiện vật bảo tàng liên quan đến lịch sử văn hóa Hội An trải qua các thời kỳ: Tiền sơ sử (*thế kỷ thứ II trở về trước*) Champa (*thế kỷ thứ II - thế kỷ XV*), Đại

Việt (thế kỷ XV - XIX). Với những hiện vật khảo cổ được phát hiện dưới lòng sông, lòng biển, trên mặt đất, cả trong lòng phố cổ và vùng ngoại ô. Bảo tàng Lịch sử Văn hóa đã minh chứng sinh động diễn trình lịch sử hình thành, phát triển của vùng đất Hội An. Đặc biệt những hiện vật thời Đại Việt (từ cuối thế kỷ XV - giữa thế kỷ XIX) được trưng bày ở Bảo tàng này phần nào nói lên vai trò Hội An với tính chất là một trung tâm thương cảng mậu dịch quốc tế ở Đàng trong Việt Nam và cả khu vực Đông Nam Á.

Hàng năm Bảo tàng đón gần bảy mươi nghìn lượt khách trong nước và quốc tế.

Tuy nhiên, chỉ có phòng Truyền thống Cách mạng và Bảo tàng Lịch sử Văn hoá Hội An thì không thể giới thiệu được tất cả đặc trưng văn hoá về mảnh đất và con người Hội An. Vì vậy, lần lượt các bảo tàng chuyên đề ra đời.

Đầu tiên là Bảo tàng Văn hoá Sa Huỳnh ra đời vào ngày 8/6/1994 tại số

nhà 149 Trần Phú. Bảo tàng này được thiết lập từ kết quả của dự án nghiên cứu khảo cổ Văn hoá Sa Huỳnh ở Hội An từ năm 1993-1995 do tổ chức TOYOTA FOUNDATION tài trợ.

Bảo tàng trưng bày bộ sưu tập đầy đủ và độc đáo 946 hiện vật liên quan đến cư dân cổ thuộc hệ văn hoá Sa Huỳnh (niên đại cách nay 2000 năm) - cư dân được coi là chủ nhân của tiền cảng - thị sơ khai Hội An, từng có quan hệ, giao lưu với cả khu vực Đông Nam Á, Nam Ấn Độ và Trung Hoa. Điều lý thú là các hiện vật đều có địa chỉ khảo cổ học rất tin cậy, vì cùng với hiện vật là hệ thống tài liệu, ảnh chụp,... minh chứng rõ ràng vị trí của chúng trong lòng đất.

Qua tư liệu hiện vật, Bảo tàng Văn hoá Sa Huỳnh còn phản ánh nhiều thông tin khác về táng tục, quan niệm sống chết, nhận thức thẩm mỹ, mối quan hệ giao lưu... của cư dân cổ thuộc hệ văn hoá Sa Huỳnh trên đất Hội An. Đặc biệt, Bảo tàng này còn trưng bày một số hiện vật phát hiện ở di chỉ Bãi

Ông - Cù Lao Chàm, minh chứng từ thời tiền sử cách nay khoảng hơn 3000 năm đã có cư dân bản địa sinh sống ở đây. Bộ sưu tập hiện vật về Văn hoá Sa Huỳnh ở Hội An tại Bảo tàng được các nhà khoa học đánh giá là phong phú và độc đáo vào bậc nhất của Việt Nam.

Hằng năm Bảo tàng đón gần hai trăm nghìn lượt khách trong nước và quốc tế đến tham quan.

Tiếp theo là Bảo tàng Gốm sứ Mậu dịch ra đời vào ngày 02/10/1995. Nguyên đây là ngôi nhà cổ hai tầng, có diện tích 360m², xây dựng vào khoảng thế kỷ XIX. Đây là ngôi nhà tiêu biểu với ban công bằng gỗ và các chi tiết kiến trúc được chạm trổ rất công phu. Đến năm 1995, với sự giúp đỡ của các chuyên gia Nhật Bản đã hình thành bảo tàng chuyên đề Gốm sứ Mậu dịch.

Tại Bảo tàng, trưng bày 478 hiện vật có niên đại từ thế kỷ IX - X đến thế kỷ XIX được tìm thấy ở các điểm khảo cổ tại Hội An đã phản ánh sinh động về con đường gốm sứ mậu dịch trên biển vào các thế kỷ trước, khi Hội An còn là tụ điểm giao lưu thương mại trên biển của các thương thuyền Đông-Tây - Á - Âu.

Hằng năm, Bảo tàng đón trên sáu mươi nghìn lượt khách trong nước và quốc tế.

Bốn Bảo tàng này (*Bảo tàng Lịch sử Văn hoá, Bảo tàng Văn hoá Sa Huỳnh, Bảo tàng Gốm sứ Mậu dịch và Phòng Truyền thống Cách mạng*) đã góp phần giữ chân khách và quan trọng hơn là đã bổ sung thông tin làm sáng rõ giá trị nhiều mặt để Đô Thị cổ Hội An trở thành Di sản Văn hoá Thế giới vào ngày 4/12/1999.

Từ ngày Hội An được UNESCO công nhận là Di sản Văn hoá Thế giới, hoạt động bảo tàng ở Hội An càng được phát huy hơn không những ở lĩnh

vực văn hoá vật thể mà văn hoá dân gian, văn hoá phi vật thể cũng được chú trọng. Cơ may là địa phương đang tồn tại bộ phận di sản này, đó là các sinh hoạt văn hoá, các sản phẩm, các công cụ sản xuất, các kỹ thuật chế tác, các khả năng diễn xuất, ứng tác đang được nhân dân lưu giữ. Nên việc sưu tầm, trưng bày, giới thiệu về chúng là rất cần thiết để tôn vinh giới thiệu, quảng bá rộng rãi về truyền thống văn hoá địa phương, phục vụ công tác nghiên cứu, tham quan, du lịch trước mắt và lâu dài.

Vì vậy, Bảo tàng Văn hoá Dân gian được ra đời, khánh thành vào ngày 24/3/2005 tại số 33 Nguyễn Thái Học. Bảo tàng này có tất cả 831 hiện vật. Tầng 2, Bảo tàng trưng bày, giới thiệu bốn chủ đề chính: Nghệ thuật tạo hình dân gian, nghệ thuật diễn xướng dân gian, ngành nghề truyền thống và sinh hoạt dân gian. Tầng 1, gồm các hoạt động trình diễn kéo kén, dệt vải, thêu, chuốt gốm,... Bằng những hình ảnh, hiện vật gốc và các hoạt động trình diễn, Bảo tàng Văn hoá Dân gian đã thể hiện các giá trị văn hoá phi vật thể, giới thiệu bề dày truyền thống văn hoá, sự sáng tạo, những đóng góp của các thế hệ cư dân địa phương trong quá trình xây dựng phát triển vùng đất Hội An.

Không dừng lại ở việc tuyên truyền, quảng bá về sự phong phú tài nguyên biển, đặc sắc về giá trị văn hoá mà bảo tàng ở Hội An còn thực hiện trách nhiệm tuyên truyền sâu rộng về lòng yêu nước của nhân dân Hội An.

Hội An là một trong những nơi có Hội Việt Nam Cách mạng thanh niên thành lập sớm, có chi bộ Đảng của tỉnh Quảng Nam - Đà Nẵng ra đời sớm, là một trong những địa phương giành chính quyền sớm nhất trong cách mạng tháng Tám của toàn quốc, là nơi có thành tích kiên cường trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ. Trong từng giai đoạn lịch sử của địa phương, đã có những cá nhân được ghi vào trang sử vàng của dân tộc. Sự hy sinh cao cả ấy cần được học tập, tuyên truyền, quảng bá rộng rãi trong nhân dân. Trong số đó có đồng chí Cao Hồng Lãnh, Người đã thành lập Hội Việt Nam Cách mạng thanh niên tại Hội An. Nên việc trưng bày Nhà Lưu niệm đồng chí Cao Hồng Lãnh tại 129 Trần Phú là hết sức cần thiết, nhằm giới thiệu thêm về chiều sâu và bề dày lịch sử cách mạng của địa phương. Vì vậy, nhân kỷ niệm 80 năm thành lập Đảng, ngày 02/02/2010 Nhà Lưu niệm đồng chí Cao Hồng Lãnh được khánh thành đưa vào tuyên tham quan của Hội An.

Nhà Lưu niệm này có tổng cộng 416 hiện vật, giới thiệu về quá trình hoạt động của đồng chí Cao Hồng Lãnh từ năm 1923 đến năm 1977. Ngoài ra, còn giới thiệu về nhà Đức An vừa là di tích cách mạng vừa là nhà cổ với hiệu buôn thuốc bắc Đức An vào đầu thế kỷ XX

và là hiệu bán sách báo sau này.

Để được thành quả như hôm nay, đội ngũ làm công tác bảo tàng thuộc Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn Hoá Hội An đã miệt mài sưu tầm, chỉnh lý hồ sơ hiện vật, hoàn thiện các thủ tục pháp lý theo quy định để hiện vật trở thành hiện vật bảo tàng. Từ chỗ 1.845 hiện vật năm 1999 đến nay đã lên đến 3.482 hiện vật tại các Bảo tàng và 8.740 hiện vật kho.

Công tác sưu tầm hiện vật không chỉ thực hiện trong khu vực Hội An và các vùng lân cận như Điện Bàn, Duy Xuyên, Đà Nẵng mà cán bộ Trung tâm ra tận Thư viện Quốc gia, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (*nay sát nhập vào Bảo tàng Lịch sử Quốc gia*) và nhà đồng chí Cao Hồng Lãnh tại Yên Phụ, Hà Nội sưu tầm những tài liệu, hiện vật liên quan đến phong trào cách mạng của Hội An, Quảng Nam phục

vụ công tác trưng bày cho các bảo tàng.

Công tác kiểm kê hiện vật được chú trọng thường xuyên. Cán bộ nghiệp vụ bảo tàng xác định đây là cơ sở pháp lý, cơ sở khoa học để phục vụ cho công tác quản lý, nghiên cứu, tuyên truyền - giáo dục. Vì vậy, hồ sơ khoa học luôn cập nhật theo hiện vật, đến nay 3.482 hiện vật trưng bày đã đầy đủ hồ sơ từ lý lịch hiện vật, sổ đăng ký kiểm kê bước đầu, sổ phân loại. Ngoài việc lưu hồ sơ bằng văn bản theo quy định, cán bộ bảo tàng xây dựng phần mềm quản lý, lưu trữ kết nối với phần mềm quản lý di sản của cơ quan. Nhờ sự hỗ trợ của công nghệ thông tin mà việc quản lý, lưu trữ và phục vụ công tác thông tin tuyên truyền được thuận lợi.

Việc nâng cấp, bảo quản hiện vật tại các bảo tàng được duy trì hàng năm. Ngoài việc thực hiện công tác chuyên môn hàng tháng tại điểm bảo tàng, Trung tâm đã có đề án nâng cấp các điểm bảo tàng được Thành phố phê duyệt, đến nay đã thực hiện nâng cấp được hai bảo tàng, đó là Bảo tàng Văn hoá Dân gian và Bảo tàng Gốm sứ Mậu dịch với tổng kinh phí gần 400 triệu.

Công tác trưng bày, phát huy giá trị tại các điểm bảo tàng được những người làm công tác bảo tồn, bảo tàng coi là dấu hiệu quan trọng nhất để phân biệt bảo tàng với các cơ quan giáo dục văn hoá khác. Bởi thông qua hiện vật gốc là nguồn sử liệu đầu tiên của kiến thức giúp du khách hiểu về

lịch sử, văn hoá của địa phương. Chính vì vậy người ta nói trưng bày là tiếng nói là bộ mặt của bảo tàng. Xác định tầm quan trọng trong công tác trưng bày, thời gian qua các bảo tàng ở Hội An không chỉ trưng bày với hình thái tĩnh mà còn đưa những hoạt động trực quan vào giới thiệu như hoạt động trình diễn nghề truyền thống tại Bảo tàng Văn hoá Dân gian và tôn tạo những không gian nghỉ chân tại các điểm bảo tàng khác. Ngoài ra, Bảo tàng kết nối giáo dục di sản trong nhà trường, “Hoạt động chúng em cùng nhau khám phá bảo tàng” chính thức thực hiện vào tháng 10 năm 2013, đến nay đã có 11 lớp học tham gia với tổng số hơn 368 em học sinh của khối 4 trong các trường tiểu học trên địa bàn Thành phố. Hoạt động này đã thật sự thu hút các em học sinh vì có sự nối liền trực tiếp với thực tiễn đời sống, phát huy tính năng động, sáng tạo, rèn luyện cho các em thêm kỹ năng ứng xử, tạo điều kiện cho các em tiếp cận và khám phá các giá trị lịch sử, văn hoá. Từ đó kích lệ lòng tự hào dân tộc, tình yêu quê hương đất nước từ khi còn trên ghế nhà trường.

Từ những đặc trưng văn hoá của vùng đất Hội An được thể hiện tại các bảo tàng đã đưa khách đến bảo tàng ngày càng đông hơn. Năm 1999, các điểm bảo tàng, di tích do Trung tâm trực tiếp quản lý đón 202.668 lượt khách, năm 2014 tính đến tháng 11 đón được 895.561 lượt khách. Tổng lượt khách từ năm 1999 đến tháng 11/2014 là 8.302.537 lượt, góp phần

đem lại nguồn thu đáng kể cho Thành phố.

Ngoài ra, để quảng bá hình ảnh Hội An đến với công chúng, trong hoạt động bảo tàng đã tổ chức triển lãm lưu động trong và ngoài tỉnh phục vụ các sự kiện chính trị. Từ năm 1999 đến nay có 73 cuộc triển lãm đã thu hút trên 300.000 lượt khách tham quan, nghiên cứu.

Trong tương lai, tiếp tục chính lý trưng bày tại Bảo tàng Văn hoá Sa Huỳnh và Bảo tàng Đông Y Dược cổ truyền sẽ ra đời trong nay mai. Bảo

tàng Hội An tại 10B - Trần Hưng Đạo cũng có kế hoạch bổ sung trưng bày từng phần để đưa vào hoạt động.

Bên cạnh những kết quả đạt được trong 15 năm qua, công tác bảo tàng vẫn còn nhiều hạn chế. Thứ nhất, chậm đổi mới trưng bày, có bảo tàng ra đời 25 năm như Bảo tàng Lịch sử Văn hoá nhưng đến nay vẫn chưa nâng cấp trưng bày để xứng tầm với giá trị lịch sử - văn hoá của một di sản thế giới. Thiết bị bảo quản hiện vật chậm đầu tư trong khi môi trường khí hậu luôn biến đổi tác động đến tuổi thọ của hiện vật.

Thứ hai, kho hiện vật chuyển đổi nhiều nơi, hiện tại kho cố định chỉ có 36 m², vì vậy tất cả hiện vật kho không thể bảo quản trong môi trường ổn định về độ ẩm (45% - 55%), nhiệt độ (18°C - 22°C).

Thứ ba, đội ngũ cán bộ chuyên môn, ngoài việc được đào tạo tại trường lớp, học hỏi kinh nghiệm từ cán bộ đi trước, từ các phương tiện thông tin, khi thành lập đến nay cán bộ

chuyên môn ít được tham gia trao đổi kinh nghiệm với các bảo tàng trong và ngoài tỉnh để nắm bắt, trao đổi, học hỏi công nghệ mới nhằm áp dụng vào việc quản lý hồ sơ và bảo

quản hiện vật bảo tàng. Trình độ ngoại ngữ hạn chế nên khó có cơ hội tham gia tập huấn ở nước ngoài.

Từ những hạn chế trên, chúng ta cần có kế hoạch đầu tư, đổi mới trong trưng bày bảo tàng, đầu tư về thiết bị bảo quản hiện vật, kinh phí mua hiện vật hàng năm để có điều kiện luân chuyển trưng bày. Đối với cán bộ chuyên môn, ngoài việc tự nâng cao về trình độ chuyên môn, lãnh đạo nên tạo điều kiện để cán bộ bảo tàng tham quan, học hỏi ở các bảo tàng bạn ♠

VAI TRÒ CỦA CÔNG TÁC ĐỐI NGOẠI CỦA CƠ QUAN ĐỐI VỚI CÔNG TÁC QUẢN LÝ, BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA HỘI AN TRONG 15 NĂM QUA

Lê Thị Jhu Jhuý

Từ thế kỷ XVI, XVII, Đô thị cổ Hội An đã được xem là một trung tâm giao lưu quốc tế về văn hóa, kinh tế với nhiều nước trong khu vực và trên thế giới như Nhật Bản, Trung Hoa, Hà Lan, Bồ Đào Nha,... Dấu ấn ấy vẫn còn lưu giữ, hiện hữu và tiếp sức mạnh mẽ cho thể hệ hiện nay trong công cuộc xây dựng và phát triển hơn nữa các mối quan hệ hữu nghị này tại mảnh đất Hội An.

Với một khu phố cổ còn nguyên vẹn những giá trị di sản lịch sử, vào năm 1997, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di tích Hội An (*nay là Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa*) được thành lập dưới sự chỉ đạo của Thị ủy, UBND thị xã Hội An (*nay là Thành ủy, UBND thành phố Hội An*) với nhiệm vụ, chức năng được giao là quản lý, bảo tồn, tu bổ di sản, quản lý hệ thống bảo tàng và là đầu mối hợp tác quốc tế về bảo tồn và phát huy di sản.

Một chặng đường dài 15 năm đã qua, hôm nay chúng ta cùng nhìn lại và đánh giá những việc làm được và chưa được của công tác đối ngoại trong xây dựng và phát triển các mối quan hệ hợp tác quốc tế để quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An.

Với vai trò là đầu mối về bảo tồn di sản, Trung tâm đã tiếp đón, làm việc và tham mưu cho thành phố chào xã giao với 265 lượt đoàn khách quốc tế và trong nước đến tham quan, nghiên cứu, trao đổi kinh nghiệm và hợp tác; Đã hỗ trợ thực hiện thủ tục xin phép xuất cảnh cho 53 lượt lãnh đạo thành phố, lãnh đạo và cán bộ Trung tâm đi tham gia các hội thảo, tọa đàm, tập huấn ở nước ngoài; Tìm kiếm, tham mưu tích cực xây dựng các hồ sơ dự thi các giải thưởng tôn vinh di sản trong khu vực Châu Á - Thái Bình Dương và trong hệ thống các thành phố di sản thế giới (UCLG) với giải thưởng Danh dự về công tác bảo tồn công trình văn hóa của UNESCO Châu Á - Thái Bình Dương cho nhà thờ Tộc Tằng. Công tác tham mưu tìm kiếm nguồn tài trợ, xây dựng các hồ sơ xin tài trợ tu bổ và phát huy giá trị di sản cũng đạt được nhiều thành quả to lớn, trong đó hỗ trợ từ các tổ chức UNESCO về bảo tồn, giáo dục và phát huy giá trị di sản với tổng kinh phí trên 700 triệu đồng; từ Quỹ Hoàng tử Hà Lan cho tu bổ nhà 14 – Nguyễn Thái Học với 22.000 euro, tương đương trên 600 triệu đồng Việt Nam; 28 đèn năng lượng mặt trời trong khu vực phố cổ và Cù Lao Chàm góp phần bảo vệ môi trường di sản từ Hãng hàng không Asiana Airlines - Hàn Quốc; Từ tổ

chức hỗ trợ phát triển Đức (GIZ) với mức kinh phí gần 100 triệu đồng cho việc xuất bản các sản phẩm phối hợp thực hiện giữa cán bộ Trung tâm và tình nguyện viên Đức; từ tổ chức ABV của Úc về hỗ trợ kỹ thuật, nâng cao năng lực làm việc cho cán bộ Trung tâm thông qua 2 đợt tình nguyện viên cao cấp, đồng thời đưa ra các tư vấn về nâng cao giáo dục giá trị di sản thông qua hệ thống bảo tàng và nâng cao nhận thức và vai trò, sự tham gia của cộng đồng đối với công tác bảo tồn di sản địa phương; Từ Tổng Lãnh sự quán Hoa Kỳ hỗ trợ tu bổ miếu Hy Hòa với kinh phí 340 triệu đồng; Từ Đại sứ quán Canada hỗ trợ tu bổ cho di tích Không Tử Miếu với tổng kinh phí 297 triệu đồng.

Một trong những đối tác đặc biệt và bền vững của Hội An trong nhiều thế kỷ và nhất là hơn 15 năm trở lại đây là Nhật Bản. Từ năm 1992 - nay, được sự giúp đỡ của các cơ quan Trung ương và địa phương, Trung tâm đã phối hợp với các tổ chức Nhật Bản thực hiện thành công nhiều chương trình, dự án và sự kiện. Tính đến nay, hai bên đã phối hợp tổ chức gần 30 cuộc hội thảo về bảo tồn và phát huy giá trị khu phố cổ; Tiến hành thực hiện

nhiều cuộc khai quật khảo cổ học giúp làm sáng tỏ hơn nhiều vấn đề liên quan đến lịch sử, văn hóa Hội An; Thực hiện trùng tu 09 di tích loại đặc biệt, loại 1 bị xuống cấp nghiêm trọng trong khu phố cổ, trong đó điển hình nhất là di tích nhà 80 - Trần Phú đã được tái sử dụng thích nghi sau tu bổ trở thành bảo tàng Gốm sứ Mậu dịch nhằm trưng bày, giới thiệu về quá trình giao thương giữa Nhật Bản - Hội An trong những thế kỷ trước. Bảo tàng này đã trở thành một điểm thu hút hấp dẫn đối với du khách trong hành trình tham quan Hội An và đóng góp không nhỏ vào nguồn thu tham quan của thành phố. Tổng kinh phí từ phía Nhật tài trợ lên đến 3.268.841 đồng. Nỗ lực hợp tác đáng kể nhất là xây dựng thành công hồ sơ khu Đô thị cổ Hội An trình UNESCO công nhận Di sản Văn hóa Thế giới. Chính sự giúp đỡ công nhận danh hiệu này đã thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển du lịch ở Hội An mà người hưởng lợi chính là cộng đồng dân cư.

Bên cạnh những hỗ trợ về tài chính thì Bộ Văn hóa, các tổ chức và trường đại học Nhật Bản còn hỗ trợ đào tạo nâng cao năng lực về bảo tồn, trùng tu di tích cho Hội An thông qua việc cử gần 50 lượt chuyên gia và tình nguyện viên Nhật Bản làm việc tại Trung tâm, giúp 01 cán bộ học Thạc sĩ kiến trúc và nhiều lượt cán bộ được đào tạo ngắn hạn tại Nhật Bản với tổng số kinh phí lên đến hàng tỉ đồng và xây dựng hồ sơ trình UNESCO Châu Á - Thái Bình Dương công nhận di tích nhà thờ tộc Trương với giải thưởng Công trạng về bảo tồn công trình văn hóa. Hiệu quả mang lại từ sự hợp tác này là rất

lớn và có ý nghĩa vô cùng quan trọng, góp phần gìn giữ và bảo tồn khu phố cổ, đồng thời tăng cường tình hữu nghị đẹp đẽ vốn có giữa Hội An và Nhật Bản và vai trò của đối ngoại Trung tâm cũng được thể hiện rất mạnh mẽ và hiệu quả bởi cho đến nay Trung tâm vẫn tiếp tục mối quan hệ hợp tác này với nhiều đối tác lớn của Nhật Bản và có xu hướng mở rộng hơn.

Một đối tác lớn khác mà không thể không ghi nhận là tổ chức UNESCO với nhiều hoạt động hợp tác thiết thực. Trung tâm đã phối hợp và đề nghị Văn phòng UNESCO Bangkok hỗ trợ biên soạn và biên tập 02 ấn phẩm gồm Cẩm nang bảo tồn di sản dành cho chủ di tích và Tác động của du lịch đối với di sản văn hóa và môi trường di sản. Mục đích ra đời của 2 ấn phẩm này là tăng cường nhận thức, hiểu biết cho người dân và các bên liên quan về giá trị khu di sản, làm thế nào để bảo tồn, gìn giữ và phát huy bền vững nó. Với Văn phòng UNESCO Hà Nội, Trung tâm đã đề nghị được hỗ trợ tổ chức các khóa tập huấn dành cho hướng dẫn viên di sản, những người trực tiếp thuyết minh về giá trị di sản cho du khách... Một hoạt động hợp tác lớn trong năm 2013 là phối hợp xây dựng Kế hoạch quản lý nguy cơ thảm họa cho khu di sản với nhiều hoạt động mang tính chiến lược, kỹ thuật để hạn chế đến mức thấp nhất rủi ro của thảm họa đối với giá trị khu di sản văn hóa thế giới Hội An. Với kế hoạch, Hội An có thể chuẩn bị thật tốt cho công tác phòng tránh, giảm thiểu thiệt hại trước khi thảm họa xảy ra để bảo vệ cộng đồng và gìn giữ hữu hiệu giá trị di sản văn hóa Hội An.

Bên cạnh những việc làm được, vẫn còn nhiều việc chưa được, chưa thành công do hạn chế nhiều mặt. Hạn chế thứ nhất là lực lượng làm công tác đối ngoại của Trung tâm quá mỏng, chỉ có 3 cán bộ nhưng lại có quá nhiều đối tác cần hợp tác từ các nước Nhật Bản, Hoa Kỳ, Úc, Hà Lan,... và các nước trong khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Hạn chế thứ hai là vai trò này vẫn còn mờ nhạt và chưa được coi trọng để hỗ trợ, thúc đẩy hơn nữa cán bộ trực tiếp thực hiện công tác đối ngoại nâng cao khả năng, bản lĩnh của mình trong thời kỳ hội nhập quốc tế. Hạn chế thứ ba là chưa thể tiếp xúc được nhiều nguồn lực mới, các kênh tài trợ mới để đưa vai trò của đối ngoại lên tầm cao hơn, mang lại nhiều hiệu quả hợp tác hơn. Do vậy mà 15 qua, các hoạt động hợp tác vẫn còn diễn ra manh muông, nhỏ lẻ, chưa mang tầm chiến lược lâu dài, chỉ dừng lại ở bước là hoạt động trên nguồn tài trợ chứ chưa có kinh phí cấp từ thành phố cho đẩy mạnh giao lưu hợp tác với các đối tác nước ngoài.

Tuy vẫn còn hạn chế nhiều mặt, nhưng Trung tâm cũng nhận thấy rõ vai trò của công tác đối ngoại là chất xúc tác trong nhiều mối quan hệ hữu nghị. Do vậy trong thời gian đến, nhiệm vụ này sẽ được Trung tâm tăng cường và hỗ trợ nâng cao năng lực cho chính những cán bộ làm công tác đối ngoại để vai trò này sẽ được tỏa sáng và thông qua giao lưu quốc tế, uy tín của Khu di sản văn hóa thế giới Hội An ngày càng vươn xa, gìn giữ được các mối quan hệ hữu nghị truyền thống và xây dựng thêm nhiều mối quan hệ tốt đẹp khác♠

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TRONG CÔNG TÁC QUẢN LÝ, BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY DI SẢN TẠI TRUNG TÂM QUẢN LÝ BẢO TỒN DI SẢN VĂN HÓA HỘI AN

Nguyễn Ngọc Trân

Với sự phát triển nhanh chóng của ngành công nghệ thông tin, trong những năm qua, việc ứng dụng các thành tựu công nghệ thông tin đã được nhiều cơ quan, tổ chức quan tâm, tiếp cận, sử dụng đặc biệt là việc sử dụng các phần mềm ứng dụng để quản lý và số hóa tài liệu.

Một trong những nguồn thông tin được quan tâm nhiều nhất hiện nay là thông tin từ tài liệu lưu trữ, vì vậy việc bảo quản và sử dụng có hiệu quả giá trị tài liệu lưu trữ có ý nghĩa hết sức quan trọng đối với phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của địa phương. Trong đó, việc số hóa các tài liệu, tư liệu, hiện vật để phục vụ công tác nghiên cứu, khai thác và phát huy giá trị là quan trọng nhất, nhằm hạn chế mức thấp nhất tiếp xúc với bản gốc để bảo quản, bảo tồn tính chân xác của nó.

Hiểu được tầm quan trọng đó, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An với chức năng tham mưu UBND thành phố Hội An về công tác quản lý, bảo tồn, tu bổ, phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An đã đẩy mạnh việc ứng dụng công nghệ thông tin vào trong công tác, mang lại hiệu quả cao trong quản lý, bảo tồn và phát huy các giá trị di sản.

Trong công tác quản lý tài liệu lưu trữ, ngoài việc bảo quản tốt các tư liệu về lịch sử - văn hóa Hội An dưới dạng truyền thống (*lưu trữ thô*), Trung tâm đã triển khai phân loại 7 chủ đề cho 558 cuốn sách tiếng Việt, 5 chủ đề cho 464 cuốn sách ngoại văn, hoàn thành xử lý và số hóa 9.000 ảnh, 132 băng 108li, 90 băng DV60, 7.585 trang tư liệu Hán - Nôm, 137 bản đồ. Bên cạnh đó, công tác thu thập các bài viết về Hội An cũng được Trung tâm thường xuyên thực hiện, trong những năm qua đã thu thập được 2.096 bài viết trên các phương tiện thông tin đại chúng nhằm nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, giới thiệu thông tin của di sản để đáp ứng nhu cầu nghiên cứu về văn hóa, xã hội, lịch sử của Hội An. Với kết quả làm được, trong 15 năm qua, Trung tâm đã cung cấp tư liệu lưu trữ cho hàng ngàn lượt cán bộ, nhà nghiên cứu, học sinh, sinh viên trong và ngoài nước đến tham khảo tài liệu để thực hiện công việc chuyên môn và đề tài khóa luận.

Trong công tác quản lý, tu bổ di tích, với việc ứng dụng phần mềm "*Quản lý di sản văn hóa Hội An*" đã giúp cho công tác quản lý các loại hình văn hóa vật thể, phi vật thể trên địa bàn thành phố được hiệu quả, nhanh

chóng, các thông tin về di sản được cập nhật chính xác, đầy đủ và thường xuyên bổ sung kịp thời. Góp phần rất lớn trong việc giảm thiểu sai sót trong việc bảo tồn tính chân xác của di sản trong quá trình tu bổ, tôn tạo.

Trong công tác tài chính, kế toán, Trung tâm đã áp dụng phần mềm “*Kế toán*” và đã mang lại hiệu quả cao trong quản lý các nguồn kinh phí cũng như việc nhập - xuất in ấn lưu trữ các chứng từ liên quan đến nghiệp vụ kế toán. Đặc biệt, trong công tác hành chính của đơn vị, việc giao - chuyển xử lý công văn, các nội dung liên quan được tiến hành trên hệ thống internet và mạng nội bộ góp phần tiết kiệm có hiệu quả về thời gian, kinh phí in ấn trong các hoạt động.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu đạt được trong ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác quản lý và phát huy giá trị di sản, việc quản lý thông tin tài liệu lưu trữ điện tử chứa đựng không ít rủi ro như: Cơ sở dữ liệu dễ bị xóa, thông tin bị chỉnh sửa, dung lượng lưu trữ lớn,... Chính vì vậy cần có một hệ thống lưu trữ nhằm tránh tình trạng xâm nhập trái phép, thực hiện các chế độ quản lý đặc biệt đối với tài liệu điện tử. Mặt khác, cần có những chương trình, kế hoạch phối hợp với các cơ quan có chuyên môn cao với hệ thống lưu trữ hiện đại tổ chức tập huấn, bồi dưỡng nâng cao trình độ quản lý, ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác bảo quản và khai thác sử dụng tài liệu lưu trữ.

Để công tác này có hiệu quả, cần có sự quan tâm của lãnh đạo và ý thức tự nâng cao trình độ chuyên môn về tin học của cán bộ, công nhân viên về quản lý, bảo vệ tài liệu lưu trữ điện tử. Xây dựng quy chế về quản lý tài liệu điện tử trong đơn vị, phân cấp một cách cụ thể trách nhiệm và quyền hạn xử lý, tiếp cận hồ sơ, tài liệu điện tử. Các tài liệu điện tử của mỗi cá nhân phải được lập hồ sơ công việc một cách rõ ràng dưới dạng hồ sơ công việc. Tuyệt đối không tự ý xóa hoặc thay đổi thông tin của tài liệu, hàng năm phải tiến hành đánh giá, xử lý, thống kê tài liệu lưu trữ. Các tài liệu điện tử nộp lưu trữ phải được phân loại, xử lý trước khi giao nộp, sau đó mới chuyển giao cho cán bộ phụ trách lưu trữ, lập mã số điện tử bảo quản trong hệ thống lưu trữ điện tử. Song hành với việc xây dựng hệ thống quản lý, khai thác sử dụng tài liệu điện tử là công tác bảo quản tài liệu thô như hiện nay cũng cần được quan tâm đúng mức, có những biện pháp áp dụng khoa học công nghệ hiện đại phù hợp với khí hậu và nhiệt độ của từng tài liệu, tư liệu, hiện vật.

Hy vọng rằng trong thời gian tới, với việc quản lý và khai thác có hiệu quả công nghệ thông tin trong đơn vị chúng ta sẽ đạt được kết quả tốt, dần đi vào nề nếp và ngày càng phát triển, phần đầu là một trong những đơn vị triển khai và thực hiện tốt công tác áp dụng công nghệ thông tin trong công tác quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị của di sản văn hóa Hội An♠

Bảng thống kê tài liệu lưu trữ tại Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản văn hóa phục vụ công tác quản lý, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa Hội An

TT	Tên tài liệu	Tổng số
1. SÁCH- TẠP CHÍ		
1.1	Sách tiếng Việt	558 cuốn
1.2	Sách ngoại văn	464 cuốn
1.3	Tạp chí	410 cuốn
1.4	Bản tin	36 bản
2. TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU		
2.1	Hồ sơ hội thảo, hội nghị, tọa đàm, tập huấn	67 bộ
2.2	Luận án, luận văn, khoá luận, tiểu luận	23 đề tài
2.3	Đề án, dự án	32 bộ
2.4	Các đề tài nghiên cứu	34 đề tài
2.5	Các bài viết tuyên truyền, nguyên cứu, tham luận	111 bài
2.6	Lý lịch di tích	105 bài
2.7	Bản đồ	185 tấm
3. TƯ LIỆU HÁN NÔM		
3.1	Tư liệu văn tự, kinh, văn bia, gia phả	9128 trang
3.2	Sắc phong	65 bản
4. ẢNH, BĂNG, ĐĨA TƯ LIỆU		
4.1	Ảnh	11500 tấm
4.2	Băng, đĩa	631 cuốn

HOẠT ĐỘNG “CHÚNG EM CÙNG NHAU KHÁM PHÁ BẢO TÀNG”

Nguyễn Trần Cẩm Giang

Bảo tàng, với tư cách là một thiết chế văn hóa và giáo dục, vì thế nó không thể chỉ đơn thuần là nơi cung cấp cho xã hội những bài “thuyết minh” đơn điệu, mà bảo tàng phải có sự thay đổi trong nhận thức và hành động nhằm đảm bảo chức năng giáo dục, mang lại lợi ích cho cộng đồng và phù hợp với sự phát triển của xã hội.

Xác định tầm quan trọng của chức năng giáo dục trong bảo tàng, nhất là giáo dục cho thế hệ trẻ. Trong năm 2014, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã phối hợp với Phòng Giáo dục - Đào tạo tổ chức hoạt động “*Chúng em cùng nhau khám phá bảo tàng*” cho các em học sinh khối lớp 4 của các trường Tiểu học trên địa bàn thành phố. Đây là một hoạt động mang ý nghĩa giáo dục to lớn giúp cho các em có cái nhìn trực quan, chân thực, sống động và sâu sắc hơn về các giá trị văn hóa - lịch sử địa

phương.

Qua hoạt động này góp phần tuyên truyền, quảng bá những giá trị di sản văn hóa vật thể và phi vật thể ở Hội An đến với các em, tạo điều kiện để các em tìm hiểu về giá trị văn hóa truyền thống đã và đang tồn tại, phát triển ở Di sản Văn hóa Hội An. Đồng thời tạo cho các em có một buổi hoạt động ngoại khóa bổ ích “*học mà chơi, chơi mà học*” và gắn kết hoạt động giáo dục di sản với nhà trường để sớm hình thành ý thức bảo vệ di sản của học sinh khi còn ngồi trên ghế nhà trường.

Hoạt động này thường được tổ chức vào chiều thứ 6 hằng tuần tại Bảo tàng Văn hóa Dân gian Hội An (số 33 Nguyễn Thái Học) với số lượng từ 30 - 40 học sinh. Các trường đã tổ chức cho học sinh đi tham quan một cách trật tự, an toàn, đầy niềm phấn khởi và hiệu quả. Các em tham quan với thái độ nghiêm túc, chăm chú tìm hiểu, ghi chép cẩn thận các nội dung được trưng bày tại bảo tàng.

Tham gia hoạt động, các em học sinh được nghe thuyết minh viên của Bảo tàng giới thiệu một cách cặn kẽ, thấu đáo, cụ thể, sống động và trực quan về nội dung, hiện vật được trưng bày tại Bảo tàng giúp các em thấy được, cảm nhận được và ghi nhớ những nét văn hóa truyền thống của mảnh đất Hội An. Sau đó các em tham gia các trò chơi thể hiện sự khéo léo, khả năng quan sát và ghi nhớ như trò chơi “Bác thợ gốm tí hon”, “Bác ngư dân thông thái”, “Chú hoạc sĩ tí hon”, “Chú nông dân cần cù” hay trò chơi “xé giấy dán tranh”,... Kết thúc hoạt động, các em viết vài dòng cảm tưởng, cảm nhận bày tỏ quan điểm, thái độ và tâm tư tình cảm của mình khi được tham gia hoạt động này.

Hoạt động “Chúng em cùng nhau khám phá bảo tàng” thực sự đã mang lại cho học sinh một cảm nhận khác hơn về bảo tàng, về văn hóa Hội An. Em Nguyễn Hồ Ninh (lớp 4A, trường tiểu học Cẩm Kim) đã viết cảm nhận “Qua hoạt động này em đã khám phá ra rất nhiều điều thú vị về văn hóa Hội An và những làng nghề truyền thống

của Hội An ngày xưa, em rất muốn tới đây lần nữa”. Hay em Nguyễn Thị Thanh Thảo (lớp 4A, trường tiểu học Cẩm Kim) viết rằng “Cảm nhận của em sau khi khám phá bảo tàng là vui vẻ, thú vị, bổ ích và giúp cho em hiểu nhiều về bảo tàng. Em hứa học thật giỏi để có cơ hội đi tham quan thêm lần nữa”. Từ những chuyến tham quan như thế này góp phần khơi dậy cho các em niềm thích thú, say mê khi tham quan bảo tàng. Bởi lẽ trong xu hướng phát triển hiện nay cùng với sự bùng nổ về khoa học - công nghệ đã làm cho một bộ phận không nhỏ học sinh không biết bảo tàng là gì? Với những chuyến đi trải nghiệm thực tế như thế này giúp cho các em học sinh có cái nhìn rõ hơn về bảo tàng, về hiện vật bảo tàng và tạo cho các em sự thích thú khi tham quan bảo tàng.... Em Nguyễn Thị Trang (lớp 4/1 trường tiểu học Bùi Chát) bộc bạch “Em rất thích khám phá bảo tàng. Ở đây các cô chú cho chúng em khám phá những điều từ xa xưa của ông bà tổ tiên. Em thích nhất là trò chơi chú họa sĩ tí hon. Khi có dịp rảnh rỗi em sẽ rủ các bạn của em đến đây để tham quan bảo tàng”. Có tổ chức đưa các em đi tham quan như vậy mới biết được rằng các em cũng rất thích bảo tàng, thích được khám phá, thích thể hiện năng khiếu của mình. Qua đó, tạo động lực thúc đẩy cho các em thêm yêu lịch sử, văn hóa dân tộc.

Không riêng gì các em học sinh mà cả các giáo viên cũng đánh giá rất cao về hoạt động này. Cô Nguyễn Thị

Qua việc tham quan thực tế giúp các em củng cố và nâng cao kiến thức, ghi nhớ lâu hơn những giá trị văn hóa của địa phương. Hy vọng rằng, sau chương trình này, các trường sẽ tiếp tục phát huy việc tổ chức tham quan thực tế cho học sinh để từ đó hình thành cho các em thói quen, thị hiếu

Hoa - Hiệu trưởng trường Tiểu học Cẩm Kim đánh giá *“Ban tổ chức đã tổ chức hoạt động này rất bổ ích giúp các em học sinh có nhiều hiểu biết về các ngành nghề truyền thống của Hội An. Hình thức tổ chức vui nhộn, hứng thú cho học sinh - vừa chơi - vừa học, giúp các em nhớ bài lâu hơn”*. Hay cô Đặng Thị Thùy Linh - giáo viên trường Tiểu học Bùi Chát tâm sự *“Hoạt động này rất bổ ích, lý thú cho học sinh tiểu học, các trò chơi gần gũi mang đậm nét văn hóa dân gian. Qua tìm hiểu những hiện vật trưng bày, dưới sự thuyết minh của cô hướng dẫn viên, học sinh nắm được những làng nghề truyền thống của quê hương Hội An. Bồi dưỡng được tình yêu quê hương, tự hào truyền thống văn hóa dân tộc. Cần nhân rộng mô hình và tổ chức nhiều đợt để nhiều học sinh được tham gia”*.

trong việc đến bảo tàng để học tập, tìm hiểu và thưởng thức văn hóa. Bởi lẽ, đến bảo tàng các em học sinh không chỉ được cung cấp các kiến thức văn hóa, lịch sử, xã hội quan trọng mà còn giúp các em phát huy tính ham tìm tòi, học tập và thể hiện được năng khiếu của bản thân qua các trò chơi♠

Quả thật, chương trình đã mang lại nhiều ý nghĩa thiết thực, bổ ích và để lại nhiều ấn tượng sâu sắc trong suy nghĩ của học sinh cũng như giáo viên.

A black and white photograph showing a flooded area. In the foreground, several people are wading through the water, some holding umbrellas. In the background, there are several small boats or rafts. The scene appears to be a flooded village or a river with people and boats. The text is overlaid on the image.

TIN TỨC SỰ KIẾN

**Nghiệm thu hoàn thành và đưa
vào sử dụng công trình Tu bổ, tôn
tạo khu mộ tộc Hồ - xã Cẩm
Thanh - thành phố Hội An**

Thân Danh

Sau hơn 03 tháng thi công, ngày 02/10/2014, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An phối hợp cùng các ban ngành trên địa bàn Thành phố, UBND xã Cẩm Thanh, đại diện chủ di tích khu mộ tộc Hồ tiến hành nghiệm thu hoàn thành và đưa vào sử dụng công trình Tu bổ, tôn tạo khu mộ tộc Hồ - xã Cẩm Thanh. Di tích này được tu bổ, tôn tạo không chỉ góp phần bảo tồn di sản văn hóa của xã Cẩm Thanh mà còn tôn tạo cảnh quan cho khu vực, tạo điều kiện và phục vụ cho sự phát triển du lịch của địa phương. Tổng kinh phí tu bổ công trình khoảng 500 triệu đồng từ nguồn vốn ngân sách thành phố Hội An♠

**Gặp mặt cộng tác viên Quản lý
Bảo tồn Di sản Văn hóa**

Quỳnh Phương

Định kỳ hàng quý, Vào lúc 08h00, ngày 04 tháng 10 năm 2014. Phòng Quản lý Tu bổ Khu phố cổ thuộc Trung tâm QLBT DSVH Hội An đã tổ chức buổi gặp mặt các cộng tác viên Bảo tồn di sản quý III năm 2014. Trong buổi gặp mặt này các cộng tác viên đã trao đổi sôi nổi những vướng mắc, kinh nghiệm, biện pháp trong công tác phối hợp nhằm phát huy tốt hơn việc quản lý bảo tồn di sản văn hoá Hội An.

Trong buổi gặp mặt lần này, Trung tâm QLBT DSVH Hội An đã phát động, triển khai cho cộng tác viên sưu tầm ảnh Hội An xưa và các địa chỉ văn hoá ở khu phố cổ Hội An nhằm ghi dấu lại những chứng tích của Hội An xưa. Đây là hai hoạt động có ý nghĩa quan trọng trong việc bảo tồn, phát huy di sản văn hoá Hội An cũng như giới thiệu quảng bá các hình ảnh Hội An xưa cho nhân dân, du khách trong và ngoài nước hiểu và yêu Hội An hơn♠

**Tham gia tập huấn kỹ năng về
xây dựng, áp dụng và duy trì hệ
thống chất lượng theo tiêu chuẩn
TCVN ISO 9001**

Quỳnh Phương

Trong 02 ngày 6, 7 tháng 10 năm 2014, Sở Khoa học Công nghệ Quảng Nam đã tổ chức lớp tập huấn “Kỹ năng về xây dựng, áp dụng và duy trì hệ thống quản lý chất lượng theo tiêu chuẩn TCVN ISO 9001” đối với các doanh nghiệp, cơ quan hành chính Nhà nước trên địa bàn Tỉnh Quảng Nam. Căn cứ theo yêu cầu và điều kiện của khóa tập huấn, Trung tâm QLBT DSVH Hội An đã cử một đồng chí tham gia. Tham gia khóa tập huấn, các học viên được tìm hiểu Tổng quan về chủ trương xây dựng, áp dụng ISO 9001 vào trong cơ quan hành chính nhà nước. Các khái niệm cơ bản và các nguyên tắc, tiêu chuẩn ISO 9001:2008 và bộ tiêu chuẩn ISO 9000; các quá trình xây dựng, áp dụng, duy trì và cải tiến liên tục hệ thống quản lý chất lượng theo ISO 9001:2008; đánh giá nội bộ hệ thống quản lý chất lượng;

các nguyên tắc về quản lý chất lượng trong hành chính công. Những thông tin thu thập được từ khóa tập huấn này góp phần cho Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An thực hiện tốt hơn quy trình cấp phép tu bổ di tích khu cải cách thủ tục hành chính, minh bạch hóa công tác cấp phép tu bổ♣

Nghiệm thu hoàn thành và đưa vào sử dụng công trình Tu bổ nhà số 05 Nguyễn Thái Học - phường Minh An - thành phố Hội An

Thân Danh

Sau gần 05 tháng thi công, ngày 10/10/2014, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An phối hợp cùng các ban ngành trên địa bàn Thành phố, UBND phường Minh An cùng đại diện chủ di tích nhà số 05 Nguyễn Thái Học tiến hành nghiệm thu hoàn thành và đưa vào sử dụng công trình Tu bổ nhà số 05 Nguyễn Thái Học - phường Minh An. Di tích này được tu bổ kịp thời để tránh nguy cơ sụp đổ cho di tích, gây mất an toàn tại khu vực, đồng thời cũng góp phần gìn giữ, bảo tồn, phát huy giá trị di tích tại khu Phố cổ Hội An. Tổng kinh phí tu bổ công trình khoảng 01 tỷ, 300 triệu đồng từ nguồn vốn hỗ trợ tu bổ di tích tư nhân - tập thể của tỉnh Quảng Nam và thành phố Hội An theo Dự án tu bổ khẩn cấp các di tích có nguy cơ sụp đổ, tỷ lệ hỗ trợ: 45% toàn bộ công trình; vốn của chủ di tích: 55% từ nguồn cho vay của ngân sách tỉnh Quảng Nam♣

Đón tiếp và làm việc với Đoàn khách Đức

Văn Vĩnh

Ngày 13/10/2014, Ông Nguyễn Chí Trung - Giám đốc Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã có buổi đón tiếp và làm việc với đoàn khách quốc tịch Đức của Công ty cổ phần lễ hành HG tại Đà Nẵng. Các thành viên trong đoàn đã được lãnh đạo Trung tâm đã giới thiệu về văn hóa, lịch sử, kiến trúc Hội An cũng như các giải pháp bảo tồn khu phố cổ Hội An trước các tác động tiêu cực của con người, của như lũ lụt, mối mọt... Đây là cơ hội để Trung tâm quảng bá hình ảnh di sản văn hóa Hội An và kết nối thêm các nguồn khách đến với Hội An♣

Hội thảo Xây dựng chiến lược quảng bá di sản thế giới

Văn Vĩnh

Trong khuôn khổ của hoạt động xúc tiến thông tin, quảng bá Di sản Thế giới ở Việt Nam, Văn phòng UNESCO phối hợp với cục Di sản Văn hóa, Câu lạc bộ các Di sản Thế giới tại Việt Nam tổ chức Hội thảo “Xây dựng chiến lược quảng bá Di sản thế giới”, và *Trung bày ảnh khám phá Di sản thế giới* tại Khu trung tâm Hoàng thành Thăng Long - Hà Nội. Chương trình diễn ra từ ngày 16-18/10/2014 với sự tham dự của 8 khu di sản trong đó có khu Di sản Hội An với các hoạt động giới thiệu, hướng dẫn lắp đặt Trưng bày ảnh Khám phá Di sản Thế giới, hội thảo Xây dựng chiến lược quảng bá Di sản Thế giới♣

Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An tổ chức lễ kỷ niệm 84 năm ngày thành lập Hội Liên Hiệp Phụ nữ Việt Nam (20/10/1930 - 20/10/2014)

Ngọc Hương

Trong không khí phấn khởi và tự hào của phụ nữ cả nước kỷ niệm 84 năm ngày thành lập Hội liên hiệp Phụ nữ Việt Nam (20/10/1930 - 20/10/2014). Vào ngày 17/10/2014, Tổ nữ công thuộc Công Đoàn Trung tâm quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã đến thăm hỏi và tặng quà cho các cụ già neo đơn tại Hội Chữ thập đỏ thành phố Hội An. Ngày 20/10/2014 tại hội trường Trung tâm đã tổ chức buổi sinh hoạt truyền thống chào mừng ngày phụ nữ Việt Nam (20/10). Buổi sinh hoạt diễn ra trong không khí vui tươi, ấm cúng, trao đổi tâm tư tình cảm giữa chị em với nhau. Qua đó, cùng nhau phấn đấu xây dựng cơ quan ngày càng vững mạnh hơn. Cũng trong dịp này Trung tâm trao tặng cho mỗi chị, em những phần quà chúc mừng. Đây cũng là hoạt động được Công đoàn Trung tâm quan tâm tổ chức thường niên cho các chị, em phụ nữ trong cơ quan♠

Chống mối cho 4 di tích vùng ven

Trung Hưng

Ngày 28/10 vừa qua, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã phối hợp với các ban ngành trên địa bàn thành phố tiến hành bàn giao mặt bằng để thi công chống mối bao gồm các Di tích: Chùa Hải Tạng - xã Tân Hiệp, Đình An Mỹ- phường Cẩm

Châu, Đình Thanh Hà - phường Thanh Hà và Miếu Ngũ Hành - phường Cẩm Phô - Thành phố Hội An với tổng kinh phí 106.675.000 đồng từ nguồn vốn hỗ trợ trùng tu di tích đợt 2 năm 2014. Đơn vị thi công là Công ty Cổ phần Khử trùng Việt Nam chi nhánh tại Đà Nẵng sử dụng công nghệ chống mối Exterra, đây là công nghệ mới hạn chế tối đa mức ô nhiễm môi trường và đạt hiệu quả nhằm hạn chế thấp nhất sự xuống cấp của di tích do mối và côn trùng xâm hại công trình♠

Lễ cúng cầu an - cầu bồi bãi biển Cửa Đại

Lệ Xuân

Trọng những ngày gần đây, tình hình sạt lở bãi biển Cửa Đại - phường Cửa Đại - Hội An ngày càng nghiêm trọng, làm ảnh hưởng đến cuộc sống, tâm lý của người dân địa phương cũng như một số doanh nghiệp ven biển trên địa phận Phường.

Trước tình hình đó, thể theo nguyện vọng của bà con địa phương, Hội Người cao tuổi cùng với nhân dân phường Cửa Đại đứng ra tổ chức lễ cúng cầu an, cầu siêu, tại bãi tắm Cửa Đại.

Lễ cầu an được diễn ra trong 03 ngày, từ ngày mùng 08/9 đến mùng 10/9 năm Giáp Ngọ (31/10/2014 - 02/11/2014), với nhiều chương trình, hoạt động. Ngày đầu tiên là lễ nghinh thần về nơi cúng tế và lễ cầu kinh, cầu siêu cho các cho các linh hồn tử nạn và các chiến sĩ hy sinh trên biển từ trước tới nay.

Sáng ngày thứ hai, buổi sáng là lễ tế âm linh, tế Thần Nam Hải và các vị Thần liên quan đến biển cả, đất đai..., buổi chiều là hoạt động diễn xướng bả trạo, do đội chèo bả trạo của địa phương thực hiện, buổi tối Ban tổ chức có mời đoàn hát tuồng của Tam Kỳ về biểu diễn. Ngày 02/11/2014, là ngày kết thúc của lễ cúng cầu an, với biểu diễn hát tuồng vào buổi sáng và lễ cúng thập nhị cô hồn, đốt áo giấy, bài vị, văn tế, đồng thời bẻ mặc lễ cúng vào buổi chiều.

Theo như tín ngưỡng tâm linh của người dân địa phương, qua lễ cúng cầu an này, người dân cầu mong cho bãi biển bồi, mưa thuận gió hòa để mọi người được cuộc sống bình yên. Vì thế, qua lễ cúng này, ít nhiều làm cho tâm lý của người dân được ổn định, vững tin hơn và họ cũng hy vọng rằng bãi biển Cửa Đại sẽ được bồi lại trong nay mai♠

**Bàn giao mặt bằng thi công
tu bổ nhà số 13 Hoàng Văn
Thụ - Hội An
Trung Hưng**

Ngày 04/11/2014, Ban Quản lý dự án Tu bổ khẩn cấp các di tích có nguy cơ sụp đổ đã phối hợp với các ban ngành trên địa bàn thành phố tiến hành bàn giao mặt bằng để thi công tu bổ công trình nhà số 13 Hoàng Văn Thụ - phường Minh An với tổng kinh phí đầu tư là: 599.887.000 đồng. Nguồn vốn của Nhà nước hỗ trợ tu bổ di tích này là 45% và vốn đóng góp của chủ di tích 55%. Đây là di tích kiến trúc

nghệ thuật có giá trị loại II được tu bổ nhằm kịp thời hạn chế tình trạng xuống cấp của các di tích có giá trị, góp phần bảo tồn vững chắc Di sản Văn hóa Hội An♠

**Trung bày ảnh “Di sản kiến
trúc đô thị Hội An”**

Hoàng Huân

Nhằm chào mừng ngày “Đô thị Việt Nam - 8/11” và ngày “Di sản văn hóa Việt Nam - 23/11”, từ ngày 4 đến ngày 10/11/2014 Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An tổ chức trưng bày ảnh với chủ đề “**Di sản kiến trúc đô thị Hội An**” tại Bảo tàng Hội An số 10B Trần Hưng Đạo, thành phố Hội An. Với hơn 40 tấm ảnh được chọn lựa trưng bày nhằm giới thiệu một phần những bóng dáng đô thị Hội An xưa - nay rêu phong, trầm mặc và dân dã đời thường. Ban tổ chức hi vọng có thể làm hài lòng tâm tình mến yêu Hội An của đông đảo bà con nhân dân gần xa cũng như khách du lịch vốn từ lâu nặng lòng ưu tư với mảnh đất Phố Hội An♠

**Hiển tặng hiện vật về
lịch sử cách mạng**

Công Trung

Sáng ngày 13/11/2014 Trung tâm QLBT Di sản văn hóa Hội An đã tiếp nhận 04 hiện vật cách mạng liên quan đến Nhà lao Hội An do cô Phạm Thị Thu ở Hội An và cô Lê Thị Bốn ở Đại Lộc hiến tặng. Đây là các vật dụng,

trang phục do các nữ tù nhân thêu may, sử dụng trong lúc bị giam cầm ở Nhà Lao Hội An.

Đây là những hiện vật có giá trị gắn liền với sinh hoạt thường nhật của tù nhân tại Nhà lao Hội An trước năm 1975 cần được bảo quản, xác minh lập hồ sơ để trưng bày tại khu Di tích Nhà lao Hội An nhằm phát huy giá trị Di tích Nhà lao, góp phần giáo dục truyền thống yêu nước, lịch sử đấu tranh cách mạng cho thế hệ sau♣

**Quyết định Ban hành Danh
mục cây cổ thụ được bảo vệ trên
địa bàn Thành phố**

Tú Anh

Ngày 14/11/2014, UBND thành phố ban hành quyết định số 2627/QĐ-UBND về phê duyệt danh mục 46 cây cổ thụ được bảo vệ trên địa bàn thành phố, trong đó 36 cây thuộc khu vực I, IIA, IIB phố cổ và 10 cây ngoài khu vực phố cổ. Các loài cây nằm trong danh sách gồm: muồng hoa đào, đa, vông đồng, me, thị, bồ đề, xà cừ, chân chim, sanh, sộp, gáo. Các cây cổ thụ này, không chỉ có giá trị về mặt cảnh quan, môi trường mà còn có giá trị cao về văn hóa, lịch sử. Đây cũng là biện pháp tránh các nguy cơ xâm hại đến cây, đồng thời tạo cơ sở pháp lý cho việc bảo tồn, phát huy giá trị cây cổ thụ phục vụ cho tham quan du lịch và thực hiện mục tiêu xây dựng thành phố Hội An sinh thái, văn hóa, du lịch♣

**Thông nhất chủ trương tổ
chức cuộc thi sáng tác mẫu biểu
trưng (logo) Cù Lao Chàm.**

Tú Anh

Thực hiện sự chỉ đạo của UBND thành phố Hội An về thực hiện “đề xuất logo và slogan Cù Lao Chàm” thuộc *Chương trình phát triển du lịch xã Tân Hiệp từ nay đến cuối năm 2015, định hướng đến năm 2020*. Nhằm tôn vinh những giá trị văn hoá, tài nguyên thiên nhiên Cù Lao Chàm, đồng thời giới thiệu, tuyên truyền và quảng bá du lịch cho Cù Lao Chàm trong nước và quốc tế.

Ngày 03/10/2014, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã ban hành tờ trình số 698/TTr-DSVH trình UBND Thành phố về việc xin tổ chức cuộc thi sáng tác mẫu biểu trưng (logo) Cù Lao Chàm nhằm tạo được mẫu logo mới, xứng tầm và phù hợp hơn. Dự kiến công bố kết quả vào dịp kỷ niệm 6 năm ngày được công nhận là Khu dự trữ sinh quyển thế giới.

Ngày 21/11/2014, UBND Thành phố đã ban hành công văn số 3440/UBND về tổ chức cuộc thi sáng tác mẫu biểu trưng (logo) Cù Lao Chàm. Xét thấy việc tổ chức cuộc thi là hoạt động có ý nghĩa thiết thực đã được đề ra trong nội dung *Chương trình phát triển du lịch xã Tân Hiệp từ nay đến cuối năm 2015*, UBND Thành phố thống nhất chủ trương tổ chức cuộc thi sáng tác mẫu biểu trưng (logo) Cù Lao Chàm♣

Giao lưu gặp mặt Ngày Di sản Văn hóa Việt Nam (23/11)

Ngọc Hương

Ngày 21/11/2014, tại Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội, Hội Di sản Văn hóa Quảng Nam phối hợp với Trung tâm Quản lý Di tích và Danh thắng Quảng Nam; Ban Quản lý Di tích và Du lịch Mỹ Sơn; Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An tổ chức buổi Giao lưu gặp mặt Ngày Di sản Văn hóa Việt Nam (23/11). Tham dự buổi giao lưu có các cơ quan, ban ngành tỉnh Quảng Nam, thành phố Hội An, cùng các công ty xây dựng, các cộng tác viên gắn bó nhiều năm với trong công tác quản lý bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa tỉnh Quảng Nam. Đây là hoạt động diễn ra thường niên giữa những người làm công tác quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa tại Mỹ Sơn, Hội An và Quảng Nam, cũng là dịp sum họp để cùng nhau gặp gỡ, giao lưu lẫn nhau, tạo thêm mối tình đoàn kết, gắn bó, cùng nhau đồng hành trên con đường sự nghiệp quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An, Mỹ Sơn nói riêng, tỉnh Quảng Nam nói chung♠

Tổ chức giao lưu nghề thủ công mỹ nghệ thành phố Hội An - thành phố Gwangju Hàn Quốc lần thứ I - 2014.

Tú Anh

Nhằm góp phần quảng bá, giới thiệu văn hoá nghề và sản phẩm thủ công truyền thống của Hội An và thành phố Gwangju Hàn Quốc đến với

du khách trong và ngoài nước. Xây dựng mối quan hệ giao lưu, hợp tác văn hoá nghệ thuật, nghệ nhân, thợ thủ công mỹ nghệ giữa hai thành phố.

Từ ngày 01/12 đến 05/12, thành phố Hội An sẽ tổ chức chương trình giao lưu, hợp tác phát triển nghề thủ công mỹ nghệ Hội An - Hàn Quốc. Các nội dung giao lưu bao gồm: tổ chức các gian hàng trưng bày, giới thiệu nghề thủ công mỹ nghệ của Hội An và Hàn Quốc, trình diễn nghề, Hội thảo về sản xuất, phát triển ngành hàng thủ công mỹ nghệ dành cho người khuyết tật, ký kết Biên bản ghi nhớ hợp tác giữa nghề thủ công mỹ nghệ Hội An - Hàn Quốc. Các ngành nghề thủ công của Hội An: đèn lồng, gốm Thanh Hà, mộc Kim Bồng, tre ghép mỹ nghệ và đan lá dừa Cẩm Thanh sẽ tham gia giao lưu lần này. Đây là một trong các hoạt động chào mừng 15 năm đô thị cổ Hội An được công nhận di sản văn hóa thế giới♠

Tổ chức triển lãm ảnh “Hội An, Ngày ấy - Bây giờ” nhân ngày Di sản Văn hóa Việt Nam 23/11

Ngọc Trân

Chào mừng ngày “Di sản văn hóa Việt Nam - 23/11” và kỷ niệm 15 năm ngày Đô thị cổ Hội An được công nhận là Di sản Văn hóa Thế giới (04/12/1999 - 04/12/2014), được sự thống nhất của UBND thành phố Hội An, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa tổ chức trưng bày ảnh với chủ đề “Hội An, Ngày ấy - Bây giờ” từ ngày 21/11 đến ngày 05/12/2014, tại

sân Bảo tàng Hội An (số 10B Trần Hưng Đạo, thành phố Hội An).

Với hơn 50 tấm ảnh được chọn lựa trưng bày, triển lãm nhằm giúp cho du khách, người dân Hội An hiểu sâu hơn về những giá trị của Di sản văn hóa Hội An và đặc biệt có cơ hội được thấy, hoài niệm lại từ một số hình ảnh về Hội An những năm trước đây - “Ngày ấy”, đối sánh với Hội An hiện nay - “Bây giờ” trong quá trình của sự nghiệp bảo tồn, giữ gìn, phát huy Di sản văn hóa Hội An gắn với phát triển kinh tế, văn hóa, du lịch của Đảng bộ, chính quyền, nhân dân Hội An♣

Kiểm kê khoa học di sản văn hóa phi vật thể nghề y truyền thống ở Hội An

Lê Xuân

Nằm trong chương trình kiểm kê khoa học di sản văn hóa phi vật thể nghề truyền thống ở Hội An theo sự chỉ đạo của Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch tỉnh Quảng Nam và sự thống nhất của UBND thành phố Hội An.

Vừa qua, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã thực hiện kiểm kê một số nghề truyền thống tiêu biểu ở Cù Lao Chàm. Trong thời gian tới, Trung tâm sẽ tổ chức kiểm kê khoa học di sản văn hóa phi vật thể nghề y truyền thống ở Hội An.

Nghề y ở Hội An là một nghề có truyền thống lâu đời, được lưu truyền qua nhiều thế hệ cư dân và giữ vai trò rất quan trọng đối với thương cảng Hội An trong quá khứ cũng như hiện tại.

Do đó, việc kiểm kê để nhận diện di sản văn hóa nghề y truyền thống là hết sức cần thiết. Đợt kiểm kê lần này nhằm làm rõ thêm thông tin cũng như bổ sung thêm tư liệu nhằm phục vụ cho việc thành lập Bảo tàng nghề y truyền thống ở Hội An trong thời gian tới♣

Tiếp và làm việc đoàn Ban quản lý Di sản Văn hóa Vatphu - Lào

Văn Vĩnh

Ngày 24/11/2014 vừa qua, Lãnh đạo Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã có buổi đón tiếp và làm việc với Ban quản lý Di sản Văn hóa Vatphu - Lào.

Tại buổi làm việc, ông Nguyễn Chí Trung - Giám đốc Trung tâm đã chia sẻ với phía bạn Lào những kinh nghiệm cũng như những khó khăn thách thức trong quá trình quản lý và bảo tồn di sản văn hóa tại Hội An. Đại diện Ban quản lý Di sản Văn hóa Vatphu đánh giá cao những nỗ lực trong công tác quản lý, bảo tồn di sản của chính quyền Hội An nói chung, Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An nói riêng và mong muốn thắt chặt hơn nữa mối quan hệ hợp tác hữu nghị giữa hai bên trong thời gian tới♣

Triển lãm ảnh nghệ thuật "Di sản Việt Nam 2014"

Tú Anh

Từ 2/12/2014 đến 2/3/2015, triển lãm ảnh nghệ thuật "Di sản Việt Nam

2014” được tổ chức tại Làng Lụa Hội An. Cuộc thi ảnh nghệ thuật “*Di sản Việt Nam 2014*” do Tạp chí Vietnam Heritage và hãng sản xuất máy ảnh Canon tổ chức.

Sau 4 tháng phát động, cuộc thi ảnh “*Di sản Việt Nam 2014*” đã nhận được 4.402 tác phẩm của 477 tác giả tham gia dự thi. Ban tổ chức đã chọn ra 100 bức ảnh đẹp nhất để triển lãm trên khắp Việt Nam♠

Kết quả khảo sát phòng chống lụt bão trong khu phố cổ năm 2014

Quỳnh Phương

Thực hiện chủ trương của UBND thành phố Hội An về công tác phòng chống lụt bão các di tích trong khu phố cổ năm 2014, qua thống kê danh sách các di tích có nguy cơ sụp đổ trong khu phố cổ, Trung tâm Quản lý bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã tiến hành khảo sát và kết quả cụ thể như sau:

Tổng số di tích xuống cấp trong khu phố cổ hiện nay là 66 di tích, trong đó 18 di tích xuống cấp nhẹ, 48 di tích xuống cấp nặng. Qua kết quả khảo sát trên Trung tâm đã hỗ trợ chống đỡ 06 di tích và 09 di tích đề nghị chống đỡ và cam kết di dời khi có tình huống xấu xảy ra. Đây là công tác được Trung tâm chú trọng và triển khai thực hiện hàng năm nhất là trước mùa mưa bão♠

Công tác cấp phép, kiểm tra giám sát tu bổ di tích trong khu phố cổ năm 2014

Quỳnh Phương

Từ đầu năm 2014 đến nay Phòng Quản lý Tu bổ Khu phố cổ thuộc Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã tiến hành tham mưu cấp phép cho các di tích trong khu phố cổ như sau: Phòng đã tiếp nhận 268 lượt hồ sơ xin phép xây dựng trong khu phố cổ. Qua kiểm tra, khảo sát và xem xét hồ sơ, Phòng đã giải quyết cấp phép 226 hồ sơ (*Khu vực I: 68, Khu vực IIA: 75, Khu vực IIB: 83*); Đã hướng dẫn và gửi lại hồ sơ cho công dân 35 hồ sơ (*Khu vực I: 12, Khu vực IIA: 9, Khu vực IIB: 14*).

Nhìn chung, công tác kiểm tra, giám sát xây dựng trong Khu phố cổ đã có sự chuyển biến rõ rệt, thực tế cho thấy từ đầu năm đến nay không có trường hợp nào sai phạm nghiêm trọng dẫn đến xử phạt vi phạm hành chính♠

Đưa vào sử dụng hệ thống trả lời tự động thông tin kết quả xử lý hồ sơ của công dân tại Bộ phận Tiếp nhận và giao trả hồ sơ thành phố

Tú Anh

UBND TP. Hội An vừa đầu tư đưa vào sử dụng hệ thống trả lời tự động thông tin kết quả xử lý hồ sơ của công dân tại Bộ phận Tiếp nhận và giao trả hồ sơ thành phố.

Qua đó, tổ chức, cá nhân nào muốn tìm hiểu kết quả Hồ sơ của mình đã nộp tại Bộ phận Tiếp nhận và giao trả hồ sơ thì không cần phải đến trụ sở

Bộ phận Tiếp nhận & giao trả hồ sơ (số 02 Hoàng Diệu, Hội An) mà chỉ cần gọi đến số điện thoại 05103.666 666, hệ thống sẽ hướng dẫn và trả lời tự động thông tin cần biết.

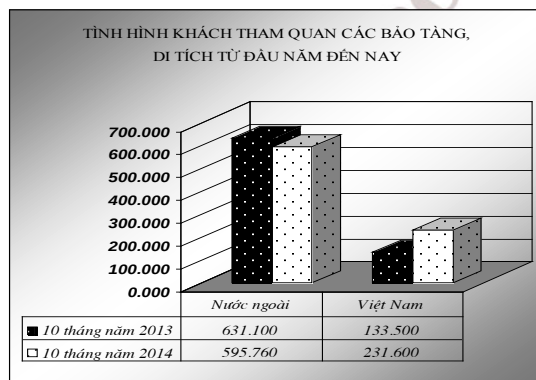
Chi phí tra cứu được tính như sau: gọi đến từ điện thoại cố định là 200đồng/phút, gọi đến từ điện thoại di động tối đa là 1.800đồng/phút (tùy theo mạng) ♠

Tình hình khách tham quan tại các Bảo tàng, Di tích từ đầu năm đến nay

Lệ Phương

Từ đầu năm đến nay, tại các điểm Bảo tàng, Di tích trực thuộc Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã đón số lượng khách trong và ngoài nước đến tham quan, cụ thể như sau:

- Nước ngoài: 595.760 lượt khách
- Việt Nam: 231.600 lượt khách

Như vậy, lượng khách nước ngoài năm nay tuy có giảm hơn năm 2013 nhưng so về mặt bằng chung thì lượng khách năm nay lại tăng 62.760 lượt

khách so với cùng kỳ năm ngoái. Dự kiến từ nay đến cuối năm, các bảo tàng di tích sẽ đón khoảng 163.000 lượt khách nữa đến tham quan ♠

Hội An nằm trong danh sách 10 địa điểm du lịch có nhiều khách sạn tốt nhất, điểm đến hoàn hảo cho khách du lịch năm 2015

Tú Anh

Dựa theo đánh giá của 7 triệu khách du lịch toàn cầu, trang mạng du lịch uy tín nhất thế giới Agoda.com vừa bình chọn Hội An nằm trong danh sách 10 địa điểm du lịch có nhiều khách sạn tốt nhất, điểm đến hoàn hảo cho khách du lịch năm 2015. Hội An nhận được nhiều bình chọn nhờ giá phòng hợp lý và gần các danh thắng đẹp. Thành phố hiện có 229 cơ sở lưu trú với 5.054 phòng ♠

Quyết định thành lập Đội Kiểm tra liên ngành về hoạt động thương mại - dịch vụ - du lịch

Tú Anh

Nhằm củng cố và tăng cường công tác kiểm tra, quản lý hoạt động kinh doanh lĩnh vực thương mại - dịch vụ - du lịch trên địa bàn thành phố, UBND thành phố vừa ban hành Quyết định thành lập Đội Kiểm tra liên ngành về hoạt động thương mại - dịch vụ - du lịch. Đội có nhiệm vụ lập kế hoạch cụ thể, tiến hành kiểm tra thường xuyên tình hình hoạt động và chấp hành quy định của các tổ chức, cá nhân đang hoạt động kinh doanh lĩnh vực thương

mại – dịch vụ - du lịch trên, nếu phát hiện các trường hợp vi phạm thì lập biên bản và trình cấp có thẩm quyền xem xét, xử lý theo đúng quy định pháp luật♣

Ủng hộ quỹ người già Cô đơn năm 2014

Lệ Phương

Hưởng ứng Chỉ thị 05-CT/TV ngày 16/6/2001 và Thông tri số 10-TT/TV ngày 13/8/2007 của Ban Thường vụ Thành uỷ về việc vận động cán bộ Công nhân viên và người lao động trong các cơ quan, đơn vị hành chính sự nghiệp, các đoàn thể, các công ty xí nghiệp, doanh nghiệp, các tổ chức kinh tế - xã hội trên địa bàn thành phố Hội An thường xuyên tiết kiệm, ủng hộ đóng góp quỹ nuôi dưỡng người già cô đơn không nơi nương tựa đang được nuôi dưỡng tại Hội Chữ thập đỏ thành phố Hội An và các đối tượng gặp hoàn cảnh khó khăn, đột xuất ở các địa phương, đơn vị.

Toàn thể cán bộ công nhân viên Trung tâm Quản lý Bảo tồn Di sản Văn hoá Hội An bằng tấm lòng nhân ái đã đóng góp số tiền là: 1.770.000 đ vào quỹ để nuôi dưỡng người già cô đơn và cứu trợ những đối tượng đang gặp khó khăn ở các địa phương♣

Hội An lọt vào Top 25 điểm đến được yêu thích nhất Châu Á năm 2014

Ngọc Hương

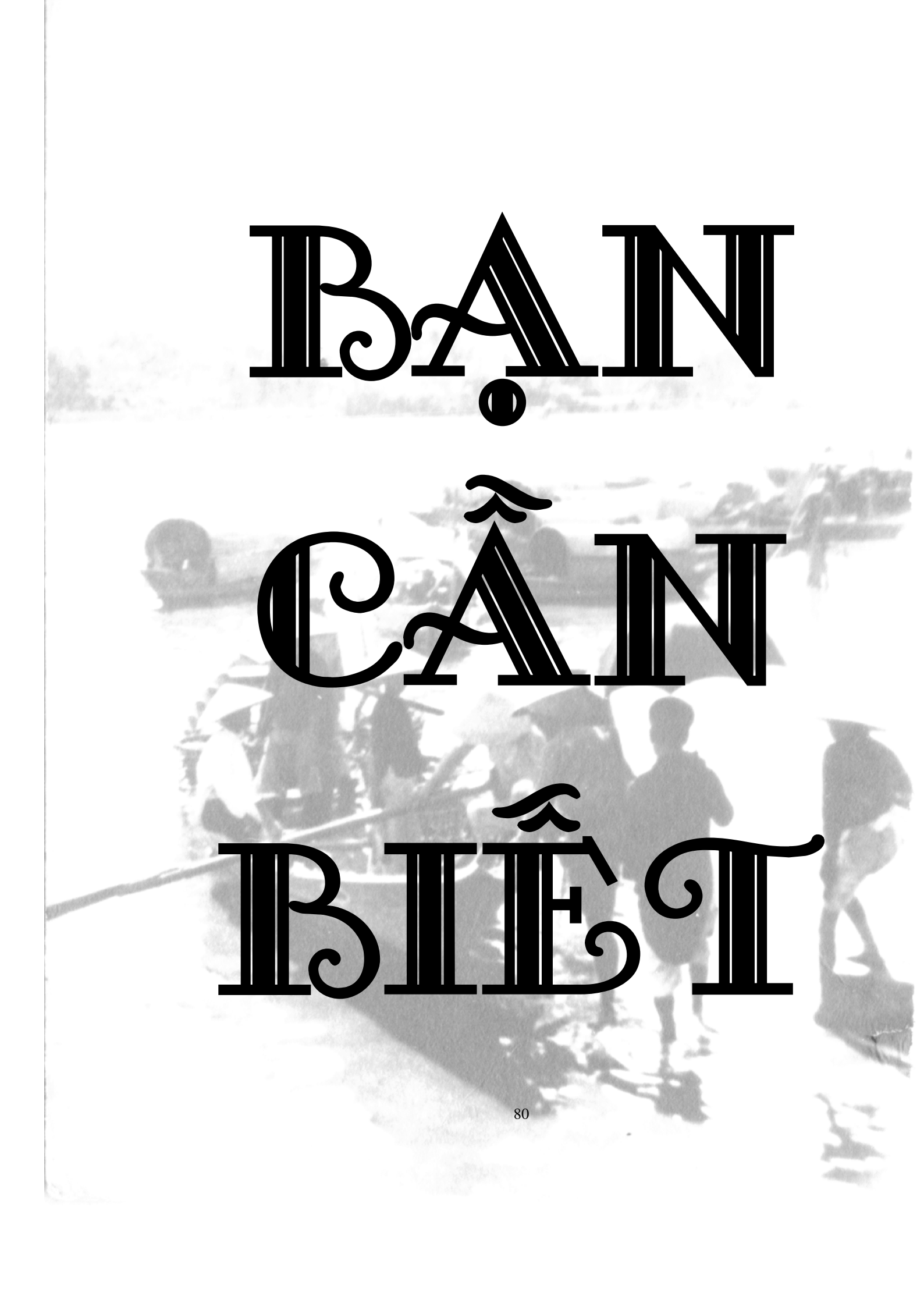
Vừa qua, trang website du lịch lớn nhất thế giới TripAdvisor đã xếp Hội

An ở vị trí thứ 14 trong Top 25 điểm đến Châu Á được du khách yêu thích nhất năm 2014.

Viết về Hội An, TripAdvisor miêu tả: Thành phố nằm trên dải bờ biển miền Trung Việt Nam này là một hình mẫu được bảo tồn tốt của một thương cảng quan trọng của Đông Nam Á từ thế kỷ 15-19. Từng là điểm dừng chân phổ biến đối với khách du lịch ba lô, giờ đây phố cổ Hội An ngày càng trở nên nổi tiếng với khách du lịch quốc tế. Vào ngày 14 âm lịch hàng tháng, thành phố này sẽ thay đèn điện bằng những chiếc đèn lồng truyền thống đầy màu sắc. Du khách không nên bỏ qua các thắng cảnh nổi tiếng của Hội An như Chùa Cầu và Chùa Ông. Hãy để những thợ may lành nghề của phố cổ may đo cho bạn một vài bộ đồ đặt hàng riêng để làm quà lưu niệm trước khi rời khỏi vùng đất đáng nhớ này.

Ngoài phố cổ Hội An, Việt Nam còn có 2 điểm đến khác lọt vào danh sách này là Hà Nội xếp vị trí 2 và thành phố Hồ Chí Minh vị trí 9.

Đứng đầu Top 25 điểm đến Châu Á được yêu thích nhất năm 2014 do độc giả TripAdvisor bình chọn là Bắc Kinh (*Trung Quốc*). Những địa danh còn lại lọt vào Top 10 là: Hà Nội (*Việt Nam*), Siêm Riệp (*Campuchia*), Thượng Hải (*Trung Quốc*), Băng Cốc (*Thái Lan*); Chiang Mai (*Thái Lan*); Hồng Kông; Ubud (*Indonesia*); TP HCM (*Việt Nam*); Kathmandu (*Nepal*)♣

BẠN CẦN BIẾT

15 SỰ KIỆN VĂN HÓA TIÊU BIỂU TRONG 15 NĂM QUA Ở HỘI AN

Lê Thị Ngọc Hương

Ngày 4/12/1999, Đô thị cổ Hội An được Ủy ban Di sản thế giới thuộc UNESCO công nhận là Di sản Văn hóa Thế giới. So với chặng đường dài hàng ngàn năm hình thành và phát triển của vùng đất Hội An, hàng trăm năm của Đô thị cổ Hội An thì có lẽ 15 năm qua kể từ khi được công nhận di sản văn hóa thế giới là khoảng thời gian không dài. Thế nhưng trong khoảng thời gian ngắn ngủi ấy, có biết bao biến chuyển, biết bao sự kiện đã diễn ra trên mảnh đất hiền hòa, cổ kính, đô thị cổ Hội An thân yêu của chúng ta.

Chúng ta cùng điểm lại những sự kiện văn hóa tiêu biểu trong chặng đường 15 năm ghi dấu khi Đô thị cổ Hội An được cả thế giới biết đến, một Di sản Văn hóa của nhân loại vẫn đang được giữ gìn, bảo tồn một cách hoàn hảo.

1. UNESCO công nhận Đô thị cổ Hội An - Di sản thế giới

Từ năm 1997, ý tưởng lập hồ sơ đề nghị xếp hạng Di sản Thế giới cho Đô

thị cổ Hội An đã được hình thành và với sự hướng dẫn của Cục Di sản, của các nhà khoa học ở Trung ương, Tỉnh, Bộ phận Quản lý Di tích thuộc phòng Văn hóa Thông tin Hội An đã đảm nhận việc chuẩn bị và lập hồ sơ. Tháng 1/1999, UNESCO cử phái viên - ông Nikom đến kiểm tra, đánh giá hồ sơ đề nghị công nhận Đô thị cổ Hội An là Di sản thế giới. Ông đã đánh giá cao sau khi đi thị sát Phố cổ, ông nhận xét: *“Không nghi ngờ gì nữa, Hội An đã có sự chuẩn bị từ lâu rồi. Đã làm được nhiều việc ngoài sức tưởng tượng của UNESCO”*. Và đến ngày 1/12/1999, khi vừa mới nghe tin Hội An đã được Hội đồng Di sản thế giới chấp thuận ghi vào danh mục Di sản thế giới, từng đoàn người, xe với cờ hoa, biểu ngữ đã đổ ra đường chào mừng.

Ngày 04/12/1999 là ngày chính thức Hội An được vinh danh trên danh mục di sản thế giới. Từ đó đến nay đã trải qua chặng đường 15 năm bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An, mặc dù còn nhiều điểm chưa thật sự hoàn hảo, chưa thật sự hài lòng

nhưng những thành quả, những nỗ lực trong chặng đường 15 năm là rất đáng phần khởi và tự hào.

2. Đêm phố cổ

Đêm phố cổ được tổ chức thử nghiệm lần đầu tiên vào ngày 08/9/1998, sau 16 năm thực hiện (1998 - 2014), với việc xây dựng không gian văn hóa truyền thống, nhiều hoạt động ấn tượng như: Chợ đêm, bài chòi, thả hoa đăng trên sông, âm nhạc đường phố, các trò chơi dân gian, ẩm thực... Đêm phố cổ thực sự đã trở thành thương phẩm, điểm đến hấp dẫn, độc đáo của Hội An. 16 năm qua, có hơn 200 Đêm phố cổ đã được tổ chức định kỳ, hơn 50 Đêm phố cổ thu nhỏ phục vụ khách quốc tế và nội địa. Đêm phố cổ là đề tài khai thác, quảng bá cho du lịch Hội An nói riêng và Việt Nam nói chung.

3. Hội An được công nhận Anh hùng Lao động

Năm 2000, Cán bộ và nhân dân Hội An vinh dự được Nhà nước phong tặng danh hiệu "**Anh hùng Lao động trong thời kỳ đổi mới**" theo quyết định số 349KT/CTN ngày 24-8-2000, đã có thành tích đặc biệt xuất sắc trong thời kỳ đổi mới (1989 - 1999) góp phần vào sự nghiệp xây dựng Chủ nghĩa xã hội và bảo vệ tổ quốc. Ngoài ra trong

đợt này còn có 3 đơn vị và 1 cá nhân được phong tặng danh hiệu này.

4. Văn phòng UNESCO Châu Á Thái Bình Dương tặng Giải thưởng Kiệt xuất về bảo tồn Di sản Văn hóa thế giới Khu phố cổ Hội An cho chính quyền và một số cá nhân xuất sắc

Đây là giải thưởng được UNESCO trao tặng vào năm 2001 nhằm tôn vinh những thành quả trong công tác quản lý bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Hội An trong thời gian qua. Trong lễ trong giải ông Richard Engelhardt - Cố vấn văn hóa khu vực Châu Á Thái Bình Dương phát biểu "*... Thời kỳ phục hưng của Hội An có thể được coi là sự thành công trong công tác bảo tồn di sản địa phương, trong việc sử dụng truyền thống văn hóa, kỹ năng và những sản phẩm địa phương, như là nền tảng cho sự phát triển kinh tế và xã hội. Hôm nay UNESCO chúc mừng những người dân Hội An - và tất cả những người đã ủng hộ họ - về tầm nhìn đã mang quá khứ vào tương lai và về sự cam kết các tiêu chuẩn kỹ thuật cao nhất của công tác bảo tồn Di sản. Kết quả này là cả sự tuyệt vời mẫu mực và chắc chắn rằng di sản văn hóa và cộng đồng dân cư của Di sản thế giới Khu phố cổ xinh đẹp này sẽ không bao giờ bị mất đi...*"

5. Phố dành cho người đi bộ và xe không động cơ

Năm 2004, sản phẩm “*Phố dành cho người đi bộ và xe không động cơ*” ra đời, phố cổ Hội An đã giữ được không gian yên tĩnh, êm đềm, thu hút du khách. Ngày nay phố dành cho người đi bộ và xe không động cơ đã thực sự là sản phẩm du lịch, sản phẩm văn hoá đặc trưng của Hội An góp phần rất lớn cho việc giới thiệu, quảng bá du lịch Hội An, và mang lại hiệu quả trong việc kinh doanh, buôn bán cho người dân trong khu phố cổ, cho các doanh nghiệp. Đêm phố cổ và “*Phố dành cho người đi bộ và xe không động cơ*” thực sự trở thành không gian tinh thần không thể thiếu đối với người dân Hội An và du khách trong và ngoài nước.

6. Lễ hội Giao lưu văn hóa Hội An - Nhật Bản:

Lễ hội Giao lưu văn hóa Hội An - Nhật Bản là sự kiện văn hóa đặc sắc được tổ chức thường niên từ năm 2003 tại thành phố Hội An, nhằm tăng cường mối quan hệ giao lưu, hợp tác giữa Việt Nam và Nhật Bản, qua đó giới thiệu, quảng bá những nét văn hóa truyền thống của hai dân tộc. Với nhiều hoạt động được tổ chức thường xuyên trong những kỳ lễ hội như trình diễn nghệ thuật và trưng bày sản phẩm thủ công mỹ nghệ Quảng Nam và Nhật

Bản, gấp giấy Nhật Bản, trò chơi dân gian Hội An và Nhật Bản, thư pháp thơ Haiku, chụp hình lưu niệm với áo Yukata, trình diễn nghệ thuật (*độc tấu, hòa tấu nhạc cụ dân tộc, múa dân gian, dân ca Quảng Nam, Nhật Bản*); trò chơi dân gian (*bài chòi, bịt mắt đập nổi*); sinh hoạt cộng đồng (diễu hành, múa Bon, múa trồng com, nhảy sạp)... Năm 2014 là năm đánh dấu 11 năm tổ chức lễ hội này, và cũng là lần đầu tiên lễ hội được tổ chức tại Nhật Bản nhằm kỷ niệm 41 năm thiết lập quan hệ ngoại giao giữa hai nước (1973-2014) và hưởng ứng Lễ hội Sakai - Nhật Bản lần thứ 41 năm 2014 (19/10/2014); đồng thời kỷ niệm 15 năm Đô thị cổ Hội An được UNESCO công nhận là Di sản Văn hóa Thế giới (1999 - 2014) và 5 năm Cù Lao Chàm được công nhận là Khu dự trữ sinh quyển Thế giới (2009 - 2014). Thông qua lễ hội, Hội An mong muốn giới thiệu tới người dân Nhật Bản và du khách quốc tế hình ảnh về vẻ đẹp của đất nước và con người Việt Nam cùng những thành tựu đã đạt được trong chặng đường 11 năm giao lưu, hợp tác giữa Hội An với các địa phương, tổ chức hữu nghị của Nhật Bản. Việc duy trì tổ chức lễ hội Giao lưu văn hóa Hội An - Nhật Bản hàng năm là minh chứng rõ nét cho mối quan hệ tốt đẹp không ngừng được củng cố và phát triển mạnh mẽ

trên tất cả các lĩnh vực giữa Việt Nam và Nhật Bản.

7. Lễ Hội Quảng Nam - Hành trình Di sản

Là một sự kiện văn hóa - du lịch lớn của Tỉnh Quảng Nam được tổ chức với nhiều hoạt động phong phú, sinh động nhằm tôn vinh những giá trị văn hóa đặc trưng và quảng bá sản phẩm du lịch Quảng Nam.

Các hoạt động của lễ hội tập trung chủ yếu tại các điểm du lịch lớn như Hội An, Mỹ Sơn, Cù Lao Chàm, hồ Phú Ninh... và các làng nghề truyền thống. Lễ Hội “*Quảng Nam - Hành trình di sản*” lần đầu tiên được tổ chức vào năm 2003, từ đó được tiếp nối tổ chức định kỳ 2 năm một lần vào các năm chẵn. Năm 2013 là năm đánh dấu lần thứ 5 tổ chức lễ hội này. Đây là dịp Hội An nói riêng Quảng Nam nói chung quảng bá, tái hiện các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, sản phẩm du lịch, làng nghề truyền thống... đến đông đảo bạn bè trong nước và quốc tế. Lễ hội cũng là nơi gặp gỡ, giao lưu của các nghệ sĩ, diễn viên, vận động viên... và đông đảo du khách đến từ nhiều nước trên thế giới.

8. Hội An được công nhận là Đô thị loại III và đi đầu trong cả nước về việc xây dựng và thực hiện thành công đề án Hội An Đô thị Văn hóa giai đoạn I

Đô thị cổ Hội An với các danh hiệu Di sản văn hóa thế giới, Hội An đã được UNESCO trao 4 giải thưởng về các lĩnh vực quản lý, bảo tồn và phát huy các giá trị di sản từ năm 1995 đến nay. Sau 5 năm thực hiện chương trình xây dựng thị xã văn hóa (2001-2005), vào ngày 16/8/2006 Bộ Văn hóa - Thông tin đã thẩm tra và công nhận Hội An là mô hình “*Đô thị văn hóa*” đầu tiên và điển hình của cả nước. Đây là vinh dự và tự hào của chính quyền và nhân dân thị xã Hội An (*nay là thành phố Hội An*) trong chặng đường hình thành và phát triển Đô thị Hội An.

9. Hội Nghị Bộ trưởng du lịch APEC diễn ra tại Hội An

Từ ngày 12 đến 19/10/2006 tại thị xã Hội An (*nay là thành phố Hội An*) - Tỉnh Quảng Nam đã diễn ra Phiên họp Nhóm Công tác Du lịch APEC lần thứ 29 và Hội nghị Bộ trưởng Du lịch APEC lần thứ 4.

Các quan chức cao cấp dự cuộc họp nhóm Công tác Du lịch APEC (TWG), diễn ra từ ngày 12 đến 14/10 đã đề xuất và triển khai thực hiện các dự án hợp tác du lịch APEC nhằm cụ thể hoá Hiến chương du lịch APEC đã được các Bộ trưởng du lịch thông qua tại Hội nghị lần thứ nhất, năm 2000 tại Hàn Quốc.

Hội nghị Bộ trưởng du lịch APEC được tổ chức trong 2 ngày 16 và 17/10, với chủ đề "*Thúc đẩy Hợp tác Du lịch APEC vì sự Thịnh vượng chung*".

Tại hội nghị này, các Bộ trưởng đã đề cập một số vấn đề liên quan trực tiếp đến hợp tác du lịch APEC như bảo đảm an toàn và an ninh cho du khách; vấn đề phát triển chính sách du lịch; xây dựng và phát triển cơ sở hạ tầng du lịch; tạo điều kiện đi lại thuận lợi trong khu vực; đẩy mạnh trao đổi thông tin về du lịch; bảo vệ môi trường du lịch; giữ gìn bản sắc văn hoá nhằm phát triển du lịch bền vững... Đặc biệt, hội nghị sẽ thông qua "*Tuyên bố Hội An về tăng cường hợp tác du lịch APEC*".

Cũng trong ngày 16/10, bên lề Hội nghị, Việt Nam đã có các cuộc gặp song phương với các đoàn: Nhật Bản, Hàn Quốc, Mehicô, Trung Quốc, Hoa Kỳ, Tổ chức Du lịch Thế giới (UNWTO)... Và ký kết văn kiện hợp tác song phương giữa Tổng cục Du lịch Việt Nam với lãnh đạo Du lịch các nước: Philippines, Trung Quốc, Nhật Bản... Trước đó, vào chiều ngày 15/10, Việt Nam đã có cuộc gặp song phương với đoàn Cộng hoà Liên bang Nga.

Tối ngày 16/10, tại khu giải trí Đồng Hiệp (*Hội An, Quảng Nam*), cũng đã khai mạc Hội chợ Du lịch APEC Việt Nam với chủ đề "*Liên kết*

thành viên APEC-VN 2006". Tham gia Hội chợ có 62 gian hàng và đại diện các hãng lữ hành du lịch lớn, các làng nghề tiêu biểu trong cả nước. Tại Hội chợ giới thiệu văn hoá ẩm thực vùng miền, triển lãm các làng nghề và giao lưu giữa 21 nền kinh tế. Chương trình giao lưu văn hoá "*Hội An - Đêm giao hoà*" để đón các Bộ trưởng, quan chức cao cấp về dự Hội nghị Bộ trưởng Du lịch APEC lần thứ 4 được tổ chức chu đáo. Chương trình nghệ thuật độc đáo của các loại hình nghệ thuật dân gian các vùng miền như: Hát múa dân gian Quảng Nam; Âm nhạc cung đình Huế; múa chèo Bình Thuận; Hát chèo Bắc bộ; tấu khèn Tây Bắc; múa cờ Bình Định... được diễn ra sôi nổi.

Ngày 17/10 đã chính thức diễn ra phiên họp toàn thể Hội nghị Bộ trưởng Du lịch APEC lần thứ 4. Việc tổ chức hội nghị này tạo điều kiện củng cố, tăng cường hợp tác song phương giữa Việt Nam với các nền kinh tế thành viên, tạo cơ sở khai thác tốt hơn nữa nguồn lực bên ngoài phục vụ phát triển du lịch. Đồng thời, đây cũng là dịp để quảng bá hình ảnh du lịch Quảng Nam "*Một điểm đến - hai di sản thế giới*" với các quan khách APEC.

10. Hội An được công nhận là Thành phố trực thuộc Tỉnh

Ngày 29/1/2008, thay mặt Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Tấn Dũng đã ký ban hành Nghị định thành lập thành phố Hội An thuộc tỉnh

Quảng Nam trên cơ sở toàn bộ diện tích tự nhiên, dân số và các đơn vị hành chính trực thuộc của thị xã Hội An.

11. Chung kết cuộc thi Hoa hậu Việt Nam diễn ra tại Hội An

Cuộc thi Hoa hậu Việt Nam 2008 là cuộc thi Hoa hậu Việt Nam lần thứ 11 và là lần kỷ niệm 20 năm do Báo Tiền Phong tổ chức. Cuộc thi diễn ra từ ngày 18 đến 31 tháng 8 năm 2008 tại Quảng trường sông Hoài, thành phố Hội An, tỉnh Quảng Nam với chủ đề "*Hoa hậu Việt Nam, An sinh Xã hội - Vì người nghèo 2008*". Cuộc thi có sự tham gia của 30 người đẹp đến từ khắp mọi miền trong cả nước được lựa chọn từ các cuộc thi chung khảo hai khu vực Bắc Nam. Người đẹp Trần Thị Thùy Dung, sinh năm 1990, đến từ thành phố Đà Nẵng đã đăng quang Hoa hậu Việt Nam 2008, tiếp đến là hai Á hậu Phan Hoàng Minh Thư (*đến từ Lâm Đồng*) và Nguyễn Thụy Vân (*đến từ Hà Nội*).

12. Cù lao Chàm - Hội An được UNESCO công nhận là Khu dự trữ sinh quyển thế giới

Cách đây tròn 5 năm ngày 26/5/2009, tại kỳ họp thứ 21 của Ủy ban Điều phối quốc tế chương trình con người và sinh quyển thế giới (MAB) diễn ra tại đảo Jeju (*Hàn Quốc*), Cù Lao Chàm - Hội An đã

chính thức được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên Hiệp quốc (UNESCO) công nhận là Khu Dự trữ Sinh quyển thế giới.

Khu Dự trữ Sinh quyển Cù Lao Chàm - Hội An có tổng diện tích gần 371 km², với 3 phân vùng chức năng: vùng lõi (*Khu bảo tồn biển Cù Lao Chàm*), vùng đệm (*vùng cửa sông Thu Bồn*) và vùng chuyển tiếp (*đô thị cổ Hội An*).

Cù Lao Chàm được đánh giá là một trong những khu vực có độ đa dạng sinh học vào loại cao nhất tại Việt Nam với hơn 300 loài san hô, thuộc 40 giống và 17 họ. Các thảm cỏ biển có 5 loài ở các vùng nước sâu từ 10 m trở lại. Quần đảo này có 97 loài thân mềm có liên hệ với các rạn san hô, thuộc 61 giống và 39 họ. Các loài tôm hùm quen thuộc được tìm thấy trên các rạn san hô, cùng với khoảng 270 loài cá rạn thuộc 105 giống, 40 họ. Không chỉ nổi bật với hệ sinh thái biển đa dạng và phong phú, cảnh quan hoang sơ độc đáo, Cù lao Chàm còn được biết đến như một địa chỉ văn hóa lịch sử nổi tiếng với các di tích, công trình kiến trúc cổ thuộc các nền văn hóa Sa Huỳnh, Chăm Pa, Đại Việt.

13. Di tích kiến trúc nghệ thuật Khu phố cổ Hội An được Thủ tướng Chính phủ công nhận là di tích cấp quốc gia đặc biệt

Khu phố cổ Hội An là biểu hiện vật thể nổi bật của sự kết hợp các nền văn hóa qua các thời kỳ trong một thương cảng quốc tế, là điển hình tiêu biểu về một cảng thị châu Á truyền thống được bảo tồn một cách hoàn hảo. Với hai tiêu chí trên UNESCO công nhận Khu phố cổ Hội An là Di sản Thế giới từ ngày 04/12/1999. Chính vì giá trị di sản đó, để có thể được đầu tư trong công tác quản lý, bảo tồn, trùng tu, tôn tạo tương xứng với quy mô của khu di tích. Hội An đã được UBND tỉnh Quảng Nam trình đề nghị Bộ Văn hóa thể thao và Du lịch xem xét, thẩm định và trình Thủ tướng công nhận Hội An là di tích cấp quốc gia đặc biệt.

Ngày 12/8/2009 Thủ tướng Chính phủ đã quyết định xếp hạng Di tích kiến trúc nghệ thuật Đô thị cổ Hội An là di tích quốc gia đặc biệt cùng với 09 di tích khác (theo *Quyết định số 1272/QĐ-TTg, ngày 12/8/2009*). Đây là đợt công nhận di tích cấp quốc gia đặc biệt đầu tiên của Chính phủ.

14. Liên hoan hợp xướng Quốc tế Việt Nam tại Hội An

Liên hoan hợp xướng Quốc tế Việt Nam là một trong những hoạt động văn hóa nghệ thuật do Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch, UBND tỉnh Quảng Nam phối hợp với tổ chức Liên minh văn hóa (*Interkultur - Đức*) được tổ

chức thường niên từ năm 2011 đến nay tại Hội An. Liên hoan hợp xướng quốc tế lần thứ 1 có sự tham gia của 30 đoàn nghệ thuật của 8 quốc gia, vùng lãnh thổ trên thế giới; lần thứ 2 (*năm 2012*) quy tụ 17 đoàn hợp xướng đến từ Hàn Quốc, Indonesia, Malaysia, Philippin và nước chủ nhà Việt Nam được tổ chức tại Huế; lần thứ 3 hoạt động này diễn ra trong khuôn khổ “*Festival Di sản Quảng Nam*” lần thứ V - 2013 tại Hội An với sự tham gia của 15 quốc gia cùng hơn 500 nghệ sĩ tranh tài; Lần thứ 4 Hội thi hợp xướng Quốc tế sẽ tiếp tục được tổ chức vào năm 2015 tại Hội An. Đây là cuộc hội ngộ của những người yêu nghệ thuật hợp xướng, là dịp giao lưu, trao đổi về âm nhạc; là dịp tăng cường sự hiểu biết về văn hóa giữa các dân tộc, tăng cường mối quan hệ hữu nghị, tình đoàn kết và hợp tác quốc tế giữa các quốc gia, lãnh thổ trên thế giới, nhất là dịp để quảng bá một Hội An - Di sản văn hóa thế giới, một trong những trung tâm du lịch của Việt Nam nhằm giới thiệu với bạn bè quốc tế về vẻ đẹp của một đô thị cổ, lòng mến khách của người dân địa phương và những sản phẩm du lịch độc đáo của tỉnh Quảng Nam.

15. Thành phố đầu tiên của Việt Nam tổ chức “Ngày không khói xe”

Ngày 09/9/2012, tại thành phố Hội An, UBND thành phố Hội An phối hợp Trung tâm Hành động vì Sự phát

triển Đô thị tổ chức “Ngày không khói xe” và “Ngày không túi nylon”, do Cơ quan Viện trợ Ailen (Đại sứ quán Ailen) tài trợ.

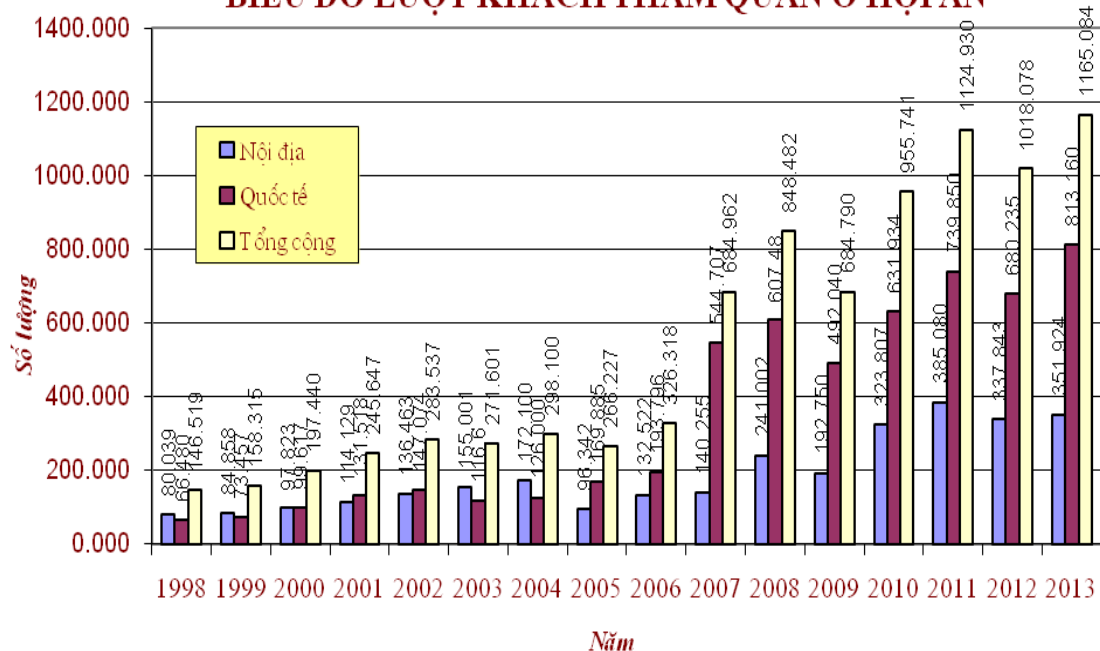
Hội An nổi tiếng không chỉ là một thành phố của di sản văn hoá và di sản thiên nhiên, Hội An còn được biết đến như một thành phố tiêu biểu của Việt Nam với việc tổ chức thành công phố đi bộ từ 10 năm qua và “Ngày không túi nilông” từ 3 năm nay. Chính vì vậy, Hội An được chọn là nơi đầu tiên để tổ chức “Ngày không khói xe” tại Việt Nam.

Trong những năm qua Hội An đã thành công trong việc tổ chức phố không động cơ, tạo một không gian giao thông thân thiện, an toàn cho du khách và người dân địa phương. Giảm khí thải và tiếng ồn từ xe có động cơ, giúp tăng tuổi thọ của những ngôi nhà cổ, biến khu phố cổ thành bảo tàng sống. “Ngày không khói xe” sẽ là một hành động thiết thực góp phần nâng cao nhận thức của cộng đồng về vấn đề ô nhiễm không khí, thúc đẩy các ban ngành địa phương ưu tiên không gian cho người đi bộ, đi xe đạp và các phương tiện giao thông thân thiện với môi trường. Với sự thành công của lần đầu tổ chức, đến nay, hoạt động này trở thành là hoạt động thường niên góp phần tích cực trong nhận thức không chỉ của người dân địa phương mà cả du khách khi đến với Hội An. Đồng

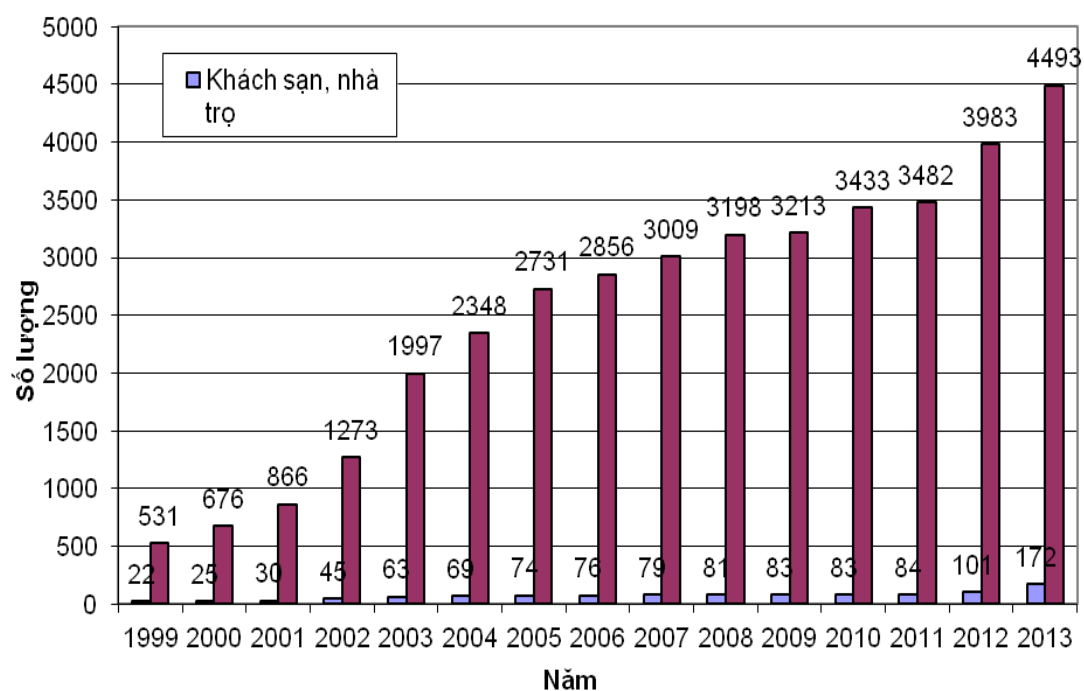
thời góp phần hướng tới mục tiêu xây dựng Hội An thành phố Sinh thái - Văn hóa - Du lịch.

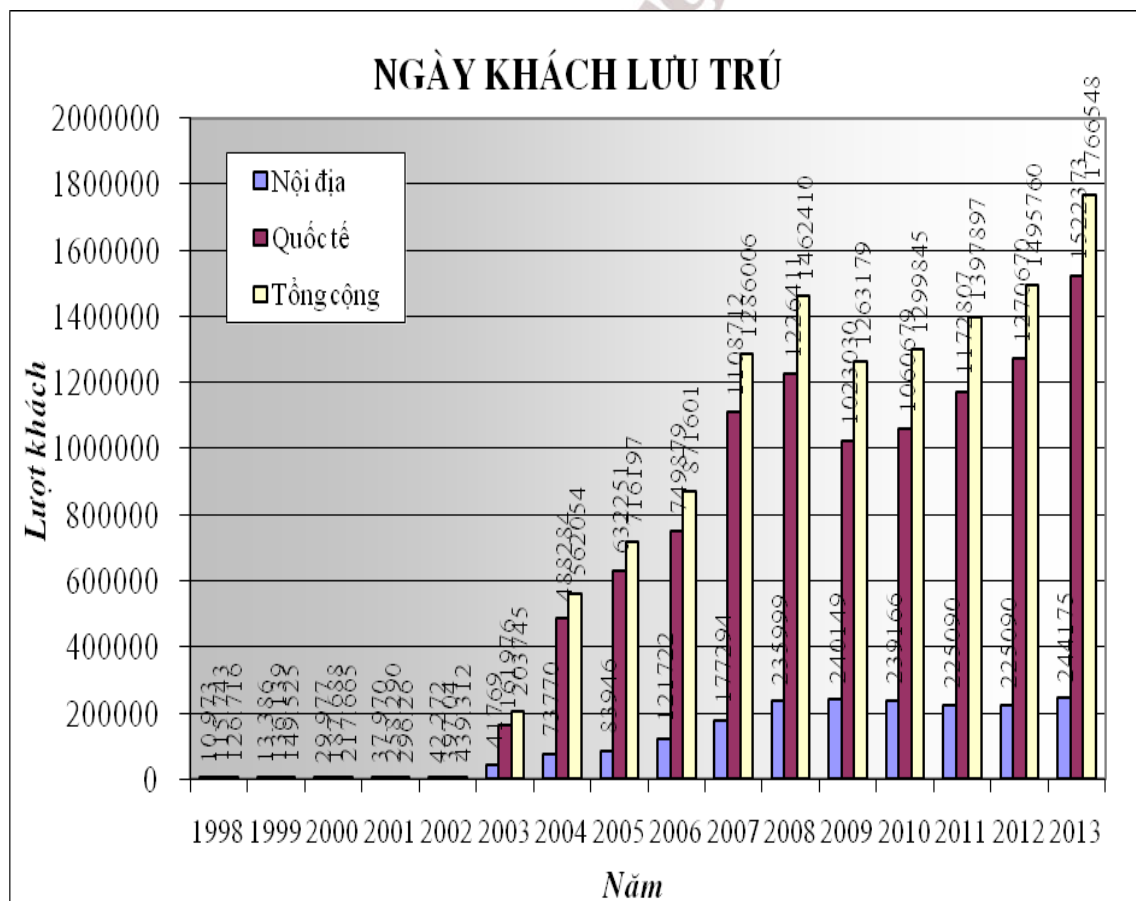
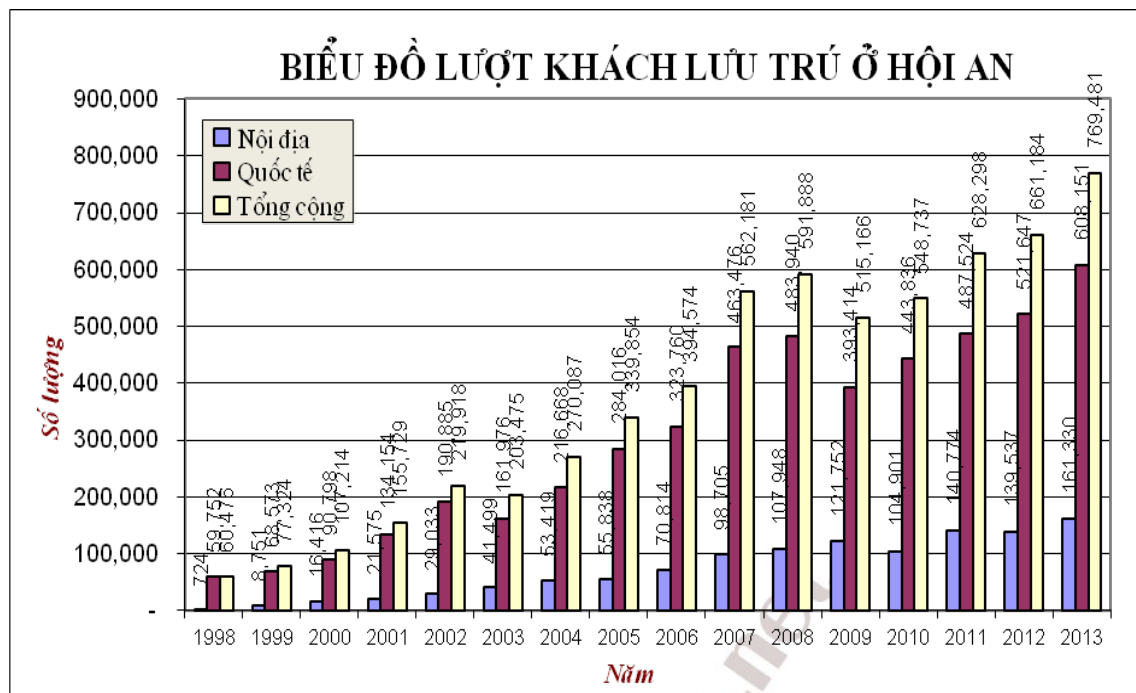
Trải qua chặng đường 15 năm ngày Đô thị cổ Hội An được UNESCO công nhận Di sản Văn hóa thế giới. Con số 15 không phải là con số quá dài nhưng nó cũng là con số ấn tượng, bởi 15 năm của sự nỗ lực từ các cấp chính quyền địa phương, đặc biệt là sự đồng tình ủng hộ của người dân đã góp phần tích cực trong công tác quản lý bảo tồn, phát huy giá trị di sản Hội An một cách hiệu quả, tích cực. Đưa Hội An đến gần với thế giới hơn bằng nhiều hình thức và các hoạt động văn hóa, xã hội là động thái tích cực, hiệu quả để quảng bá hình ảnh Hội An nói riêng, Quảng Nam nói chung đến với đông đảo du khách trong và ngoài nước. Bên cạnh tính tích cực của các hoạt động thì Hội An cũng gặp phải những khó khăn không kém đó là về kinh phí, nguồn nhân lực còn hạn hẹp để có thể tổ chức nhiều sự kiện mang tính chuyên nghiệp hơn xứng tầm với Di sản nhân loại. Hy vọng rằng trong những năm tới Hội An sẽ tổ chức nhiều hoạt động quy mô hơn, hạn chế những hoạt động mang tính nhỏ lẻ, rời rạc, thì có lẽ hoạt động lễ hội tại Hội An sẽ là điểm đến đậm chất của lễ hội văn hóa nổi tiếng trong nước và thế giới♠

BIỂU ĐỒ LƯỢT KHÁCH THAM QUAN Ở HỘI AN

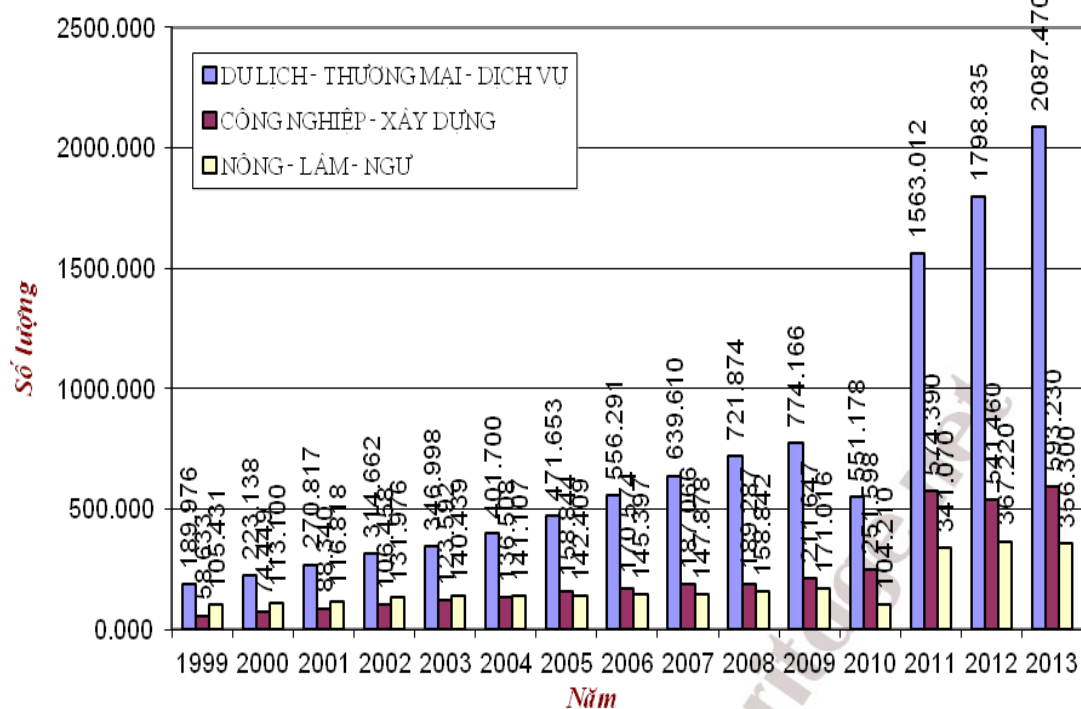

TỔNG SỐ KHÁCH SẠN, NHÀ NGHỈ

GIÁ TRỊ TỔNG SẢN PHẨM (GDP) CÁC NHÓM NGÀNH KINH TẾ

Hình bìa trước: Ban biên tập sử dụng mẫu thiết kế của tác giả Trịnh Thị Triệu Linh

Hình bìa sau: Ban biên tập sử dụng hình vẽ Chùa Cầu suu tầm trên Internet tại địa chỉ [WW//mythuatvietnam.info](http://www.mythuatvietnam.info)

Bản tin được đăng tải trên Website: hoianheritage.net